319

EDITURA UNIVERS

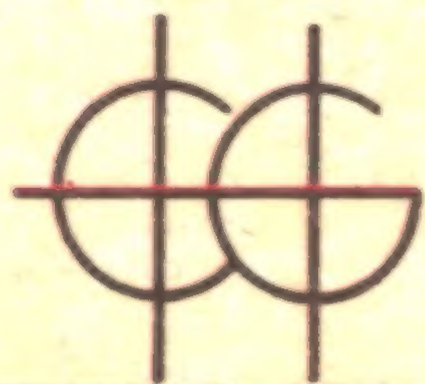
YUKIO
MIŞIMA

Scriitorul japonez Yukio Mişima (1925—1970) a fost salutat de la începutul activităţii sale literare drept un scriitor reprezentativ al generaţiei sale, capabil să dea formă ideilor majore şi problemelor acute ale Japoniei postbelice. *Mărturisirile unei măşti*, *Sete de iubire*, *Templul pavilionului de aur*, *Marea fertilităţii* şi mai cu seamă

DUPĂ BANCHET

aduc o imagine realistă a societăţii japoneze. Cărţile lui Mişima sînt construite în linii precise, cu personaje puternic creionate, iar naraţiunea e unitară, într-un stil care surprinde prin inteligenţa lui tăioasă şi ironia amară.

GLOBUS

Lei 5,50

4

YUKIO MIŞIMA

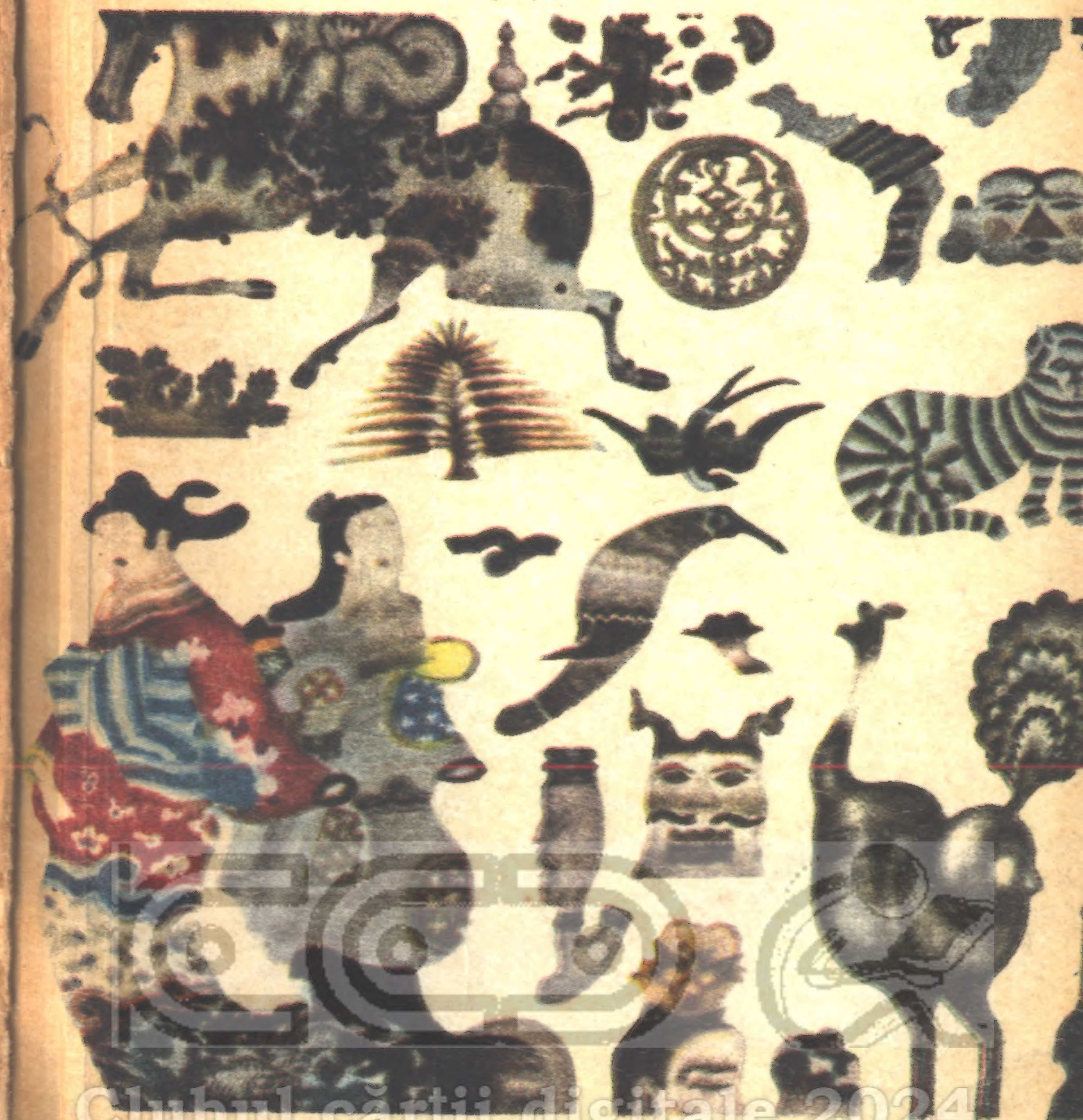
DUPĂ BANCHET

1979

YUKIO
MIŞIMA

după banchet

Colecţia GLOBUS / Editura Univers

COPERTA COLECȚIEI: ION STATE
Grafica: Viorel Popescu. Ilustrația: Zemlényi Csaba

宴 の あ と
三島由紀夫著
新 潮 社 版

UTAGHE NO ATO
MIȘIMA YUKIO
Editura Șinciōșa

GLOBUS

YUKIO MIȘIMA

după banchet

Traducere de
STANCA CIONCA

EDITURA UNIVERS
București
1979

SEŢUGO-AN

SEŢUGO-AN, „chilia zăpezilor", era aşezată pe un platou înalt în Ko-işikawa, un cartier deluros din Tokio. Rămăsese ferită de stricăciunile războiului. Neatinsă era vestita grădină de vreo zece ari, plantată în stilul lui Enşû Kobori [1], ca şi „poarta păunului" adusă dintr-un cunoscut templu din Kioto ; la fel şi pridvorul şi pavilionul de oaspeţi ale vechiului templu din Nera, mutate în întregime şi reconstruite întocmai ; neatinsă rămăsese şi sala cea mare, ridicată în vremuri mai noi.

După război, în timpul răsturnărilor iscate de noua lege a impozitelor, Seţugo-an trecuse de la vechiul proprietar, un industriaş pasionat de ceremonia ceaiului, în mîinile unei femei frumoase şi energice. Astfel, „chilia" devenise peste noapte un restaurant cu renume.

Noua proprietăreasă era Kazu Fukuzawa, o femeie frumoasă, voinică, cu un aer sănătos, aproape ţărănesc, debordînd de vitalitate. Kazu era tipul de femeie în faţa căreia oamenii complicaţi se ruşinează de complexele lor, iar cei slabi de înger fie că prind curaj, fie se pierd cu totul. Prin nu

[1] Enşû Kobori (1579—1647) a fost un maestru vestit în ceremonia ceaiului şi în arta aranjării grădinilor.

se ştie ce providenţă a naturii, Kazu întrunea în firea ei o hotărîre bărbătească şi o personalitate cu totul feminină. Cu asemenea calităţi ar fi putut ajunge mai departe decît orice bărbat.

Kazu avea sufletul senin şi un caracter fără compromisuri : o fire simplă şi dreaptă. Încă din tinereţe îi plăcuse mai curînd să iubească decît să fie iubită. În naivitatea ei firească se ascundea o oarecare doză de îndrăzneală. Iar răutăţile şi meschinăriile oamenilor nu reuşiseră decît să-i întărească generozitatea şi modestia.

De ani de zile, Kazu avea cîţiva prieteni apropiaţi, care însă nu-i făceau curte. Printre ei se număra de o vreme şi Ghenki Nagayama, un politician abil care trăgea din umbră sforile în partidul conservator. Faţă de femeia cu douăzeci de ani mai tînără decît el, Ghenki nutrea o afecţiune de frate mai mare.

— Asta-i o femeie cum rar întîlneşti, obişnuia el să spună. E în stare de fapte mari. Dacă ai pune-o să întoarcă ţara cu fundu-n sus, nici asta nu i-ar întrece puterile. Ca bărbat, ar fi un aventurier de clasă, dar fiindcă e femeie, trece doar de vrednică — şi-atît. Îi lipseşte numai bărbatul de care să se îndrăgostească. Cu el ar fi în stare de orice.

Kazu se simţea flatată de părerea lui Ghenki, dar de faţă cu el se apăra :

— Nu eşti dumneata bărbatul după care să iau eu foc. Cu toată siguranţa şi înfumurarea dumitale, pe mine nu mă duci de nas. Ce-i drept, te pricepi la oameni, dar în ce priveşte calităţile de cuceritor...

— Dar nici nu vreau să te cuceresc, se răsti bătrînul, maliţios. Dacă aş încerca aşa ceva, aş zice că s-a sfîrşit cu mine.

De cînd restaurantul mergea strună, Kazu cheltuia mai mult pentru îngrijirea grădinii. În faţa pavilionului de oaspeţi, către miazăzi, se afla un iaz foarte potrivit pentru petreceri de noapte pe clar de lună. De jur împrejurul grădinii se înşirau copaci înalţi şi bătrîni, soiuri rare în Tokio : pini, castani, sîmbovină, tot unul şi unul. Printre ramurile lor se întrezăreau petece de cer albastru. Nici un bloc din cele obişnuite în oraş nu urîţea peisajul. În vîrful unui pin uriaş îşi făcuse de multă vreme cuib un uliu. Din cînd în cînd poposeau şi alte feluri de păsări ; mai ales toamna se lăsau în stoluri mari peste gazon, pigulind boabe roşii de nandină şi scurmînd după rîme cu o gălăgie de nedescris.

În fiecare dimineaţă, Kazu făcea cîte o plimbare prin grădină, dînd indicaţii grădinarului, unele cu rost, altele fără. Sfatul cu grădinarul făcea parte din programul zilnic şi contribuia la buna ei dispoziţie. Iar grădinarul cel destoinic n-ar fi îndrăznit nicicînd s-o contrazică.

Kazu se plimba prin grădină, gustînd plăcerea de a fi singură şi netulburată cu gîndurile ei. Altminteri sporovăia toată ziua, cînta, era mereu în societate. Dar oricît ar fi fost de obişnuită cu oaspeţii, conversaţiile tot o oboseau. Pe cînd plimbarea de dimineaţă... Aici îşi dădea seama cît de împăcat îi e sufletul. Nici o pasiune nu mai avea să-i tulbure liniştea.

„Dragostea n-are să-mi mai încurce viaţa“, îşi spunea ea, sigură de sine, urmărind cu privirea

razele care sfîşiau ceaţa subţire dintre ramuri şi muiau într-o lumină crudă muşchiul de pe cărare. De ani de zile nu se mai gîndise la dragoste, iar ultima ei iubire i se părea acum o amintire ştearsă, palidă. Kazu era adînc convinsă că e invulnerabilă pentru orice sentiment primejdios.

Plimbările acestea de dimineaţă îi întăreau încrederea în sine. Deşi trecuse de cincizeci de ani, era încă o femeie atrăgătoare, cu tenul frumos şi ochii plini de viaţă. Oricine ar fi văzut-o umblînd astfel tăcută prin grădină, şi-ar fi putut imagina despre ea tot felul de poveşti. Dar în ceea ce o privea poveştile se terminaseră, cîntecele amuţiseră demult — ea însăşi o ştia cel mai bine. Fireşte, se simţea încă plină de energie. Dar energia aceasta era bine ţinută în frîu ; n-avea să se mai reverse şi nici s-o mai ia razna vreodată.

Grădina cea întinsă, casele, un cont la bancă, acţiunile şi oaspeţii ei influenţi (politicieni şi industriaşi de seamă) — toate acestea îi asigurau o bătrîneţe lipsită de griji. Kazu îşi făcuse o situaţie şi n-avea de ce să se mai sinchisească de răutăţile sau clevetirile oamenilor. Era acceptată în societate, respectată de toată lumea, îşi permitea plăceri mondene, găsise un administrator capabil, iar în călătorii şi la petreceri nu se zgîrcea cînd era vorba de cheltuieli. Într-un cuvînt, îşi putea petrece restul vieţii la adăpost de orice griji şi lipsuri.

Tot gîndindu-se astfel Kazu se opri, se aşeză pe banca de lîngă poartă şi-şi plimbă privirile de la poteca acoperită de muşchi şi scăldată în soare, la păsările care zburătăceau repezit de colo-colo.

Pînă la ea nu ajungea nici tumultul oraşului, şi nu se auzeau nici claxoanele maşinilor. Lumea întreagă părea un tablou încremenit. Kazu se minuna cum se putuseră stinge fără urmă pasiuni care fuseseră cîndva atît de aprinse. Unde dispăruseră sentimentele care îi stăpîniseră odată toată fiinţa ? Ideea că experienţele se acumulează în om, îl îmbogăţesc şi-l maturizează i se părea acum o minciună. Omul e doar ca o albie întunecoasă prin care poate trece orice, sau ca o răscruce de drumuri peste care roţile îşi lasă urmele. Albia se năruie, caldarîmul drumului se toceşte, cu toate că a fost şi el cîndva nou.

De mult nu i se mai întîmplase să iubească orbeşte. Viaţa era pentru ea senină şi limpede, ca grădina în soarele de dimineaţă. Toate lucrurile aveau contururi precise, fără nici un echivoc. Chiar şi sufletele oamenilor îi păreau străvezii. N-o mai surprindea nimic. Şi-a trădat cineva prietenul din interes ? Se-ntîmplă. S-a nenorocit careva din pricina unei femei ? Nimic neobişnuit în asta. Dar un lucru era hotărît : ea însăşi era apărată pentru restul vieţii de asemenea surprize.

Consultată în chestiuni de dragoste, Kazu ştia să dea sfaturi înţelepte. Viaţa sufletească se împărţea pentru ea în cîteva zeci de compartimente, pe care n-avea decît să le combine ca să rezolve pînă şi cea mai întortocheată problemă. Viaţa nu putea avea complicaţii prea mari. Toate lucrurile se supuneau unui sistem de reguli, ca la jocul de *go*[1], iar ea, ca un jucător bun, avea pentru ori-

[1] Joc constînd dintr-o tablă cu 361 de pătrăţele şi 180 de pietre albe şi negre.

cine cîte un sfat potrivit. Iată de ce disprețuia în mod firesc tot ce era nou. Oricît de înaintați se credeau unii oameni, pînă la urmă se supuneau acelorași reguli vechi.

— Eh, tinerii din ziua de azi... ofta Kazu. Numai hainele-s noi pe ei, încolo nu se deosebesc cu nimic de cei de altă dată. Își închipuie numai că tot ce e nou pentru ei trebuie să fie nou pentru toată lumea. Chiar și excentricitățile lor au existat îndotdeauna, atît doar că ăștia de-acum se poartă mai bătător la ochi și mai trăsnit, ca să-i ia lumea în seamă.

Vorbele acestea erau de fapt destul de superficiale și banale, dar în gura ei sunau convingător.

Cum ședea așa pe bancă, Kazu scoase o țigară din mîneca largă a chimonoului și începu să fumeze cu plăcere. Nu era pic de vînt, și fumul rămînea atîrnat în aerul limpede, ca o mătase lucioasă și grea. Asemenea plăceri îi dădeau satisfacția că ducea o viață tihnită și independentă. Nu-și amintea să-i fi făcut vreodată rău țigara de dimineață, oricît ar fi băut în ajun. Avea o sănătate de fier.

Își desfășură în minte peisajul grădinii : vedea tot, ca-n palmă, chiar și ungherele pe care nu le putea cuprinde cu privirea de pe bancă : laurul cel mare din mijloc, cu verdele lui întunecat, cu frunza deasă și măruntă, groasă și sclipitoare ; apoi vița sălbatică încolăcită pe copacii care creșteau pe colina din fundul grădinii ; gazonul întins din fața pavilionului-bibliotecă, lanterna de iarnă, elegantă și simplă ; ostrovul din mijlocul iazului, cu pagoda lui veche de piatră și stufărișul de bambus. Toate, pînă și ultima tufă ori cea mai

simplă floare, își aveau aici rostul lor — nimic nu creștea la întîmplare.

În timp ce-și fuma țigara, Kazu avu senzația că în grădina aceasta cu frumuseți alese îi zac ascunse toate amintirile. În același fel privea ea și grădina, și lumea, și viața. Nu numai atît : dispunea de ele.

CERCUL FOȘTILOR AMBASADORI

UN MINISTRU o anunță pe Kazu că cercul „Kagen“ hotărîse să-ți țină banchetul din anul acesta în restaurantul ei. Membrii cercului, toți foști ambasadori, se întîlneau o dată pe an, la 7 noiembrie, și fiindcă fuseseră nemulțumiți de localurile în care-și ținuseră întrunirile în anii trecuți, ministrul luase pe seama sa rolul de mijlocitor. Îi mai spuse că era vorba de cîțiva domni distinși, toți pensionari.

— Numai unul nu s-a împăcat încă cu ideea pensionării, adăugă ministrul. Bătrînul Noguci, precis îl cunoști și dumneata, cel care a fost pe vremuri de cîteva ori ministru. Nu demult domnul acesta a devenit, din nu știu ce motiv, consilier al partidului radical-reformator, dar a pierdut din nou la ultimele alegeri.

Kazu primi propunerea ministrului pentru o recepție în grădină. Nu găsi timp să mai ceară explicații, căci avea o mulțime de oaspeți străini. Nu mai era obișnuitul cîrd de păsărele : aceștia arătau ca un stol de păsări multicolore, coborîte

cu gălăgie mare peste grădina restaurantului Setugo-an.

Se apropia ziua de 7 noiembrie şi Kazu începu pregătirile pentru banchet. Cu oaspeţii aceştia era bine să se poarte respectuos. Căci oamenii aflaţi la apogeul puterii mai gustă cîte-o glumă deocheată, ba chiar unora le place familiarismul, dar cei cărora le-a apus steaua, care au ajuns să trăiască retraşi, se simt îndată ofensaţi de astfel de glume. Cu ei e mai potrivit să taci şi să asculţi. Iar apoi să-i măguleşti cu vorbe plăcute, spre a le da iluzia că retrăiesc, măcar pentru o seară, crimpeie din gloria lor trecută.

Kazu alcătui lista bucatelor pentru banchet:

— Supă de fasole albă cu ciuperci „roua pinilor" şi *tôfu*[1].

— Sepie felii, cu pătrunjel; portocale amare.

— Păstrăvi; scoici roşii; ardei verde, suc de portocale amare, sos.

— Sturz fript; languste de Ise; scoici; morcovi albi în saramură; muguri de lacriţă.

— Raţă sălbatică cu muguri de bambus.

— Doi crapi; plătică dulce pe cărbuni; portocală amară.

— Frunză de ferigă; piure de castane; prune picante.

Gazda însăşi îmbrăcă pentru acea ocazie un chimono gri-violet cu desene mărunte, legat cu un *obi*[2] liliachiu întunecat, cu crizanteme imprimate

[1] Jeleu alb de fasole, care se adaugă la supe.
[2] Brîu lat cu care se strîng chimonourile.

şi o cataramă ruginie în care lucea o perlă mare neagră. Chimonoul acesta îi alungea trupul plinuţ şi-i dădea un aer de distincţie.

Ziua de 7 noiembrie fu caldă şi senină. Pe seară, înainte ca luna să răsară, sosi fostul ministru Yuken Noguci împreună cu Hisamoto Tamaki, fost ambasador în Germania. Pe lîngă statura impozantă a lui Tamaki, Noguci cel uscăţiv părea pirpiriu; numai ochii îi sticleau vioi şi limpezi pe sub coama de păr cărunt. Kazu înţelese din privirea lui scrutătoare că între toţi fostii ambasadori (care între timp se adunaseră), bărbatul acesta, vădit idealist, era singurul care nu-şi luase rămas bun de la viaţa activă.

Conversaţia deveni curînd animată; dar se vorbea numai despre vremurile de altădată. Cel mai comunicativ era Tamaki.

Masa fu servită în aşa-zisa „bibliotecă" a pavilionului pentru oaspeţi. Tamaki şedea rezemat de un stîlp, între o fereastră neagră lăcuită, în formă de mugur, şi o superbă uşă glisantă, pictată cu doi păuni multicolori şi cu bujori albi pe un peisaj în stil sudic — în totul un amestec cam ciudat, ce va fi fost pe gustul cine ştie cărui *daimyo*[1] din provincie.

Tamaki purta un costum de croială englezească: în buzunarul vestei îi atîrna un ceas de modă veche, cu lanţ de aur, pe care tatăl lui, de asemenea ambasador în Germania, îl primise în dar de la împăratul Wilhelm al II-lea. Ceasul acesta făcuse impresie chiar şi în Germania lui Hitler.

[1] Moşier din epoca feudală.

Tamaki era un bărbat impozant, cu o conversație aleasă, tipul diplomatului de viță veche. În tinerețe ținuse mereu la bunele sale relații cu poporul de rînd, dar între timp se înstrăinase cu totul de prezent și nu mai trăia decît cu amintirea recepțiilor de odinioară, cu cîte cinci sute sau chiar o mie de invitați, scăldate în lumina sclipitoare a candelabrelor.

— Ei, de cîte ori îmi aduc aminte de întîmplarea asta, mă trec fiorii, deschise el vorba cu o introducere ceremonioasă, care le taie la toți pofta de ascultat. De cînd fusesem numit ambasador la Berlin, nu urcasem niciodată în metrou. Pînă ce într-o zi, la insistențele consilierului nostru de-atunci, domnul Matuyama, m-am lăsat dus mai mult cu sila la o stație de metrou. Ne-am urcat într-al doilea, ba nu, al treilea vagon din coadă. Mergem noi ce mergem, nu era prea plin vagonul, cînd deodată, pe cine zăresc în fața mea ? Pe Göring în persoană.

Tamaki făcu o pauză, să vadă ce efect are dezvăluirea. Dar pesemne că ceilalți mai auziseră povestea de vreo zece ori, căci nu reacționă nici unul. Kazu interveni, plină de tact :

— Göring era pe-atunci un personaj tare important, nu-i așa ? Cam cum ar fi la noi Kiomasa Kato ? Și mergea cu metroul ?

— Chiar așa. Atotputernicul Göring ședea pur și simplu în metrou, în niște haine ponosite, ca de muncitor, cu un braț petrecut pe după mijlocul unei fetișcane de vreo șaisprezece ani — dealtfel nostimă de tot, micuța. Întîi am crezut că e o confuzie și m-am frecat la ochi. Dar degeaba — era Göring în carne și oase. Ce mai, îl cunoșteam

bine, că doar îl întîlneam aproape zilnic la recepții. Eu, ce să zic, mă cam fîstîcisem ; dar dumnealui ședea acolo, absolut impasibil. Nu știu dacă fata era dintr-acelea ; eu unul nu mă pricep la lumea deocheată.

— Deși nu s-ar zice..., îl complimentă gazda.

— În fine, oricum, era frumușică fata, deși cam prea strident fardată, mai ales buzele. Göring „muncitorul" o apucase de urechiușă, o mîngîia pe spate... Mă uit eu la Matuyama — se holba și el de-i ieșiseră ochii. Două stații mai încolo, Göring coborî cu fata. Noi rămăseserăm muți de uimire. Nu-mi mai ieșea din cap întîlnirea aceea. A doua zi Göring a dat o recepție. Matuyama și cu mine ne-am dus să-l privim mai îndeaproape. Ce mai, era unul și-același cu omul nostru din metrou. Pînă la urmă nu m-am mai putut stăpîni și, uitînd de poziția mea de ambasador, am deschis vorba de-a dreptul : „Ieri am luat metroul înadins, excelență, ca să văd cum trăiește poporul. A fost foarte instructiv. Obișnuiește și excelența voastră cîteodată... ?" Göring zîmbi, apoi îmi dădu un răspuns cu multe înțelesuri : „Noi sîntem una cu poporul", zise el, „sîntem parte din el. De aceea n-am nevoie să iau metroul *înadins*."

Tamaki reproduse răspunsul într-o germană limpede, apoi traduse.

Foștii ambasadori aveau, ce-i drept, aerul de diplomați, dar nu se purtau deloc ca atare : nu se ascultau defel unul pe altul. Fostul ambasador în Spania abia aștepta să termine Tamaki, și începu să depene amintiri din frumosul Santo Domingo, unde fusese o vreme consul. Plimbări pe

malul mării pe sub palmieri, apusuri de soare superbe peste Marea Caraibilor, lumina lucind pe pielea arămie a mulatrelor... Bătrînul se încinsese — părea pierdut în voluptatea amintirilor. Dar Tamaki îi tăie vorba ca să pomenească de Marlene Dietrich, pe care o cunoscuse în tinereţe. Pentru el, frumuseţile anonime n-aveau nici un farmec : numai numele răsunătoare, personajele faimoase dădeau culoare povestirilor.

Kazu era oarecum stînjenită de conversaţia presărată cu cuvinte străine, mai ales că „poantele" glumelor erau spuse în „original". Şi totuşi o atrăgea atmosfera deosebită a cercului de diplomaţi. Erau într-adevăr distinşi, căci chiar dacă sărăciseră între timp, avuseseră parte cîndva de o viaţă luxoasă a cărei amintire, oricît de tristă, le poleia şi acum existenţa. Singur Noguci era altfel. Faţa lui bărbătească trăda o simplitate demnă. Se deosebea de ceilalţi şi în ţinută, căci nu găseai la el nici urmă de preţiozitate sau eleganţă ostentativă. Peste ochii vioi şi limpezi se arcuiau nişte sprîncene dese, ca trase de un penel iscusit. Trăsăturile lui, luate în parte, erau plăcute, deşi obrazul întreg era lipsit de armonie, impresie subliniată şi de trupul slab şi uscăţiv. Noguci zîmbea amabil tot timpul, dar nu se amesteca în vorbă decît foarte rar. Kazu îl urmărea fără să vrea. De la început băgase de seamă că gulerul cămăşii albe avea la ceafă o uşoară dungă cenuşie. Cum poate un fost ministru să poarte o asemenea cămaşă ? Oare n-are pe nimeni să-i poarte de grijă ? Făcînd această descoperire, Kazu îi cercetă pe furiş pe ceilalţi : bătrînii cei spilcuiţi purtau cămăşi imaculate, cu gulerele strîns încheiate pe gîturile ofilite.

Singur Noguci nu vorbea despre trecut. Fusese şi el, înainte de a fi fost rechemat în minister, ambasador într-o ţară mai mică, dar viaţa sclipitoare a diplomaţilor nu-l interesa deloc. Chiar refuzul de a vorbi despre trecut era un semn că nu renunţase încă la prezent.

Tamaki sporovăia din nou despre recepţii de altădată : îşi amintise de un bal strălucit într-un palat, unde se adunaseră sub lumina candelabrelor capetele încoronate şi înalta aristocraţie a Europei. Era ca o expoziţie de medalii, ordine şi bijuterii din tot continentul — în care obrajii pătaţi, scofîlciţi ai bătrînelor prinţese păreau palizi în sclipirile nenumăratelor diamante, ca nişte trandafiri albi ofiliţi.

Apoi se vorbi despre operă. Cineva pomeni cu încîntare de scena nebuniei din „Lucia", cîntată de Galli-Curci. Un altul era de părere că Galli-Curci fusese în declin, pe cînd Dal Monte, pe care o auzise el, era incomparabil mai bună. În cele din urmă Noguci, care tăcuse mereu, spuse :

— Hai să mai lăsăm discuţiile astea despre trecut. Că doar nu ne-am ramolit.

Deşi o spusese zîmbind, avea un soi de autoritate în voce care îi făcu pe toţi să amuţească. Observaţia lui făcu impresie asupra gazdei. În orice altă împrejurare, ea ar fi salvat situaţia printr-o glumă, dar prea erau nimerite cuvintele lui Noguci. Într-atît se potriveau cu propriile ei gînduri, încît îşi uită îndatoririle de gazdă. Iată un bărbat care ştie să spună ceea ce alţii n-ar îndrăzni, gîndi ea.

Intervenţia aceasta topise dintr-o dată toată vioiciunea adunării, ca o apă vărsată peste foc, după care rămîne o cenuşă fumegîndă, neagră şi umedă. Unul din bătrîni începu să tuşească — o tuse chinuită, care se prelungea de fiecare dată într-un horcăit şi care părea că nu se mai sfîrşeşte, în tăcerea de mormînt din încăpere. Pentru o clipă apăru în ochii tuturor o expresie comună : se gîndiseră la moarte.

Deodată grădina fu inundată de razele lunii. Kazu atrase atenţia oaspeţilor asupra răsăritului de lună. *Saké*-ul[1] îşi făcea efectul şi bătrînii îşi uitară teama de răcoarea de-afară. Propuseră o plimbare prin grădina pe care n-o cunoşteau nici la lumina zilei. Kazu chemă servitoarele să aprindă lampioane de hîrtie. Se ridică chiar şi bătrînul cu tusea. Nu vroia să rămînă singur, dar, prevăzător, se înfăşură peste nas şi gură.

Aşa-numita bibliotecă avea stîlpi zvelţi de lemn, iar veranda era înconjurată de o balustradă joasă, delicată, ca la templele vechi. Slujnicele luminau calea oaspeţilor, care-şi trăgeau sandalele pe treptele de la intrare. Latura aceasta a pavilionului era cufundată în întuneric — luna se ridicase dincolo de acoperiş.

Ajunseră toţi cu bine pe gazonul întins, dar cînd Tamaki propuse să facă înconjurul lacului, gazdei îi păru rău că pomenise de lună în frigul acesta de noiembrie.

— Drumul e primejdios, îi preveni ea. Aveţi grijă pe unde călcaţi.

[1] Băutură alcoolică din orez.

Dar oaspeţii, înciudaţi că îi tratează ca pe nişte bătrîni neajutoraţi, se încăpăţînară să facă drumul prin crîng. Era frumos acolo, căci razele de lună pătrundeau printre frunze. Ajunşi la lacul în care se oglindea luna, ţinură neapărat să meargă mai departe pe cărarea ce ducea pe sub copacii de pe malul celălalt. Slujnicele, instruite de Kazu, îşi dădeau toată silinţa să-i ajute, le luminau pietrele şi cioturile din cale, le arătau locurile lunecoase, acoperite de muşchi.

— Ce frig s-a lăsat ! Şi doar ziua a fost atît de caldă ! spuse Kazu, încrucişîndu-şi braţele cu mînecile largi peste piept.

Noguci mergea alături de ea — i se vedea răsuflarea în lumină. Dar nu părea să aibă chef de vorbă.

Kazu o luase înainte ca să le arate drumul şi mergea prea repede. Luminiţele celorlalţi săltau jucăuşe pe malul opus, pe sub copaci, iar în apă se oglindeau împreună luna şi lampioanele. Pe Kazu însăşi o încînta priveliştea mai mult decît pe iluştrii ei oaspeţi. Emoţionată ca un copil, strigă către malul celălalt :

— Cît e de frumos ! Ce minune ! Uitaţi-vă, lacul ! Lacul !

Pe buzele lui Noguci apăru un zîmbet :

— Ce voce puternică ai ! Ca de fată tînără.

Plimbarea se încheie fără incidente. Abia după ce se întoarseră toţi în bibliotecă, se întîmplă nenorocirea.

Kazu se îngrijise să-i aştepte un foc bun la întoarcere. Bătrînii, pătrunşi de răcoarea nopţii, se tolăniră în jurul sobiţei, fiecare cum îi venea mai bine. Se aduseră fructe, dulciuri şi ceai verde.

Tamaki devenise însă taciturn și conversația lîncezea. Începură să se gătească de plecare, și Tamaki ieși din odaie. Cînd, într-un tîrziu, fură gata să plece, băgară de seamă că Tamaki nu se întorsese. Toți voiau să-l mai aștepte. Tăcerea deveni apăsătoare. Fiecare din cei patru părea preocupat de un gînd anume, pe care nu l-ar fi mărturisit în ruptul capului. În cele din urmă începură să vorbească despre sănătate : se plîngeau, care de astmă, care de stomac ori de tensiune. Noguci păstra o față împietrită și nu lua parte la conversație.

— Mă duc să văd ce s-a întîmplat, spuse el deodată, ridicîndu-se liniștit de la locul lui.

Kazu se sculă și ea, de parcă ar fi așteptat încurajarea lui, și o luă înainte să-i arate drumul, alergînd cu pași mărunți și grăbiți pe coridorul lustruit ca oglinda. Ambasadorul Tamaki zăcea fără cunoștință în baie.

PĂREREA DOAMNEI TAMAKI

DE CÎND ȚINEA restaurantul, Kazu nu mai fusese pusă niciodată în asemenea situație. Începu să strige după ajutor. Cîteva slujnice se buluciră, dar ea trimise după toți servitorii din casă. Între timp ieșiseră și bătrînii pe coridor. Gazdei îi ajunse la ureche vocea stăpînită a lui Noguci :

— Se pare că e apoplexie. Oricît ar fi de neplăcut pentru ai casei, va trebui să-l lăsăm pe loc pînă ce vine doctorul. Pe urmă lăsați totul în

seama mea. Voi sînteți toți oameni cu familie, numai eu n-am astfel de obligații.

Ciudat că, în toată acea agitație, vorbele acestea îi rămaseră gazdei intipărite în memorie. „Numai eu n-am astfel de obligații" — chiar așa spusese, și vorba aceasta aprinse o licărire în sufletul femeii, de parcă atinsese o coardă care încă mai vibra. În tot timpul cît se ocupă de bolnav cu sinceră compasiune, dîndu-și toată silința, fraza aceasta nu-i ieși o clipă din minte.

Doamna Tamaki sosi îndată, iar Kazu se simți datoare să-și ceară scuze plîngînd pentru nechibzuința ei ca gazdă. Dar deși vorbea cu toată sinceritatea, în mintea ei se învîrteau toată vremea cuvintele : „Numai eu n-am astfel de obligații", înviorînd-o. Noguci, care o ascultase, îi luă apărarea :

— Dumneata n-ai nici o vină. Domnul Tamaki e pentru prima oară oaspete aici, deci n-aveai de unde să știi cum stă cu sănătatea. Și apoi, el însuși a propus plimbarea în grădină.

Bolnavul sufla greu și zgomotos. Soția lui, o femeie încă destul de tînără, frumoasă și elegantă în costumul ei de croială europeană, rămase tot timpul rece și stăpînită, deși starea soțului ei era gravă. Numai din cînd în cînd încrunta sprîncenele la sunetul *șamisen*-ului [1], care se auzea dinspre sala cea mare de banchete, unde mai zăboveau oaspeți. Sfatul medicului, de a lăsa bolnavul cel puțin încă o zi nemișcat, îl respinse cu o energie care îi întrecea chiar răceala, găsind argumentele cele mai iscusite :

[1] Instrument tradițional cu trei coarde.

— Soţul meu a trăit mereu după un principiu : să nu devină o povară pentru alţii. Dacă am stînjeni şi mai mult activitatea restaurantului, mi-ar reproşa-o pe urmă amarnic. Ca să nu mai vorbim că localul e plin de oaspeţi, iar soţul meu nu e nici măcar un client vechi al casei. N-are rost să incomodăm şi mai mult. Trebuie să-l transportăm în orice caz la spital, cît mai repede.

Doamna Tamaki îşi repetă dorinţa de cîteva ori pe un ton politicos şi măsurat, mulţumindu-i de fiecare dată gazdei pentru amabilitate. Kazu se opunea la rîndul ei, neobosită :

— Dar nu e nici un deranj, putem ţine bolnavul aici cît timp va crede domnul doctor de cuviinţă.

Schimbul de politeţuri şi amabilităţi la căpătîiul bolnavului care horcăia părea că nu se mai sfîrşeşte. Doamna Tamaki nu-şi pierdu o clipă stăpînirea de sine, iar Kazu, în naivitatea ei, stăruia mereu să-i ofere serviciile, pînă cînd doctorul cel corpolent îşi pierdu răbdarea.

Duseseră bolnavul într-o odaie mai mare, rar întrebuinţată. Dar cum în jurul lui se înghesuiau Noguci, doamna Tamaki, doctorul, sora de caritate şi Kazu, odaia crea o impresie de dezordine şi învălmăşeală. Noguci îi făcu gazdei un semn din ochi şi ieşi, iar Kazu îl urmă pe coridor. Pornise înaintea ei cu paşi grăbiţi — avea ceva atît de sigur în mers, încît femeia simţi o clipă de parcă el ar fi fost stăpînul casei, iar ea oaspete. Noguci o pornise la întîmplare, printr-un coridor boltit ca o punte. La capăt o luă spre stînga şi ajunse în spatele casei, într-o grădiniţă plină de crizanteme albe. În grădina din faţă nu era nici o floare, dar aici creşteau de-a valma toate soiurile. În

cele două odăiţe care dădeau în grădiniţa cu flori stătea Kazu. Lumina era stinsă acolo.

Kazu iubea grădiniţa aceasta modestă şi sălbăticită, în care se retrăgea singură după orele de lucru. Florile şi ierburile creşteau aici fără un plan anume. Lipseau şi pietrele ornamentale, şi ochiurile de apă cerute de regulile artei grădinăritului. Semăna mai mult cu grădiniţa unei case de ţară, cu straturi de agurijoare, împrejmuite cu scoici. Nici crizantemele nu creşteau în şiruri ordonate : unele erau înalte, altele mărunte şi pirpirii. La începutul toamnei fusese aici o mare de flori de toate soiurile.

Kazu nu-l pofti pe Noguci înăuntru şi nici nu-i spuse că sînt odăile ei, evitînd înadins să se arate prea familiară. Îi oferi un scaun la capătul coridorului, lîngă uşa glisantă de sticlă prin care se vedea grădiniţa întreagă. Se aşezară, şi bărbatul deschise vorba îndată :

— Eşti şi dumneata prea insistentă. Atîta amabilitate cu tot dinadinsul încetează să mai fie amabilitate.

— Bine, dar e de datoria mea să mă îngrijesc de un oaspete care se îmbolnăveşte în casa mea, chiar dacă vine pentru prima dată.

— E punctul dumitale de vedere, pe care vrei să-l impui cu tot dinadinsul. Dar nu mai eşti copil şi trebuie să fi priceput ce vrea să spună doamna Tamaki. Atitudinea ei rezervată nu vine tocmai din modestie.

Kazu zîmbi, şi în jurul ochilor îi apărură riduri mărunte.

— Asta am înţeles şi eu...

— Atunci, dă-mi voie să-ţi spun că şi dumneata eşti la fel de încăpăţînată.

Kazu nu răspunse.

— Doamna aceasta, continuă Noguci, cînd a aflat că soţul ei zace fără cunoştinţă, a găsit vreme să se fardeze înainte de a veni.

— Pentru o soţie de ambasador, cred că e firesc.

— De, ştiu şi eu...

Bărbatul îşi lăsă gîndul neterminat şi tăcu. Kazu se simţea bine în tăcerea aceasta. Dinspre sala cea mare răzbăteau crîmpeie de cîntec şi sunet de *şamisen*. Se simţi deodată eliberată de toate grijile legate de accident. Noguci se rezemă şi el comod de speteaza scaunului şi scoase o ţigară. Ea se ridică să i-o aprindă.

— O, mulţumesc, spuse el cu voce calmă.

Kazu înţelese cu bucurie că nu era tonul de politeţe neutră pe care-l ia un client faţă de proprietăreasa restaurantului. Şi fiindcă era o femeie care nu şi-ar fi ascuns niciodată bucuria, se grăbi să spună :

— Am remuşcări faţă de domnul Tamaki. Dar, nu ştiu de ce, parcă mă simt deodată atît de senină ! Oare mi s-a urcat vinul la cap ?

— Aşa o fi, răspunse Noguci sec. Tocmai mă gîndeam la vanitatea femeilor... Cred că pot vorbi deschis cu dumneata. Doamna Tamaki ar fi în stare să grăbească sfîrşitul soţului ei, numai ca să nu moară într-un restaurant, ci pe un pat de spital. Pentru mine e mai importantă viaţa unui prieten vechi şi aş dori să rămînă aici pînă îşi revine. Dar ce contează dorinţa unui prieten pe lîngă vanitatea unei neveste ? În faţa ei nu-mi pot impune punctul de vedere.

— Dar atunci, asta nu e prietenie adevărată, îl contrazise Kazu, simţind că poate fi sinceră cu el. Mie, ştiu că mi-ar fi totuna ce gîndesc ceilalţi. Aş face după cum îmi spune inima. M-am călăuzit totdeauna după sentimentele mele şi pînă acum mi-am impus voinţa în toate împrejurările.

— Şi în astă-seară te-ai lăsat dusă de sentimente, zise Noguci cu seriozitate.

Kazu crezu că vorbeşte din gelozie şi gîndul acesta o încîntă atît de mult, încît femeia aceasta mărinimoasă se grăbi să se apere, ceea ce mai bine n-ar fi făcut :

— Dar deloc ! M-am speriat pur şi simplu şi m-am simţit datoare să-l ajut. De ce aş avea vreun sentiment faţă de domnul Tamaki ?

Noguci se ridică brusc de pe scaun :

— Aşa deci, n-a fost decît încăpăţînare din partea dumitale ! Atunci, va trebui să-l ducem cît mai repede la spital.

Vorbise pe un ton rece şi hotărît, care nu admitea contrazicere. Kazu simţi cum i se prăbuşesc toate iluziile. Dar se ţinu tare şi nu lăsă să-i apară decepţia în răspunsul pe care i-l dădu :

— Bine, aşa vom face. După cum doreşte doamna Tamaki...

Se întoarseră amîndoi, fără să-şi vorbească. În cele din urmă Noguci fu cel care rupse tăcerea :

— Îl vor transporta încă în seara asta la spital. Eu am să plec acum, iar mîine mă duc să-l văd, fiindcă tot am vreme.

Oaspeţii din sala de banchete plecaseră şi toată veselia amuţise. Peste restaurant se lăsase noaptea, cu tăcerea ei goală.

Ca să scurteze drumul, Kazu își conduse oaspetele prin sala de banchete. Două slujnice, care strîngeau mesele, își plecară capetele în chip de salut. Trecură pe lîngă două paravane aurite de cîte șase panouri, care serveau drept decor pentru dansurile clasice. Acum, după petrecere, bronzul lor parcă se întunecase. Aveau un luciu potolit, aproape mohorît.

Kazu se întoarse către una din servitoare, o femeie între două vîrste cu un aer isteț :

— Nu m-am arătat deloc pe-aici. S-a plîns cineva la plecare ?

Femeia ridică ochii consternată. Niciodată stăpîna nu pomenea astfel de lucruri în prezența musafirilor, iar domnul pe care îl însoțea era neîndoielnic un oaspete.

— Nu s-a plîns nimeni. Au plecat foarte bine dispuși.

Noguci și Kazu împinseră cu grijă ușa glisantă de la camera bolnavului. Doamna Tamaki, care veghea la căpătîiul lui, le aruncă o privire plină de răceală. Avea sprîncenele subțiri, desenate cu grijă. Acul de platină înfipt în pălăria ei lunecase puțin de la locul lui și sclipi scurt în lumina care venea din coridor.

TOVARĂȘI ÎN CEASURI DE RĂGAZ

DOMNUL TAMAKI fu transportat fără întîrziere la spital. A doua zi, cînd Kazu veni să-l viziteze, află că era încă în comă, așa că trimise

doar un coșuleț cu fructe în camera lui și se retrase pe un scaun la capătul coridorului, ca să-l aștepte pe Noguci.

Dar Noguci nu mai venea și, tot așteptîndu-l, femeia își dădu seama că ține la el. Dacă se gîndea bine, cu toată firea ei îndrăzneață nu iubise niciodată bărbați mai tineri decît ea. Tinerii parcă aveau, și psihic și fizic, prea multe probleme, și-apoi erau îngîmfați și obraznici cu femeile mai în vîrstă decît ei și prea săreau mereu peste cal. În afară de asta, Kazu simțea un soi de rezervă față de tinerețe. Ca femeie, îi sărea în ochi labilitatea trupească și sufletească a adolescenților, care nu erau niciodată în stare să-și poarte cu demnitate vîrsta. În plus, tenul lor lucios și neted îi dădea o senzație neplăcută.

Asemenea gînduri îi umblau prin cap în timp ce aștepta în coridorul întunecat și mohorît al spitalului. La capătul lui ghicea ușa odăii lui Tamaki, după coșurile de flori care se înșiruiau pînă pe coridor. Deodată, auzi un lătrat de cîini și se uită pe fereastră. Sub cerul rece, înnorat, văzu o îngrădire mare din plasă de sîrmă în care, după toate aparențele, erau ținuți cîini vagabonzi pentru experiențe. Înăuntru se înșirau nenumărate cuști prăpădite. Erau tot soiul de cuști acolo, înguste ca niște cotețe, sau încăpătoare ca pentru cîini de pază, așezate toate de-a valma, unele de-a curmezișul, altele răsturnate de cîte un cîine care trăsese prea mult de lanț. Lîngă o javră numai piele și os, văzu una rîioasă, și alături un dulău mare și gras. Lătrau toți în cor, un lătrat jalnic, prăpădit, de ți se făcea milă.

Personalul spitalului părea obişnuit cu ei, căci nu se oprea nimeni în faţa cuştilor. Dincolo de ele se ridica o clădire veche de trei etaje : laboratorul. Ferestrele mici, mohorîte, în care se oglindea cerul înnorat, arătau ca nişte ochi tulburi din care pierise orice urmă de curiozitate.

Kazu fu cuprinsă de milă ascultînd schelălăitul jalnic al cîinilor. Se minună cît de sentimentală devenise. Bieţii cîini ! Deodată o podidiră lacrimile. Tot muncindu-şi mintea să găsească o cale să-i scape, femeia uită de chinul aşteptării.

Cînd sosi Noguci, o găsi înlăcrimată şi o întrebă îndată dacă a murit Tamaki. Ea scutură din cap, dar era prea emoţionată ca să-i poată explica de ce plînge.

Noguci părea grăbit. O întrebă de-a dreptul :

— Aştepţi pe cineva ?

— Nu, răspunse Kazu, şi un zîmbet apăru în sfîrşit pe obrajii ei rotunzi.

— Atunci se nimereşte bine. Mă duc la Tamaki, dar nu stau mult. Aşteaptă-mă aici. După cît se pare, avem amîndoi vreme. Doi oameni liberi, asta sîntem. Ce-ar fi să luăm masa împreună în oraş ?

Pe cînd coborau amîndoi strada în pantă din spatele clinicii universitare, norii se împrăştiaseră şi o lumină caldă se revărsa ca apa peste oraş.

Kazu îşi lăsase şoferul să aştepte, dar fiindcă Noguci voia să meargă pe jos, îl trimise acasă. În tonul autoritar cu care bărbatul îi propusese să trimită maşina îndărăt, simţi parcă un reproş la adresa stilului ei de viaţă. Mai tîrziu va avea destule prilejuri să-şi corecteze impresia, căci vorbele lui Noguci şi aerul cu care le pronunţa erau mereu atît de pline de demnitate, încît chiar capriciile şi ideile fixe căpătau în gura lui un ton moralizator.

Ajunseră la un loc unde trebuiau să traverseze bulevardul spre parcul Ikenohata. Era circulaţie mare, dar Kazu s-ar fi strecurat fără greutate printre maşini pînă pe trotuarul celălalt, dacă n-ar fi reţinut-o el, cu prudenţa lui exagerată. Fusese pe punctul s-o ia la fugă, cînd Noguci o opri cu un „încă nu, încă nu". Aşa pierdură ocazia. În porţiunea de stradă liberă prin care ar fi putut trece se îngrămădiră şiruri-şiruri de maşini, cu parbrizele strălucind în lumina soarelui de iarnă. În cele din urmă Kazu îşi pierdu răbdarea şi, prinzîndu-l de mînă, o luă din loc :

— Acum, hai repede !

Pe trotuarul celălalt, încă îi mai ţinea mîna strîns : o mînă uscăţivă, osoasă, ca o ramură de copac. Cum ea nu-i dădea drumul, Noguci încercă să şi-o retragă încet, pe furiş. Ea o strîngea inconştient şi, numai cînd simţi împotrivirea lui timidă, îşi dădu seama de marea intimitate a gestului. Noguci reacţionase ca un copil mofturos, care se răsuceşte ca să-ţi scape din braţe. Îl privi dintr-o parte, fără voie. Sub sprîncenele stufoase, ochii lui erau vioi, limpezi şi serioşi, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

Intrară în parc şi o luară pe cărarea de pe malul stîng al lacului. Sufla un vînt tăios, care încreţea faţa apei în vălurele mici. Se reflectau în ea amestecate, tremurînd, albastrul cerului şi norii. O fîşie lungă de cer se întindea pînă la malul celălalt, împrejmuită de nori. Pe lac erau bărci

puţine. Pe ţărm zăceau frunzuliţe de salcie, părînd însă mai proaspete decît tufele înverzite, care erau pline de praf şi de zdrenţe de hîrtie agăţate prin ramuri.

Un grup de elevi trecu în pas alergător pe lîngă ei, în treninguri albe. Făcuseră posemne cîteva exerciţii, căci suflau greu, încruntînd sprîncenele. Feţele lor îi amintiră femeii de statuia unui *aşura* [1] din templul Kôfukuji. Îi depăşiră în fugă pe cei doi, cu privirile aţintite mereu înainte, şi curînd nu se mai auzi decît tropăitul surd al pantofilor de tenis pe alee. Unul din ei avea un prosop roz la gît, care se mai zări multă vreme săltînd pe sub copacii desfrunziţi.

Noguci nu se putu stăpîni să nu observe că între ei şi tinerii aceia are o diferenţă de vîrstă de aproape jumătate de secol.

— Sînt grozavi băieţii ! De invidiat ! Am rîs eu de un prieten care s-a angajat instructor la o grupă de cercetaşi, dar acum înţeleg de ce îl pasionează munca asta.

— Da, e multă puritate în copiii ăştia, aprobă Kazu, fără să simtă pic de invidie pentru puritatea băieţilor de pe malul celălalt ; vederile lui Noguci i se păreau cam simple şi banale.

Se mai uitară o vreme în urma băieţilor, ale căror siluete mişcătoare se reflectau în apă. Îndărătul copacilor se ridicau, înalte şi mohorîte, blocurile din Ueno-Hirokogi, iar deasupra lor atîrnau, pe cerul întunecat de fumul fabricilor, două baloane roşii cu reclame.

---

[1] Demon războinic, socotit a-şi avea lăcaşul sub pămînt sau pe fundul mărilor.

Kazu observă că mînecile pardesiului lui Noguci erau uzate. Deodată i se păru că în toate amănuntele pe care le descoperă la el zace cîte un reproş la adresa stilului ei de viaţă. Oricum, descoperirea aceasta deprimantă se afla în afara sferei ei de influenţă, căci Noguci ar fi respins fără doar şi poate orice amestec indiscret în viaţa lui personală. Spre surprinderea ei, bărbatul îi ghici gîndul :

— Te uiţi la pardesiul meu ? L-am făcut la Londra, prin 1928. Sînt unele lucruri care, cu vremea, îţi devin dragi şi de neînlocuit, nu crezi ?

Traversară insuliţa Benten, cea înconjurată de lotuşi, trecură prin poarta templului Gogio-Tengin şi urcară apoi dealul Ueno. Tot uitîndu-se la siluetele delicate, golaşe ale copacilor ce se conturau precis pe cerul albastru, ca într-o pictură pe sticlă, ajunseră la poarta veche a restaurantului Seigiôken. Rotiseria era, la ora aceea a prînzului, aproape goală.

Noguci comandă un meniu fix şi Kazu îl imită. De la masa lor de lîngă fereastră se vedea clopotniţa unui templu vechi. Bucuroasă de căldura dinăuntru, Kazu remarcă fără înconjur :

— A fost cam rece plimbarea.

Dar pentru ea plimbarea prin frig avusese gustul ineditului. Femeia aceasta, care cunoştea numai munca de toate zilele în restaurant, era acum uimită şi încîntată.

Cu firea ei impulsivă, Kazu nu-şi analiza dinainte hotărîrile, ci se gîndea la un lucru numai după ce îl făcuse. Astfel, i se întîmpla adesea să

izbucnească în lacrimi în mijlocul unei conversaţii, fără să ştie pe moment de ce plînge: lăcrima înainte de a-şi da seama de sentimentele ei.

Noguci nu-şi ceru scuze pentru plimbarea prin frig la care o invitase, aşa că femeia se simţi datoare să sublinieze cît de mult îi plăcuse. El o ascultă, apoi spuse scurt:

— Mă bucur.

Faţa lui rămase inexpresivă, şi totuşi părea oarecum mulţumit. Kazu nu mai întîlnise un astfel de om. Cunoştea mulţi încuiaţi, şi în conversaţii era obişnuită să dea ea tonul, dar Noguci o domina pur şi simplu cu tăcerea lui. Cum se putea ca bărbatul acesta în vîrstă, atît de simplu în tot ce făcea, să aibă atîta autoritate asupra ei?

În tăcerile lungi dintre ei, Kazu cerceta pe îndelete restaurantul: se uita la pasărea împăiată dintr-o vitrină, apoi la perdelele alese cu gust, la inscripţia chinezească înrămată de pe perete: „O sală plină de oaspeţi bineveniţi", ori la tabloul reprezentînd corabia de război „Ise" construită la Kawasaki — o litografie de pe la 1800. Vasul înainta pe o mare cu vălurele desenate cu precizie. Pîntecele lui roşu se vedea prin apa străvezie pînă sub linia de plutire. O atmosferă de „belle époque", în care toate se potriveau: restaurantul european în stilul de la începutul secolului, şi fostul ministru care-şi lua prînzul pe-ndelete, în costumul lui vechi englezesc. Potriveala aceasta o irita, căci ea prefera lucrurile noi, proaspete, pline de forţă şi vitalitate.

Noguci deschise vorba:

— Diplomaţia te sileşte să apreciezi corect oamenii. Eu cred că mi-am format un ochi bun, căci n-am făcut altceva toată viaţa. Răposata mea soţie era un om minunat... De la prima întîlnire mi-am dat seama şi am ales-o. Numai că, neputînd prevedea viitorul, n-aveam de unde şti cît de lungă îi va fi viaţa... S-a îmbolnăvit îndată după război şi a murit... N-aveam copii, aşa că am rămas singur cuc. A, nu, dacă vrei să mănînci toată supa, ridici farfuria puţin într-o parte. Uite-aşa. Exact.

Kazu îi urmă sfatul, stupefiată. Pînă acum nici un bărbat nu îndrăznise s-o înveţe cum se mănîncă după moda europeană.

— La primăvară, urmă Noguci fără să bage în seamă expresia de pe faţa ei, m-au invitat nişte prieteni la sărbătoarea izvoarelor de la Nara. Pînă acum n-am fost niciodată la sărbătoarea asta. Dumneata o cunoşti?

— Nu, nici eu n-am fost încă acolo, deşi aş fi avut de cîteva ori prilejul.

— Ce-ar fi să mergem împreună? Ştiu că eşti foarte ocupată, dar...

Kazu acceptă fără ezitare. Mai erau vreo trei luni pînă la sărbătoare, dar abia spusese „da", că fantezia ei prinse aripi. Începu să viseze, şi curînd i se urcă o roşeaţă în obraji care nu venea numai de la căldura din restaurant după frigul de-afară. Nu-şi putea ascunde emoţia.

— Dumneata ai o înflăcărare ciudată, comentă Noguci mînuind cuţitul de peşte cu incrustaţii delicate.

Arăta mulțumit de cîte ori își exprima cu atîta convingere părerea despre alții.

— Înflăcărare ? repetă Kazu, încîntată la culme. de observația lui. Adică, în ce fel ? De fapt, nu prea cred, deși mi-o spune toată lumea, probabil ca să mă tachinezе.

— N-am avut intenția să te tachinez, replică Noguci atît de acru, încît Kazu amuți.

După un timp începură să vorbească despre orhidee. Ea nu prea știa mare lucru despre orhidee, așa că trebui să-l asculte cuminte pe bătrînul din fața ei, care se umfla în pene ca un școlar cu cunoștințele lui inutile despre flori. Și-l imagină cu cîteva zeci de ani în urmă, făcînd pe grozavul în fața vreunei fetișcane care-l interesa.

— Uită-te la floarea asta. Știi cum se numește?

Kazu se întoarse și aruncă o privire spre un ghiveci așezat pe o etajeră în spatele ei. Dar cum n-o interesa deloc, întoarse capul fără s-o mai cerceteze și răspunse, poate prea grăbită, că nu știe.

— E un dendrobium, explică el jignit.

Kazu n-avu încotro și se întoarse încă o dată, ca s-o privească mai amănunțit. Floarea de seră în ghiveciul ei mic, smălțuit în albastru, n-avea nimic deosebit — cîteva petale mici, tivite cu roșu, atîrnau parcă plutind în jurul lujerului subțire. Cum stătea așa în ghiveci, cu petalele ei complicate, părea mai curînd o orhidee artificială de hîrtie colorată. Cu cît Kazu se uita mai mult la ea, cu atît i se părea mai ridicolă, ba era de-a binelea urîtă în după-amiaza aceea tihnită de iarnă.

KAZU FILOZOFEAZĂ DESPRE DRAGOSTE

ÎNTOARSĂ ACASĂ, Kazu se temu că fericirea ceasurilor petrecute cu el se va topi în mulțimea treburilor zilnice. O bucura mai ales faptul că cineva îi acordase atîta atenție. Și bucuria aceasta neașteptată o făcu să descopere cît era, de fapt, de singură.

Alături de el nu-și dăduse seama, dar acum după despărțire o asaltară tot felul de gînduri. În primul rînd, începu să viseze la cămăși elegante și curate și la haine bine croite pentru el. Dar de așa ceva nu se putea ocupa cîtă vreme nu era sigură de sentimentele lui, căci era exclus să se amestece așa, netam-nesam, în viața lui. Or, nu știa nimic de sentimentele lui. Ce ciudat, ajunsese încă o dată în situația de a nu ști nimic despre sentimentele cuiva. Era nu numai ciudat, ci de-a dreptul revoltător.

Apoi se întrebă de ce poartă bărbatul acesta haine atît de uzate, chiar dacă sînt din stofă bună. Teribil ar fi vrut să afle ce venituri avea. Precis că trăia numai din pensie, care nici nu putea fi mare. O existență jalnică pentru un om care fusese cîndva ministru.

Toate aceste gînduri n-o mai părăseau nici în ceasurile în care-și întreținea oaspeții. Căuta mereu o cale cum să afle ce venituri putea să aibă Noguci. Din întîmplare, nimeri curînd într-o societate de funcționari care discutau tocmai despre pensii. Kazu remarcă într-o doară :

— Ce-ar fi să hotărască guvernul deodată să preia administrarea restaurantelor ? Îmi închipui că pe-o băbuță ca mine ar scoate-o îndată la pen-

sie. De fapt, n-ar fi rău deloc, că oricum e mai plăcut să te odihneşti primind pensie, decît să faci toată munca mea... Dar oare ce pensie mi s-ar cuveni mie ?

— Ehei, dumneata ai lua o pensie de ministru... asta face vreo treizeci de mii de yeni pe lună.

— Vai de mine ! Atît de mult ? exclamă ea cu o mirare prefăcută, spre hazul celorlalţi.

În seara aceea, înainte de a adormi în cămăruţa ei, îi trecură prin cap tot soiul de gînduri.

Spre deosebire de odăile elegante pentru oaspeţi, cele două camere în care locuia Kazu erau foarte simple, mobilate fără imaginaţie. În dormitor n-avea decît un telefon la căpătîiul saltelei, în jurul căruia zăceau pe jos vrafuri de reviste. Nici un obiect decorativ nu împodobea odaia ; chiar şi în *tokonoma*[1] se afla doar o noptieră cu cîteva sertăraşe. Totuşi, de cîte ori se tolănea pe salteaua care umplea mai toată odaia, Kazu se simţea destinsă şi împăcată cu sine însăşi.

Aflase deci că Noguci primeşte vreo treizeci de mii pe lună. Păi, atunci invitaţia la restaurant fusese un lux pentru el, socoti Kazu, şi inima i se umplu de bucurie. Acum, că avea date precise, imaginaţia ei prinse aripi. Se gîndi la poziţia lui strălucită de odinioară şi la situaţia lui modestă de-acum, pe care o suporta cu atîta mîndrie şi demnitate. Toate acestea i se păreau romantice femeii care trăia numai printre oameni bogaţi şi influenţi.

---

[1] Nişă de onoare în camerele japoneze, cu tablouri şi aranjament floral.

În ziua următoare renunţă la plimbarea ei obişnuită de dimineaţă, căci găsise în ziar un anunţ despre moartea lui Tamaki. Bătrînul îşi dăduse duhul seara la zece, iar înmormîntarea avea să aibă loc peste două zile, la templul Ţukigi-Hongangi, la ora unu după-amiază. Întîi vru să facă o vizită de condoleanţe, îşi pregăti chiar chimonoul de doliu, dar amintindu-şi de purtarea doamnei Tamaki din seara cu pricina, se răzgîndi.

În cele două zile care urmară, petrecute într-o aşteptare continuă, chinuitoare, inima ei pătimaşă se înflăcără.

Cu toate că moartea lui Tamaki fusese anunţată în ziar, Noguci ar fi trebuit s-o înştiinţeze. Un telefon din partea lui ar fi asigurat-o de afecţiunea, ori cel puţin de prietenia lui. Totuşi, nu primi nici un semn de la el.

De cîte ori suna telefonul, Kazu se emoţiona ca o şcolăriţă şi i se tăia răsuflarea. Îi era teamă că, dacă suna într-adevăr Noguci s-o înştiinţeze de moartea prietenului lui, n-are să-şi poată ascunde tremurul de bucurie din voce. Niciodată nu mai aşteptase cu atîta nerăbdare o înmormîntare. Hotărî să meargă la coafor cu o zi înainte apoi amînă pentru ultima dimineaţă. Plimbarea din ziua precedentă îl uimi pe grădinar : Kazu trecu pe lîngă el fără un salut, fără observaţii. Cu mersul repezit ocoli grădina o dată, apoi, cu totul împotriva obiceiului, încă o dată. Bătrînul, care slujise şi la fostul proprietar al grădinii, o crezu ieşită din minţi. Îşi spuse că aşa vor fi arătînd vrăjitoarele care bîntuie prin codri.

Nici măcar în ajunul înmormîntării Noguci n-o sună. Kazu se simţi de-a binelea înfrîntă.

Gustă chiar cu un soi de voluptate toată amărăciunea înfrîngerii. Nu-i trecu o clipă prin gînd că ar putea fi prea ocupat cu pregătirile pentru înmormîntare ca să mai ia legătura cu ea. Refuza orice presupunere care ar fi putut s-o liniştească. Numai certitudinea că a fost uitată şi părăsită mai ardea în sufletul ei.

Dintr-o dorinţă de răzbunare, fie pe Noguci, fie pe doamna Tamaki, împături în hîrtie fină de mătase un cadou de condoleanţe exagerat : o sută de mii de yeni. De trei ori cît pensia unuia ca alde el, îşi spuse ea cu răutate. N-o obliga nimic la gestul acesta, dar i se părea că numai un astfel de cadou ar putea fi pe măsura sentimentelor ei.

Ziua înmormîntării era călduroasă — o zi senină de iarnă timpurie, în care pînă şi vîntul era plăcut. Nu-şi mai făcu plimbarea de dimineaţă, în schimb pierdu o mulţime de vreme cu îmbrăcatul hainelor de doliu. Apoi ieşi pe Ghinza la un salon de coafură. Prin geamul maşinii se uita la tineretul care umplea trotuarele. Şedea ţeapănă în chimonoul de doliu, cu gulerul frumos răsfrînt la ceafă, şi se uita cu ochi atenţi şi pătrunzători afară. I se păreau străvezii tinerii aceştia : le cunoştea atît de bine sentimentele, ambiţiile, micile şiretenii, tristeţea şi veselia lor !

La un colţ se întîlniră doi liceeni şi două fete : se salutată ca europenii, cu gesturi exagerate. Unul din băieţi, care purta şapcă de licean, o luă pe după umăr pe fata de lîngă el. Ea avea un pardesiu scurt de stofă roz flauşată şi nu părea deloc stingherită de mîna lui pe umăr. Închisese pe jumătate ochii în lumina prea puternică şi se uita indiferentă pe sub gene la maşini. Atunci se întîmplă lucrul acela surprinzător : semaforul trecu pe verde şi, în clipa cînd porniră maşinile, fata în pardesiul roz smulse brusc şapca liceanului şi-o aruncă în mijlocul străzii. Kazu întoarse instinctiv capul : prin geamul din spate văzu cum şapca dispare sub roţile maşinii următoare, în timp ce băiatul, rămas pe trotuar, bătea neputincios din picior.

Şoferul observase şi el cu coada ochiului mişcarea :

— Ce ţi-e şi cu fetele astea, remarcă el. Nu ştii niciodată la ce să te aştepţi de la ele, zău aşa. Oare ce i-o fi venit puştoaicei ăsteia ?

Din spate, Kazu îi vedea obrazul schimonosit de un zîmbet strîmb.

— Ei, a făcut şi ea o glumă, răspunse Kazu.

Dar îşi simţi inima bătînd mai tare, ca de o bucurie răutăcioasă. O încîntase mişcarea violentă cu care fata smulsese şapca din capul liceanului ca s-o arunce în calea maşinilor. Gestul ei n-avea nici un sens. Totuşi, Kazu simţise o emoţie ciudată uitîndu-se la capul ciufulit al tînărului rămas fără şapcă.

Episodul acesta continuă s-o preocupe în răstimpul lung cît stătu sub mîinile atente ale coafezei. În penumbra salonului, Kazu devenea de obicei vorbăreaţă, dar de data asta tăcu tot timpul, privindu-şi în oglindă faţa frumoasă şi plină. Totuşi, complimentele obişnuite ale coafezei i se părură mincinoase : faţa ei hotărît nu mai era tînără.

Ceremonia de la templul Ţukigi-Hongangi fu impresionantă. Invitaţii se perindau în şiruri lungi

prin fața coroanelor de flori. Kazu lăsă la intrare darul ei de o sută de mii de yeni, apoi înaintă în șirul celorlalți, salutînd discret din cap pe cîțiva clienți ai restaurantului. În lumina blîndă a soarelui de iarnă pluteau miresme înviorătoare de tămîie. Cei mai mulți invitați erau în vîrstă. Moșneagul din fața ei avea o dantură falsă, care clămpănea fără încetare, cu un sunet sec, de jucărie mecanică. Înaintînd în șir, Kazu își imagină că în curînd va da ochi cu Noguci și își pierdu stăpînirea de sine. În clipa următoare o zări pe doamna Tamaki : părea mai curînd severă decît îndurerată și, după fiecare plecăciune adîncă în fața unui oaspete, privirea ei se ridica spre un punct fix undeva în aer.

În fine, îl zări pe Noguci : stingerit în haina de doliu, cu o banderolă neagră la braț, stătea nemișcat cu fața lipsită de expresie. După ce aprinse tămîie, Kazu se apropie de el și îl privi drept în ochi. Noguci nici nu clipi măcar : îi întoarse privirea fără urmă de emoție, apoi plecă respectuos capul.

Nu s-ar putea spune că clipa aceea ar fi însemnat pentru ea o dezamăgire. Fiindcă, printr-un mecanism absurd, în momentul în care îi întîlni privirea indiferentă, Kazu își dădu seama limpede că e îndrăgostită de el.

Îndată ce ajunse acasă, luă un sul de hîrtie și-i scrise următoarea scrisoare lungă și ceremonioasă :

Dragă domnule Noguci,

Mă bucur că am avut azi prilejul să te văd și că ești sănătos. N-am să uit niciodată invitația

la masă și plimbarea noastră din ziua aceea. Demult n-a mai fost nimeni atît de amabil cu mine. Vei crede că, jucînd prea des rolul de gazdă, mi-a făcut o deosebită plăcere să fiu la rîndul meu invitată la masă. Dar nu, trebuie să subliniez că cea mai mare bucurie mi-a făcut-o atenția dumitale.

Mă întristează totuși un lucru. Am aflat din ziar vestea dureroasă a încetării din viață a domnului Tamaki. Mă întreb însă cu amărăciune de ce nu mi-ai dat un telefon. Ca să fiu sinceră, nici nu-ți închipui cu cîtă nerăbdare am așteptat pînă astăzi să-ți aud glasul. Un singur cuvînt ar fi fost de ajuns ca să mă convingă că te-ai gîndit la mine. Acum sînt dezamăgită că n-ai făcut-o.

Nu vreau să te obosesc cu reproșurile. Sper să mă ierți și să înțelegi că această scrisoare vine doar din prea-plinul inimii mele. Abia aștept să te revăd și dorința aceasta dă sens fiecărei zile.

În după-amiaza următoare, Kazu se duse, din obligație, la o reprezentație de balet a unei școli. La primele cuvinte ale cîntecului „Yasuna" : „O, dragoste, dragoste, nu mă lăsa nemîngîiată..." izbucni în plîns.

A doua zi la amiază, îi telefonă Noguci. Vorbi despre lucruri fără importanță și nu pomeni deloc de reproșul din scrisoarea ei. Vocea lui era serioasă și solemnă, fără pic de umor. Convorbirea ținu mult, deși se împotmolea mereu. În cele din urmă, Kazu își pierdu răbdarea și se plînse de-a dreptul :

— De ce nu m-ai înștiințat înainte de înmormîntare ?

La capătul celălalt, bărbatul tăcu. Apoi se auzi un rîset fals, înfundat, ca un hîrşîit, şi vocea lui opacă:

— Drept să-ţi spun, n-am avut de ce. Şi-apoi, telefoanele mă obosesc.

Kazu rămase uluită. „Telefoanele mă obosesc" — astea erau pur şi simplu cuvintele unui om bătrîn.

ÎNAINTE DE EXCURSIE

DUPĂ ACEASTĂ convorbire, cei doi se întîlniră mai des. Kazu îl vizită pe Noguci şi la el acasă. Locuia singur într-o căsuţă veche în cartierul Şiina. O servitoare între două vîrste, cam urîţică, avea grijă de gospodărie, ceea ce o linişti pe Kazu. Îndată începu să se amestece plină de zel în treburile lui personale. De Anul Nou, de pildă, îi trimise un prînz complet de la Seţugo-an.

În bibliotecă, Noguci avea toate rafturile pline cu cărţi în limbi străine. Pe Kazu o impresionau tare titlurile pe care nu le putea descifra, iar bărbatul, conştient de efectul pe care-l făceau cărţile lui asupra ei, o primea mereu în bibliotecă. Ea se uita la toate volumele şi o dată îl întrebă cu naivitate:

— Dumneata le-ai citit pe toate?

— Da, cam pe toate.

— Ai şi cărţi... deocheate printre ele?

— Nu, nici una.

Răspunsul lui o uimi sincer. O lume dominată numai de intelect — asta îi depăşea puterea de înţelegere. Doar era firesc ca toate lucrurile să aibă două feţe. Or, ceea ce o impresiona la Noguci era tocmai faptul că omul acesta părea să nu aibă decît faţa pe care o arăta lumii. Fireşte, Kazu nu credea, în principiu, că există astfel de oameni. Totuşi începu să-şi compună treptat o imagine idealizată despre el, incompletă şi oarecum neliniştitoare. Pînă şi purtarea lui ceremonioasă şi rigidă i se părea atrăgătoare, învăluită în mister.

Cînd îl cunoscu mai bine, descoperi că lumea îl uitase aproape complet şi i se păru ciudat că el nici nu se sinchiseşte. Cu toate că ideile lui radicale n-o convingeau deloc, exista totuşi o contradicţie între poziţia lui progresistă şi uitarea oamenilor — o nepotrivire care, după părerea ei, trebuia neapărat corectată. Cum se puteau împăca nişte idei vii cu o existenţă sfîrşită? Noguci căzuse de două ori la alegeri, dar încă mai rămăsese consilier al partidului radical-reformator. Kazu era indignată că nici pentru şedinţe nu i se punea la dispoziţie o maşină şi era silit să călătorească cu tramvaiul, în picioare, agăţat de bară.

De cîte ori venea la el acasă, o deranja cîte ceva, ca la început cînd văzuse gulerul lui nu tocmai curat şi mînecile uzate. Ba era poarta strîmbă, ba se coşcovea zugrăveala prăfuită de pe casa lui de lemn, ba o supărau buruienile din grădină ori soneria nereparată. Singură nu se putea apuca să le îndrepte, din proprie iniţiativă,

iar Noguci nu era deloc dispus să-i acorde prea multe drepturi. Un motiv în plus pentru ea să-şi dorească o intimitate mai mare în relaţiile cu el.

În ianuarie se duseră, la sugestia ei, la un teatru kabuki[1]. Kazu lăcrima la toate scenele triste, în timp ce el rămase tot timpul impasibil, de la început pînă la sfîrşit. În pauză, în foaier, o întrebă cu interes :

— Oare de ce plîngi la asemenea prostii ?

— Nu ştiu nici eu. Îmi vin lacrimile aşa, de la sine.

— De la sine ? Interesant. Încearcă totuşi să-mi explici cum vine asta.

Noguci îşi bătea joc de ea, o tachina ca pe o fetiţă, dar pe cel mai serios ton din lume. Dar ea nu mai avea nici un chef să facă pe naiva, dimpotrivă în clipa aceea îi fu teamă de el.

În aceeaşi seară, Noguci îşi pierdu bricheta. Cînd îşi dădu seama că n-o mai are, se zăpăci cu totul ; nimic nu mai rămase din demnitatea şi calmul lui dintotdeauna. În mijlocul actului se ridică pe jumătate de la locul lui şi începu să scotocească febril prin buzunare, bolborosind confuz :

— N-o mai am, n-o mai am.

Parcă era alt om. Kazu îl întrebă ce are, dar nici nu-i răspunse măcar. Cu genunchii traşi la piept, îşi băgase capul sub scaun, căutînd. Deodată îşi aminti de ceva şi spuse cu voce tare :

— Aşa e. În foaier. Sigur că acolo am pierdut-o.

[1] Gen de teatru popular, apărut în sec. XVII, care a cunoscut o mare înflorire în următoarele două secole.

Cîţiva oameni din jurul lui întoarseră capetele, sîsîind enervaţi. Kazu luă în fine iniţiativa şi ieşi pe culoar. Noguci o urmă. În foaier îl întrebă liniştită :

— Vrei să-mi spui acum ce-ai pierdut ?

— Bricheta mea Dunhill. Un model vechi, una ca asta nu mai găsesc azi în toată Japonia.

— Stai să vedem. Unde-am stat noi de vorbă în pauză ? Aha, dincolo.

— Aşa-i, acolo am stat.

Gîfîia de enervare, şi femeii i se făcu milă de el. Nici acolo nu găsiră nimic pe covorul de un roşu aprins. De la măsuţa de primire din faţa intrării se ridică o femeie între două vîrste, în halat de lucru, care se vedea că n-avea ce face între pauze.

— Pe-asta o căutaţi cumva ? întrebă ea politicoasă.

Obiectul pe care-l ţinea în mînă era într-adevăr bricheta lui Noguci. Faţa lui se lumină atît de brusc, încît după această întîmplare Kazu îl mai tachină multă vreme, zicînd :

— Cînd oare ai să te luminezi de fericire şi la o fiinţă omenească, nu numai la brichete ?

Cu toate acestea, incidente ca cel cu bricheta n-o descurajau. Lipsită de prejudecăţi cum era, vedea în purtarea lui numai o slăbiciune copilăroasă pentru obiectele care-i aparţineau.

Asemenea situaţii se mai repetară. E drept că Noguci spusese la banchetul din toamnă : „Hai să mai lăsăm discuţiile despre trecut, că doar nu ne-am ramolit“, dar atunci fusese vorba de amintiri, nu de obiecte. Căci el era legat de o seamă de lucruşoare vechi. Cînd ajunse să-l cunoască

mai bine, Kazu îl surprinse adesea scoțînd un pieptene vechi din buzunarul de la piept, pe care și-l trecea cu grijă prin părul cărunt. Află că avea pieptenele de treizeci de ani : îl făcuse special la comandă, din lemn tare, căci pînă atunci rupsese mai mulți piepteni în părul lui des și țepos.

Ticurile nu-i veneau din zgîrcenie sau din sărăcie, ci erau mai curînd un protest împotriva modei superficiale, a goanei după lucruri noi și ieftine, de tip american. Se încăpățîna să trăiască după principiile unei eleganțe desuete și ținea la tradiție. Gustul acesta aristocratic se potrivea dealtfel de minune cu vechile idealuri ale cumpătării. Dar Kazu nu putea înțelege snobismul lui exagerat și învechit.

Chiar și în toiul iernii, Kazu își făcea cu regularitate plimbarea de dimineață. Strivind sub picior cristalele de gheață sclipitoare, se întreba ce-i place în fond mai mult la el : finețea aristocratică a fostului ministru, care făcuse pe vremuri o carieră strălucită, sau credința lui în ideile noi, radicale. Pe de o parte, bărbatul acesta o atrăgea cu manierele lui deosebite, pe de alta simțea că ideile noi sînt de viitor, deși nu le prea înțelegea. Cele două laturi ale lui Noguci i se păreau ca două trăsături fizice : era ca și cum s-ar fi întrebat dacă-i place mai mult nasul lui ascuțit sau urechile mari.

Iubirea lor crescu cu-ncetul. De Anul Nou, cînd Kazu îi făcu o vizită acasă, se sărutară pentru prima dată. Ea îmbrăcase un chimonou de mătase verde-pal cu trestii de bambus albe, coșulețe argintii și pini pitici de-un verde închis. Era în-

cinsă cu un *obi* de culoarea gușii porumbelului, pe care era brodată o langustă mare de Ise, în roșu și fir de aur. Blana de nurcă o lăsase în mașină. Găsi poarta încuiată, chiar și în ziua aceasta de sărbătoare. Casa părea tristă și părăsită. Totuși, de data asta știa cel puțin că soneria e reparată.

La vizitele anterioare, observase de cîteva ori să servitoarea bătrîioară, care mereu o lăsa să aștepte o veșnicie în fața porții, o cerceta cu un soi de dispreț. La rîndul ei, simțea pentru ea aversiune. Într-o zi Noguci o chemase să-i dea o carte din raft, spunîndu-i titlul în germană. Servitoarea repetase titlul fără să se-ncurce, apoi scosese cartea din raft. De-atunci n-o putea suferi Kazu.

De Anul Nou era liniște pe strada lăturalnică unde locuia Noguci. Nu se auzea decît zgomotul sec, repetat, al unei mingi lovite de rachetă. Kazu se simțea de fiecare dată stingherită în fața șoferului, căci după ce suna la poartă, era silită să aștepte o mulțime de vreme pînă îi deschisea servitoarea.

Singurul semn de sărbătoare la casa lui Noguci erau cei doi pini pitici de-o parte și de alta a porții, în care băteau pieziș razele soarelui de iarnă. Kazu privi de-a lungul străzii. Lumina oblică accentua hîrtoapele drumului, sculptînd parcă fiecare groapă și fiecare ridicătură. Un copac și un stîlp de telegraf își aruncau umbrele peste stradă. Pe mijlocul drumului se topea gheața, iar în pămîntul moale și negru lucea urma lată a unei roți.

Kazu ciuli urechea la jocul cu mingea. Era undeva pe-aproape, dar pe copii nu-i vedea, și nici

glasurile nu le auzea. Zgomotul încetă deodată. Aha, le-a căzut mingea pe jos, îşi închipui ea. Apoi auzi dn nou loviturile acelea regulate. Şi iar o pauză. Parcă vedea mingea mică, colorată, căzînd pe pămîntul moale. Şi îşi imagină că ceea ce se petrecea acolo după zid, cu întreruperi, pe-ascuns, era un joc nepermis, plin de taină.

Zgomot de paşi în sandale de lemn se apropia de poartă. Kazu luă o ţinută ţeapănă la gîndul că va da ochi cu servitoarea cea nesuferită. Dar în poartă apăru Noguci însuşi, primind-o cu o plecăciune. Roşi, surprinsă.

— Femeia are zi liberă. Azi sînt singur acasă, o informă el.

Purta hainele tradiţionale de ceremonie.

— La mulţi ani ! Vai, ce bine-ţi stă în chimono !

Intrînd pe poartă, Kazu avu o strîngere de inimă cînd îi văzu îmbrăcămintea impecabilă. Cine l-o fi ajutat la îmbrăcat ? Cînd ajunseră prin coridor în camera de primire, îi pierise toată buna dispoziţie.

Dar Noguci nu-i lua niciodată în seamă nazurile. Se întinse după carafa cu *toso* [1], dînd să-i toarne cu mîna lui în ceaşcă. Ea ezita să ridice ceaşca de Anul Nou cu gînduri rele, aşa că preferă să-şi verse întîi focul.

— Prostii, spuse el după ce o ascultă. Sigur că femeia mi-a ajutat la îmbrăcat. Cu hainele europene e cam neglijentă, dar cînd e vorba de chimonouri, e în elementul ei.

---

[1] Lichior de orez condimentat, băutura tradiţională de Anul Nou.

— Dacă ţii la mine cît de puţin, dă-o afară pe femeia asta ! Îţi fac rost de fete mult mai conştiincioase, cîte vrei. Dacă n-o dai afară..., Kazu se opri în mijlocul frazei, izbucnind în plîns. Chiar şi acasă abia mai pot să dorm de grija dumitale.

Noguci răspunse doar printr-o tăcere încăpăţînată. Se uita pe geam şi număra boabele verzui de pe firele de barba-dracului, care creşteau sub prunul roşu din grădină. După ce îi mai ascultă un timp jeluirile, luă carafa cu *toso* şi îi oferi cu sila ceaşca lăcuită. Ea o puse pe batista udă de lacrimi şi se aruncă deodată pe *tatami* [1], lipindu-şi obrazul plîns de genunchiul lui. Avu totuşi grijă să întindă întîi colţul uscat al batistei peste pantalonii lui de mătase ţeapănă, ca să nu-i ude.

Mîna bărbatului lunecă într-o mîngîiere peste brîul ei. Kazu ştia că gulerul răsfrînt al chimonoului îi descoperă la ceafă pielea albă, netedă şi parfumată. Şi se lăsă în voia mîngîierii lui, blîndă ca o melodie bine cunoscută. Atunci se sărutară pentru prima dată.

SĂRBĂTOAREA IZVOARELOR LA TEMPLUL NIGAŢUDÔ

DE MULT plănuiseră să meargă împreună la sărbătoarea izvoarelor [2] de la Nara. Noguci fusese

---

[1] Rogojină din pai de orez.
[2] Sărbătoare religioasă a templului Nigaţudô ; în esenţă e vorba de sfinţirea izvoarelor din faţa templului.

invitat de un prieten, directorul unui ziar care organizase excursia. Mai erau în grupul lor un ziarist de optzeci de ani, un industriaş şi un economist în vîrstă. Kazu nu înţelegea de ce o invitase Noguci tocmai la excursia aceasta aproape oficială. Doar nu putea el, care făcea o deosebire atît de strictă între treburile oficiale şi viaţa particulară, să cheme o femeie fără să-i anunţe pe ceilalţi. Iar dacă o invitase pe cont propriu, puteau tot atît de bine să meargă singuri în altă parte. De ce ţinea neapărat să se arate cu ea în ochii lumii ? Din ce i se povestise despre festivităţile de la Nara, Kazu ştia că oricît ar fi încercat ei doi să se izoleze de grup, în seara sărbătorii ar fi fost oricum împreună cu ceilalţi.

În plus, se simţea jenată de cheltuielile mari pe care i le pricinuia lui Noguci. Şi-apoi, mai era şi faptul că se va simţi prost în compania prietenilor lui intelectuali. În restaurantul ei făcea faţă oricăror oaspeţi, oricît de sus-puşi ar fi fost, dar în afara serviciului se ferea să ia parte la conversaţiile lor savante.

Kazu făcu tot felul de presupuneri, necăjită că Noguci nu-i dădea nici o lămurire. În cele din urmă se sătură de speculaţii şi se duse la el cu un plic în care pusese două sute de mii de yeni. Avea de gînd să-i ofere banii pentru călătorie.

Era obişnuită să dea bani politicienilor, care îi primeau întotdeauna fără să clipească. Chiar şi Ghenki Nagayama luase de la ea în cîteva rînduri o sută-două de mii, în total peste un milion.

Dar cu Noguci nu-i merse : de la banii aceştia se iscă prima ceartă între ei. Astfel află Kazu

că, în ce priveşte excursia, planul lui era în fond foarte simplu.

— Plătesc eu trenul şi hotelul pentru tine, spuse el. Cît despre mine, de la bun început am fost invitat pe cheltuiala lor. Şi-apoi, s-au bucurat toţi cînd le-am spus că vin cu proprietăreasa restaurantului Seţugo-an. Voiau să plătească şi călătoria ta, dar n-am acceptat. E o socoteală rezonabilă, nu crezi ?

— Bine, dar e prima noastră călătorie împreună. N-ar fi totuşi mai bine să mergem numai noi doi, într-un loc unde putem fi singuri ?

— Ah, aşa te-ai gîndit ? Şi eu care voiam să te prezint prietenilor mei...

Această remarcă a lui încheie discuţia. Kazu fu mişcată şi încîntată la culme de sentimentele simple şi curate ale bărbatului.

— Bine, vom face cum vrei tu, răspunse ea. Ce-ai zice însă să-i chem pe urmă pe toţi la mine, în chip de mulţumire pentru excursia asta ?

— Cred că nu e rea ideea, acceptă Noguci calm.

Grupul se întîlni la gară în ziua de 12, la rapidul de ora 9 — „Rîndunica". Cît de tînăr părea Noguci printre prietenii lui ! De fapt era normal, căci trei dintre ei erau trecuţi bine de şaptezeci de ani.

Kazu se pregătise pentru călătorie cu tot dichisul : era doar prima dată cînd ieşea în lume cu Noguci. Întîi se gîndi să-şi imprime pe chimono un desen care să sugereze numele lui. Dar singurul semn care se lăsa pictat era „no", adică „pajişte".

Începu pregătirile cu mult înainte de ziua excursiei. După îndelungată chibzuială, alese pînă la urmă un desen care se referea ce-i drept la numele lui, dar era totuşi greu de tălmăcit: comandă un chimono dintr-o mătase creponată grea, cu brăduţi albi şi ţepoşi şi păpădii aurii — o aluzie la o pajişte de primăvară. Alese la el un *obi* de călătorie, cu dungi de un verde fraged, şi o broşă cu „inel de nori". Deasupra avea să poarte un *haori* [1] cenuşiu, căptuşit cu mătase purpurie. Căptuşeala aceasta îi dădu cea mai mare bătaie de cap.

Bătrînul de optzeci de ani, care trecea drept un pionier al jurnalisticii japoneze, era tratat cu o politeţe ceremonioasă de către toţi ceilalţi. Era doctor în drept şi autor al multor traduceri din literatura engleză — un holtei bătrîn şi cinic, cu maniere englezeşti. Se pronunţa de pildă pentru tot felul de reforme, în afară de una: era împotriva desfiinţării prostituţiei! Îi tutuia pe toţi, pînă şi pe Noguci. Industriaşul se lăsase de afaceri şi îşi trecea timpul compunînd *haiku*-uri. Iar economistul îi distra pe toţi cu bîrfeli răutăcioase.

Societatea acestor domni în vîrstă se dovedi plăcută pentru Kazu: îi dădeau toţi atenţie, fără să-i facă curte. Drumul pînă la Nara îl făcură într-o atmosferă destinsă şi veselă. Economistul împărţise calificative la toţi conducătorii industriei şi politicii, îi făcuse prostănaci, pierde-vară, canalii, oportunişti, imbecili, ţicniţi, ipocriţi, miopi,

[1] Jachetă scurtă purtată peste chimono, de către bărbaţi şi femei deopotrivă.

cei mai mari zgîrciţi ai tuturor timpurilor, boi sclerozaţi şi epileptici. Apoi vorbiră despre *haiku*-uri. Ziaristul cel bătrîn ţinu să remarce că la *haiku*-uri nu se pricepea mai mult decît un european. Apoi urmă însă pe un ton profesoral:

— Torahiko Terada [1] relatează în ale sale *Palavre despre haiku*-uri următoarea anecdotă despre un tînăr fizician german care-şi petrecea vacanţele în Japonia şi ajunsese un cunoscător al ţării: cică tînărul acela s-ar fi lăudat unui prieten că a compus şi el un *haiku*. Şi anume:

La Kamakura,
Am văzut o mulţime
De tineri cocori.

Într-adevăr, versurile aveau cinci, şapte şi iar cinci silabe, după regulă, dar asta nu înseamnă că mîzgăleala lui e un *haiku!* Aşa şi cu poeziile mele: nu se deosebesc cu nimic de a lui. Iată ce-am compus, de pildă, ascultîndu-l pe prietenul nostru adineauri:

În politică
Şi-n finanţe, toţi sînt doar
Nişte prostănaci.

Ceilalţi găsiră de cuviinţă să rîdă. Aceeaşi poezie, auzită din gura unuia mai tînăr, nu i-ar fi făcut nici măcar să zîmbească.

[1] Torahiko Terada (1878—1935) a fost un poet de mare sensibilitate.

În timpul discuţiei despre *haiku*, Kazu se gîndi stînjenită la căptuşeala *haori*-ului ei. Deşi era cald în tren, nu îndrăznea să-l dezbrace, de teamă să n-o vadă cineva. Dar curînd vorbiră despre alte lucruri.

Bătrînii puneau mare preţ pe exactitatea memoriei lor. Într-un fel semănau tare cu nişte adolescenţi care se umflă-n pene cu experienţa lor în ce priveşte femeile şi fiecare încerca să-i întreacă pe ceilalţi. Ca să dea greutate spuselor lor, bătrînii făceau mereu digresiuni interminabile şi pomeneau o mulţime de amănunte fără rost. Dacă era vorba de pildă de ceva întîmplat în '37 la care un tînăr ar fi spus: „Cred că a fost în '36 sau în '37", bătrînii începeau aşa: „Da, exact. În '37 s-a întîmplat, în 7 iunie. Ştiu sigur că a fost în ziua de 7 şi cred că era sîmbătă. Îmi aduc aminte că plecaserăm mai devreme de la serviciu."

Pe măsură ce se lansau în discuţie, se împotriveau cu tot mai mare înverşunare celor mai mici semne de decrepitudine, cu o energie care aparent aducea a vioiciune. Dar şi în această privinţă Noguci făcea excepţie. Oare ce-l interesa la bătrînii aceştia şi de ce le căuta tovărăşia? El singur păstra o ţinută demnă, de bărbat în putere. Ca de obicei, nu deschidea gura decît rar. Cînd se plictisi tot ascultîndu-i pe ceilalţi, curăţă o portocală, îi numără feliile, apoi oferi tăcut tovarăşei sale de drum exact jumătate din ele. Dar cum feliile nu erau toate la fel de mari, partea ei se nimeri mai mică decît a lui. Kazu îşi reţinu un zîmbet; se uită fix la pieliţa subţire a portocalei, albicioasă ca luna cînd se lasă seara.

Ajunseră la Osaka pe la şase şi jumătate. Maşina îi aştepta să-i ducă la hotelul Nara. Acolo coborîră fără să se odihnească la restaurant. Era neobişnuit de cald pentru luna martie. Kazu ştia din auzite că la sărbătoarea izvoarelor e de obicei vreme friguroasă. Cu atît mai mult se bucurau toţi de seara aceasta neaşteptat de blîndă.

Festivităţile încep de fapt la 1 martie, dar culminează în procesiunea torţelor din noaptea de 12 spre 13, cînd are loc către dimineaţă umplerea cofelor cu apă şi ritualul tainic numit *tataren*. La ceremoniile nocturne asistă foarte multă lume.

După cină, porniră în grup către templu. Spre surprinderea lor, era o înghesuială mare pe prispa din faţa templului. Public mult, lume venită de dragul senzaţionalului, atrasă de ceremonia neobişnuită şi mai puţin de latura religioasă a sărbătorii.

Cînd veni momentul să se aprindă torţele uriaşe de pin, un preot îşi făcu drum prin mulţime către galeria templului. Noguci o luase pe Kazu de mînă şi o trăgea spre templu, fără să se sinchisească de urcuşul lunecos. Nu mai era acelaşi Noguci care la Tokio se temuse să treacă strada. Maşinile îl speriau, pe cînd în mulţime se simţea în largul lui. Împingea în lături oameni simpli, cu fete de ţărani, strecurîndu-se printre ei cu o mîndrie de aristocrat pe faţă.

Distinşii oaspeţi fură îndrumaţi spre un gărduleţ de bambus care despărţea incinta templului de mulţimea de spectatori. Dincolo de gard începeau treptele către galeria unde urmau să ardă torţele de pin. Ziaristul cel bătrîn era epuizat de drum. Se agăţase de gard şi gîfîia. Directorul ziarului,

mereu îngrijorat de sănătatea bătrînului, îi făcu rost de un scăunaş pliant.

Sandalele lui Kazu suportaseră greu urcuşul. Stătea pe o porţiune în pantă destul de lunecoasă, cu iarbă puţină pe pămîntul noroios. Se agăţă şi ea de îngrăditura de bambus, ca să-şi mai menajeze sandalele. Întoarse capul să-i zîmbească lui Noguci, dar era atît de întuneric, încît nu desluşi zîmbetul de răspuns de pe obrazul lui. Deasupra capetelor lor se ridica, uriaş şi solemn, templul — cu acoperişul frumos arcuit, cu streaşină lată. Înăuntru era o lumină tainică, afară licăreau stele singuratice, ca nişte picuri de apă printre ramurile cedrilor zvelţi şi înalţi din jurul templului.

„Cele şapte drumuri ale vestitorului" începuseră. Un bărbat vînjos, în sutană de călugăr legată la brîu, urca şi cobora în fugă treptele late de piatră, cu o torţă aprinsă în mînă. O voce răsunătoare striga fazele „soliei" ; urmă jertfa tămîii şi alte ceremonii, apoi rugile. Toate acestea, împreună cu torţa aprinsă care arunca scîntei, creau o atmosferă tainică, impresionantă. Sutana neobişnuită a vestitorului, agitaţia şi extazul lui, nu se putea să nu apară spectatorilor neiniţiaţi în tradiţiile străvechi ale budismului esoteric şi ale şintoismului ca nişte semne de rău augur.

După ce dispăru vestitorul, împreună cu torta care îşi aruncase lumina peste trepte, rămase în aer ceva ca o presimţire a unei nenorociri ce se putea petrece în fiecare clipă.

Kazu nu fusese niciodată prea credincioasă şi rar se întîmpla s-o impresioneze un lucru pe care nu-l putea tălmăci limpede cu propriii ei ochi. Dar de data aceasta ridică privirea spre treptele de granit, albe şi reci, care duceau la galeria templului, şi avu senzaţia că sufletul ei se înalţă şi pluteşte deasupra treptelor, dornic să ia parte la un eveniment ce se petrecea într-o altă lume, nevăzută.

Cu toată firea ei optimistă şi veselă, se gîndea uneori la moarte şi la ceea ce-o aşteaptă dincolo de moarte. Ajungea astfel mereu la ideea păcatului, şi bineînţeles la propriile ei păcate. Simţind în spate căldura pardesiului lui Noguci, îşi aminti de iubiri trecute, la care nu se gîndise niciodată în prezenţa lui. Au fost bărbaţi care muriseră din pricina ei, alţii pierduseră averi şi poziţii ori ajunseseră să îngroaşe drojdia societăţii. Ciudat că nici unul nu dobîndise ceva în viaţă iubind-o pe ea. Nu era vina ei — doar nu dorise nimănui răul — şi totuşi cei mai mulţi îşi irosiseră viaţa în preajma ei.

Cu gîndul încă la moarte, Kazu îşi ridică din nou privirile spre treptele de piatră. Viaţa i se fărîmiţa sub picioare şi ştia că n-avea unde să mai caute adăpost. Dacă trăia şi mai departe ca pînă acum, n-avea s-o ducă nimeni la groapă. Teama de moarte o făcu să-şi dorească un om alături, în care să se poată încrede, o familie în jurul ei şi o viaţă ordonată. Dar pentru asta ar trebui să se supună din nou legilor iubirii — or iubirea trezea în ea teama de păcat.

În plimbările de dimineaţă i se păruse că cunoştea lumea ca pe propria ei grădină. Fusese atît de sigură că nimic n-o mai putea smulge din li-

niştea ei sufletească ! Iar acum, aceeaşi linişte sufletească i se părea că duce de-a dreptul în iad...

Preotul care-i condusese le explicase că sensul sărbătorii izvoarelor stă în pocăinţă şi în dorinţa de a dobîndi iertarea păcatelor. Kazu înţelegea prea bine ce înseamnă asta, cînd se gîndea la propria ei viaţă.

Prin mulţime trecu un freamăt : se aduceau în sfîrşit torţele cele mari. Douăsprezece tulpini de bambus groase cît un braţ de om şi lungi de cîte şapte metri stătuseră pregătite, rezemate de baia templului. Aveau rădăcini uriaşe, iar în vîrf cîte-un coş sferic de-un metru grosime.

Dincolo de gardul de bambus stăteau cîtiva preoţi în odăjdii sclipitoare de brocart, cu gulere înalte, ascuţite. Din pricina lor, Kazu nu mai vedea ce se petrece în incinta templului. Încercă să zărească torţele printre umerii preoţilor, dar era prea scundă. Îl rugă pe Noguci s-o ridice puţin, ca să vadă mai bine. Bărbatul, care-şi legase un fular în jurul gîtului, îi zîmbi doar clătinînd din cap. În clipa aceea se auziră nişte trosnete şi pîrîituri grozave, şi faţa lui fu luminată brusc de-o flacără puternică. Kazu întoarse repede capul să vadă : trosnetele veneau de la prima torţă care luase foc. Arunca flăcări gălbui peste zidurile văruite, luminînd fiecare crăpătură, fiecare zgîrietură din tencuială. Deodată ţîşni foarte aproape în faţa lor o flacără imensă. Preoţii cu gulere înalte, care-şi ţineau evantaiele deschise ca să se apere de dogoare, deveniră îndată doar nişte siluete negre. Crengile verzi de chiparos legate în vîrful torţei aruncau scîntei, iar braţele vînjoase ale tînărului care o purta luciră în lumină. Kazu urmărea cu răsuflarea tăiată mişcările flăcăului : acum urca treptele, cu torţa lui uriaşă de foc. Suia din treaptă-n treaptă, ţinînd toată greutatea torţei pe-un umăr. Pe piatră rămînea ici şi colo cîte-o scînteie aprinsă, ca o floare roşie de lotus. Pe alocuri lua foc cîte o grindă din galeria acoperită, arzînd un timp, mocnit. Un însoţitor în straie albe mergea în urma purtătorului de torţă şi stingea îndată focul cu o mătură muiată în apă.

Privitorii se înghesuiau pe poiana din faţa templului, urmărind fascinaţi spectacolul. Kazu, emoţionată pînă la lacrimi de frumuseţea sălbatică şi solitară a bulgărelui de foc, scoase un ţipăt înăbuşit. Luă mîna lui Noguci şi o strînse între degetele ei umede.

— Vai, cît e de frumos ! Ce bine că am venit la Nara !

Purtătorul torţei ajunse între timp pe cea din urmă treaptă. Se opri o clipă ca să se rezeme de balustrada galeriei din stînga. Din nou se auzi trosnet de torţă proaspăt aprinsă şi la picioarele treptelor apăru al doilea flăcău. Cel de sus începu îndată să-şi rotească torţa cu mişcări smucite, ca de leu turbat ; peste capetele privitorilor căzu o ploaie de scîntei. Apoi o luă la goană spre galeria din dreapta. Grinzile acoperişului luciră roşietice în lumina flăcărilor. Îşi mai roti o dată torţa, a cărei lumină scădea, în galeria din dreapta, şi verdele adînc al chiparoşilor ieşi din umbră sub jerbele de scîntei.

Mulţimea care privise ceremonia într-o tăcere plină de evlavie începu să freamete. Ţipete de încîntare se amestecau cu glasurile puternice, băr-

băteşti care cîntau rugăciunile. Încă mai cădeau scîntei în ploaie peste capetele oamenilor, iar deasupra, sus, se înălţa măreţ şi întunecat templul Nigaţudô.

— Minunat ! Minunat ! repeta Kazu întruna.

Noguci se uită la ea şi văzu că plînge.

Se întoarseră la hotel puţin înainte de a se lumina de ziuă. Erau prea obosiţi ca să mai aştepte şi ceremonia *tataren*, care se ţinea dimineaţa devreme. Cînd ajunseră în odăile lor, se auzi de departe cîntatul cocoşilor. Cerul nu se luminase încă la răsărit.

Noguci propuse să facă o baie fierbinte înainte de culcare. Kazu, ai cărei ochi clipeau încă de emoţie, spuse că e frîntă de oboseală, dar de dormit tot n-ar putea dormi. Îşi scoase cu mişcări încete *haori*-ul şi-l împături cu grijă, ceea ce atrase atenţia bărbatului asupra căptuşelii. Noguci se apropie de patul pe care zăcea împăturit, drept sub lumina lămpii. Pe căptuşeala frumoasă, de un purpuriu stins, o mînă îndemînatică pictase începutul unei poezii.

— Ce-i asta ? întrebă Noguci, în timp ce-şi dezlega cravata.

— O poezie de Sôghi [1]. Am dat-o unui caligraf să mi-o scrie, înadins pentru călătoria asta. A venit primăvara.

Nu-i dezvălui că vînzătorul de stofe îi dăduse ideea cu poezia de Sôghi. Noguci citi :

---

[1] Sôghi (1421—1502) este socotit un clasic al poeziei *renga* (poezii de cîte 50—100 de strofe, compuse alternativ de doi sau mai mulţi poeţi, strofă de strofă).

Oricît te-aştept
Nu te grăbi să-mboboceşti,
Floare de primăvară.

Uitînd de cravată, Noguci rămase multă vreme tăcut, cu ochii pironiţi la versurile pictate. Kazu se uita la mîna lui uscăţivă, îmbătrînită, cu vinele groase. I se părea frumoasă.

— Aşa, care va să zică..., spuse el în cele din urmă.

Aceasta fu singura lui reacţie. În noaptea care se sfîrşea, bărbatul trecut de şaizeci de ani şi femeia de peste cincizeci dormiră în acelaşi pat.

CĂSĂTORIA

NU TRECUSE mai mult de-o săptămînă după întoarcerea de la Nara, şi Kazu invită tot grupul la Seţugo-an, în semn de mulţumire pentru excursia făcută împreună. Pentru primirea lor compuse următorul meniu :

— Fire de brăduştean în sos.
— Crap afumat ; plăcintă de podbal.
— Ţipar fiert.
— Plătică pe orez, învelită în frunze de bambus.
— Supă de prune cu găluşte în formă de stele, cu arpagic şi muguri de piper-de-munte.
— Plătică „coajă-de-pin" ; scrumbie albastră.
— Homari în saramură ; ciuperci.

— Piper verde în *miso* [1].

— Iarbă de mare; mlădițe fragede de bambus.

— Muguri de piper-de-munte.

Deși avea doar cinci oaspeți, ținu să-i primească în sala cea mare de banchete. Voia să le ofere o seară de neuitat, de care să pomenească toți, ani de zile.

Noguci și Kazu rămăseseră încă două zile la Nara după plecarea celorlalți. Ținuseră să mai vadă și alte temple. Apoi, într-o dimineață senină, plină de soare, trecură din nou pe la templul Nigațudô, urcînd de data aceasta treptele de piatră pînă la galerie. Acum, după sărbătoare, flăcăii care purtaseră torțele în dansul lor frenetic stăteau tolăniți la soare, pe pietrele calde, și aveau fețe necioplite, de băieți de la țară. Kazu și Noguci priviră de sus de la galerie poiana cu iarbă uscată de la poalele templului: arăta de parcă trecuse un incendiu peste ea. Numai din loc în loc apăruseră petece verzi: iarba creștea din nou.

Vorbeau puțin în timpul plimbărilor — despre trecut și despre cele ce aveau să vină. Așa ajunseră, dintr-una într-alta, să pomenească de căsătoria lor. Kazu se ferea să se lase purtată de sentimente. De aceea ascultă întîi părerea lui, apoi și-o expuse deschis pe-a ei. N-avea de gînd să renunțe la restaurant. Dar cum, pe de altă parte, nu putea cere unui bărbat ca Noguci să se mute la Sețugo-an, conviețuirea lor avea să fie inevitabil cam complicată. Kazu propuse să-și petreacă

[1] Pastă din boabe de fasole.

sfîrșitul săptămînii în locuința lui, iar lunea să se întoarcă la locul ei de muncă. La compromisul acesta ajunseră în cele din urmă amîndoi.

În aerul proaspăt de primăvară, înconjurați de liniștea și pacea vechiului oraș împărătesc, își țesură pe-ndelete planurile de viitor. Găsiseră într-adevăr o soluție foarte rezonabilă. Kazu se minuna în sinea ei că norocul neașteptat ce dăduse peste ea îi aducea doar o bucurie calmă, fără emoții violente.

Va deveni deci soția unui bărbat dintr-o familie veche și distinsă. Deodată își dădu seama că acesta fusese de fapt visul vieții ei. Era născută la țară, în Niigata, își pierduse părinții de timpuriu și fusese adoptată de o rubedenie, un hangiu. De la el fugise apoi la Tokio cu primul bărbat care-i ieșise în cale. După multă trudă și ani de muncă îndîrjită, ajunsese în fine la poziția ei actuală. Toată viața crezuse însă într-un lucru: că ceea ce-și punea în cap trebuia să-i reușească. O convingere fără vreo bază logică, dar care pînă acum se dovedise întemeiată.

Pînă în toamnă fusese încredințată că toate dorințele îi fuseseră împlinite și că acea convingere care-i dominase viața era pe de-a-ntregul îndreptățită. Dar odată ce-l întîlni pe Noguci descoperi, spre surprinderea ei, că mai era în stare să se îndrăgostească orbește. Iar acum văzu că din hotărîrea ei de a obține tot ce-și dorea mai putea trage chiar și foloase.

Mai tîrziu, lumea avea s-o judece aspru pentru prea marea potrivire între pasiunea ei și foloasele pe care i le aducea. Dar ar fi nedrept să susținem că iubirea ei pentru Noguci ar fi fost calculată și

că ar fi umblat numai după numele şi poziţia lui socială. Dimpotrivă, dragostea pentru bărbatul acesta se născuse într-un mod cu totul firesc, neforţat. Iar visul ei vechi de a ajunge la o situaţie înaltă deveni realitate fără să fi depus vreun efort deosebit. Nu ştiuse ce face cînd turnase mustul în butoi, dar cînd vinul fu gata, descoperi că era tocmai pe gustul ei. Asta era tot.

Neînţelegerea se iscă din prea marele entuziasm cu care femeia aceasta atît de sinceră primi propunerea lui Noguci. Poate că ar fi trebuit să se arate ceva mai reţinută.

Seara de 22 martie veni cu o vreme călduţă, blîndă. Noguci sosi mai devreme, ca să se sfătuiască cu ea despre unele şi altele înainte de venirea oaspeţilor. Se aşeză în odaia ei de primire şi îi dădu sfaturi, cu glasul lui calm şi chibzuit.

Kazu îi arătă meniul, adăugînd :

— Aş vrea să le mai servesc un fel pe care nu l-am trecut aici. Ceva în legătură cu sărbătoarea de la Nara. O mîncare consistentă, care ar fi bine să fie pe masă pe la început, ca să nu fie prea sătui. Dar pe de altă parte, îmi închipui că tu vrei să le anunţi evenimentul numai la sfîrşitul mesei, nu-i aşa ?

— Dar ce-are a face anunţul meu cu mîncarea ta ? întrebă Noguci bănuitor, zgîndărind într-o doară în cenuşă cu cleştele de foc.

— Păi, cum să-ţi spun..., se bîlbîi Kazu, temîndu-se ca de obicei de reacţia lui. Ar fi toţi veseli şi bine dispuşi după mîncarea aceea şi cred că ăsta ar fi tocmai momentul potrivit.

— Îmi ceri deci să joc teatru ?

— Dar n-o lua aşa ! A fost pur şi simplu o idee de-a mea. Se obişnuieşte doar şi la ceremonia ceaiului, nu ?

— Trebuie neapărat să faci atîta caz ? Eu unul vreau doar să le anunţ căsătoria mea prietenilor celor mai apropiaţi — atîta tot. Puteai să-mi spui de la-nceput să ţii la efecte...

Kazu pricepu că e momentul să cedeze.

— Bine, vom face cum vrei tu. Am să mă iau după pofta lor de mîncare şi am să le servesc surpriza îndată după primul fel.

O servitoare îi anunţă că directorul ziarului şi jurnalistul cel bătrîn veniseră.

Kazu se ridică să-şi primească oaspeţii cu zîmbetul cel mai cuceritor pe buze. Noguci rămase surprins de uşurinţa cu care dispăruse de pe faţa ei orice urmă de necaz, lăsînd loc unei expresii de veselie netulburată. Dar ea nu se sinchisi de reacţia lui.

Ziaristul căra după el, ca de obicei, o mapă mare de piele. Era elegant în hainele japoneze de sărbătoare, cu *haori* şi *hakama* [1], cu mersul lui drept şi părul des, argintiu, care-i cădea peste urechi. În prezenţa lui, directorul ziarului se purta mereu de parcă unicul lui scop în viaţă ar fi fost să-l slujească cu supunere şi credinţă.

— Ei, mă bucur că te văd, Noguci ! A fost frumoasă excursia noastră, ce zici ?

Cu vorbele acestea, bătrînul se îndreptă spre locul de onoare şi se aşeză îndată. Nici nu-i trecuse prin cap că locul acela ar putea fi rezervat altuia.

[1] Pantaloni foarte largi, făcînd parte din costumul tradiţional al bărbaţilor.

Odată așezat, deschise vorba despre cu totul altceva : cu o zi înainte avusese onoarea să țină, la dorința expresă a împăratului, o conferință despre istoria jurnalisticii japoneze.

— Din păcate, n-am avut vreme să intru în detaliu, comentă el. Dar mi se pare că Maiestatea Sa a fost deosebit de interesat de epoca Meigi. E trist că timpurile de-atunci înseamnă, nu numai pentru moșnegi ca mine, ci pentru însuși împăratul, *die gute alte Zeit* [1].

— Poate că Maiestatea Sa s-a luat doar după relatarea dumitale.

— Tot ce se poate. Totuși, nu e prea încurajator, cînd suveranul însuși nu socotește prezentul drept cea mai fericită epocă.

Între timp sosiră și ceilalți invitați. Se aduseră băuturi și aperitive. Apoi gazda dispăru pentru cîteva minute și se întoarse însoțită de două fete care purtau o tavă uriașă. Spre încîntarea tuturor, pe tavă ardeau flăcări albăstrui.

— Vin torțele de la Nigațudo, explică gazda.

Era într-adevăr o capodoperă de artă culinară, menită să desfete în egală măsură și ochii. Torțele, cîte una pentru fiecare oaspete, erau sculptate din carne fragedă de pui, gălbuie ca trestia de bambus, înfipte pe frigări subțiri, cu cîte-o pasăre mică în vîrf, stropită cu coniac, care ardea. Legumele frumos aranjate de jur împrejur aminteau de peisajul din apropierea templului. Kazu nu uitase nici tăblița de lemn din fața templului, care-i poftea pe călăreți să descalece înainte de a păși în locurile sfinte.

---

[1] Vremurile bune de altădată (germ.).

Oaspeții se întreceau în complimente. Industriașul spuse că astfel ia parte de două ori într-un an la ritualul sfînt și improviză îndată un *haiku* în cinstea mîncării. Kazu îl cercetă cu coada ochiului pe Noguci : nu părea cîtuși de puțin fericit. I se citea pe față nehotărîrea și parcă ducea o luptă înverșunată și încăpățînată cu sine însuși. Se uită scurt la ea, aproape cu ură. Dar ea îi suportă calmă privirea. Era fericită și își gusta succesul cu o plăcere vizibilă. Știa că înverșunarea lui de moment vine numai din mica lui mîndrie : Noguci nu voia în ruptul capului să se supună voinței unei femei.

Kazu se ridică de la locul ei, prefăcîndu-se că se depărtează pe coridor, dar rămase ascunsă după o ușă glisantă în camera de-alături. Curînd auzi vocea lui Noguci. Erau tocmai cuvintele pe care le așteptase :

— Aș vrea să vă anunț un eveniment : anume că mă voi căsători în curînd cu proprietăreasa acestui restaurant.

În tăcerea generală care se lăsă după cuvintele lui izbucni deodată rîsul bătrînului :

— Și eu care-l credeam pe prietenul nostru un burlac rafinat ca mine ! L-am supraestimat, asta e ! Te felicit, Noguci, că ești ca toți ceilalți ! Hai să udăm evenimentul... Dar unde-i doamna casei ? strigă el cu voce tunătoare.

Apoi se răsti la directorul ziarului :

— Și tu ce mai aștepți ? Șterge-o la telefon. Avem o știre senzațională pentru ziar !

— Mă tratați mereu ca pe-un reporter cu cașul la gură, bombăni directorul, ceea ce îi făcu pe toți să rîdă.

Atmosfera se destinse.

— Pe unde-o fi doamna casei ? mai tună o dată bătrînul.

În excursie, Kazu nu-l auzise niciodată vorbind așa. Simți că se străduiește să nimerească tonul aspru și răstit care fusese la modă în tinerețea lui printre studenți. Kazu găsi că e momentul să apară.

În ușă se ciocni nas în nas cu directorul ziarului, care fugea la telefon să-și informeze redacția. Trecînd pe lîngă ea, bărbatul o ciupi de umărul rotund.

A doua zi știrea apăru în ziar. Kazu primi îndată un telefon de la Ghenki Nagayama, care părea înveselit :

— Ei, bună dimineața !... Nu ne-am văzut de-o groază de vreme... Sper că-ți merge bine... Ia spune, știrea aia din ziar bănuiesc că e o bîrfă, nu-i așa ?

Kazu tăcu.

— Aha ! Ei, dacă-i adevărat, am ceva de discutat cu dumneata. Poți să treci azi pe la mine pe la birou ?

Kazu se scuză că e prea prinsă cu treburile. Dar pretextul acesta nu prindea la Ghenki.

— Ei, na ! Prinsă cu treburile ! Eu sînt ocupat, nu dumneata ! Și dacă totuși vreau să-ți vorbesc, ai să-ți faci timp să vii. Azi sînt în biroul din Marunouci.

Ghenki avea în diverse locuri așa-zise „birouri", care de fapt erau anticamerele birourilor prietenilor lui. Ciudat era doar faptul că în toate aceste „birouri" era de ajuns să apese pe sonerie,

și poruncile lui se executau pe loc, de parcă ar fi fost el însuși directorul acelor întreprinderi și instituții. Iar cu angajații lor se purta la fel de autoritar.

Kazu cunoștea biroul din Marunouci, căci mai fusese acolo de cîteva ori. Ținea de o societate mare de pescuit, al cărei președinte era un consătean de-al lui Ghenki.

Vremea era ploioasă și destul de rece. Kazu trecu prin fața magazinelor mohorîte de la parterul clădirii, apoi pe sub colonadele întunecoase, stropite pe jos de umbrelele trecătorilor. Oameni în mantale de piele treceau pe lîngă ea cu fețe întunecoase, neprietenoase. Dimineața se bucurase atît de mult văzînd anunțul, încît pusese ziarul ca jertfă pe altarul casei. Iar acum se găsea cineva să-i tulbure bucuria, și încă tocmai omul pe care-l ajutase atît de des, cu atîția bani, fără să-i ceară vreodată ceva în schimb. Nervoasă și indispusă, urcă în lift. Dar cînd dădu cu ochii de fața lui Ghenki, cu zîmbetul lui batjocoritor pe buze, uită deodată de toate gîndurile negre și buna dispoziție îi reveni brusc. Era de-a dreptul amuzată acum că are întîlnire cu un politician temut și atît de ocupat, și încă într-o chestiune care o privea personal.

— Așa, care va să zică te ții de năzdrăvănii, spuse Ghenki, intrînd de-a dreptul în subiect. Seduci pur și simplu un bărbat — nici nu știu cînd ai avut timp s-o faci — fără să ceri voie la părinți !

— Vai, credeam că ești numai „fratele cel mare". Dar, părinte ori frate, nu ești tocmai omul

potrivit ca să-mi ţii morală. Te rog să mă scuzi, dar nu-ţi permit.

Nu era felul ei să răspundă cu atîta îndrăzneală şi cochetărie. Cu toate acestea, zîmbetul nu pieri de pe obrazul gras, ca lutul păstos, al lui Ghenki. Învîrtind ca de obicei o ţigară între degete, ca s-o înmoaie, remarcă :

— Dar de ce atîta grabă deodată ? Oricum, ai cam trecut de vîrsta măritişului...

— Sigur. De cîteva zeci de ani, nu-i aşa ?

După această ciondăneală pe ton de glumă, Kazu aşteptă să audă în fine vechea întrebare : „Te-ai îndrăgostit ?" Ar fi răspuns bucuroasă „Da", iar Ghenki ar fi trebuit să priceapă că nu mai are de adăugat nimic. Numai că el refuză să joace cartea asta.

Ghenki avea întotdeauna reacţii imprevizibile. Era singurul bărbat căruia Kazu nu ştia niciodată cînd să-i aprindă ţigara. Cînd un interlocutor al ei îşi vîra ţigara între buze, Kazu avea mereu chibritul pregătit să i-o aprindă. Pe cînd cu Ghenki nu nimerea niciodată momentul. Degetele lui scurte şi groase cu unghii late se jucau mereu cu cîte ceva, fie cu ţigara, fie cu un creion, o hîrtie sau ziarul de pe masă, în timp ce privirea neobosită căpăta o expresie nevinovată, ca de copil, iar buzele cărnoase se desfăceau într-un zîmbet larg. Cînd, în fine, părea că va duce ţigara la gură, după ce-o învîrtise şi-o răsînvîrtise, o băga brusc la loc în pachet.

Îndărătul scaunului lui era o fereastră lată cît peretele, prin care se zărea oraşul cu acoperişurile

ude de ploaie. Perdelele verzi de mătase erau trase în lături. Lămpile de neon, aprinse în dimineaţa aceasta mohorîtă în clădirea de peste drum, împrăştiau o lumină nudă, violentă. Păreau foarte aproape.

— Să zicem că te măriţi cu Yuken Noguci. Bine... Dar cu restaurantul ce faci ?

— Îl conduc mai departe.

— N-ai să poţi. Odată şi-odată tot o să vă certaţi pe tema asta. Nu uita că Seţugo-an a devenit ceea ce este prin protecţia mea şi a partidului conservator. Nu ţi se pare ridicol ca proprietăreasa lui să devină soţia unui consilier al radicalilor ?

— M-am gîndit eu şi la asta. De ce să pierd bunăvoinţa conservatorilor numai pentru că soţul meu e de partea celorlalţi ? După cîte ştiu, noua constituţie permite soţilor să aibă vederi politice diferite.

— Nu-i vorba de asta. Înţelege că-mi fac griji numai pentru viitorul dumitale. Oricine îşi poate da seama că ai tras o carte proastă. Căsătoria asta nu-ţi va aduce nici dumitale, nici lui vreun folos. Cu calităţile dumitale ai putea face multe. Dar nu : îţi pui singură beţe-n roate ! Pentru că, să ştii, cu măritişul e ca şi cu acţiunile : le cumperi cît sînt ieftine. De ce vrei neapărat să cumperi nişte acţiuni care n-au să mai crească niciodată ? Sînt de acord că domnul Noguci a fost la vremea lui o capacitate. Dar, cîntărind lucrurile la rece, în lumea de azi proprietăreasa restaurantului Seţugo-an valorează mai mult decît fostul

ministru Noguci. Ar trebui să-ţi cunoşti preţul... Oricum, ideea de a păstra mai departe restaurantul îţi seamănă. Cel puţin, n-ai să te încui în casă să faci pe nevasta cuminte. Curat Kazu !

— Asta o ştiu şi eu.

— Sigur că ştii, că doar te uiţi în fiecare zi în oglindă... Dar, ia spune-mi, dumnealui de fapt ce intenţii are ? Nu cumva vrea să profite de situaţie ?

Kazu simţi cum i se urcă sîngele în obraz.

— Noguci nu e soiul ăla, să ştii ! ridică ea vocea. Sigur, dacă ar fi vorba de dumneata...

Ghenki rîse mînzeşte, dar în fond nu se supără cîtuşi de puţin.

— Mă dau bătut ! Dar trebuie să recunoşti că cel puţin mă pricep. Obţin totdeauna ce vreau. Şi fără ocolişuri !

Abia acum îşi duse ţigara la gură. Femeia îi oferi foc. Ghenki trase un fum, apoi schimbă vorba brusc. Se apucă să spună glume fără perdea despre femei uşoare.

Secretara intră să-l anunţe că vizitatorul următor aşteaptă afară. Kazu îşi puse şalul pe umeri şi se ridică. Cuvintele pe care le aşteptase tot timpul nu le auzi nici acum.

Totuşi, Ghenki ţinea la despărţirile cordiale. Savura mai ales iluzia că l-a cîştigat pe vizitator de partea sa. De aceea îşi mai întoarse o dată privirile de la fereastră şi strigă în urma ei :

— Ascultă, sper că ai să mă inviţi şi pe mine la nuntă !

Căsătoria avu loc în douăzeci şi opt mai.

AŞA-ZISA „VIAŢĂ NOUĂ"

NOGUCI ŞI KAZU fură surprinşi de neaşteptata publicitate ce se făcu în jurul căsătoriei lor. Pentru prima dată în viaţă, Kazu avu de înfruntat asaltul fotografilor de la diverse ziare şi reviste, iar Noguci se minună că lumea nu-l uitase cu totul. Călătoria de nuntă o făcură la hotelul Gamagori, vizitînd şi altarul Yaotomi de pe insuliţa Benten.

La altar, Kazu voi să pună ca de obicei o sumă mare de bani în cutia pentru jertfe, dar Noguci o opri scurt, lămurind-o că asemenea gesturi sînt de prost gust. Tonul rece şi autoritar cu care o pusese la punct o îngheţă.

După întoarcerea la Tokio, începu căsnicia lor complicată. Cu toate că vorbeau îndelung la telefon în fiecare dimineaţă, Kazu era mereu neliniştită şi îngrijorată. Hotărî s-o dea afară pe servitoarea lui cea instruită şi îi trimise în schimb două fete în casă şi un fecior, slugi credincioase de la Seţugo-an, pe care îi chema apoi regulat să-i dea raport despre viaţa de toate zilele a soţului ei.

Sîmbăta se înfiinţa ea însăşi „acasă", încărcată cu lucruri trebuincioase şi cu tot felul de cadouri. Curînd umplu casa cu provizii pînă la refuz.

Întoarcerea „acasă" se petrecea mereu cu mult zgomot şi agitaţie ; Kazu se văicărea că a avut o săptămînă imposibilă, că o doare spatele, se plîngea de clienţii pentru care trudeşte atîta... Apoi se învîrtea prin odaia veche, bătrînească, mobilată fără gust şi în fine constata :

— Tot acasă-i cel mai bine! Numai aici mă simt în largul meu.

Dar într-o zi află cu surprindere că prietenii lui Noguci care se grăbiseră, după exemplul ziaristului, s-o felicite răspîndeau tot felul de vorbe urîte pe seama ei. Cică s-ar fi purtat ca o soție legitimă încă de la călătoria la Nara; că i-ar fi dat atenție numai lui Noguci cîtă vreme pe ceilalți i-a neglijat; că ar fi răspuns nerespectuos bătrînului ziarist. Cît despre banchetul la care îi invitase pe urmă, chipurile ca să le mulțumească pentru excursie, n-a fost decît un pretext ca să-și poată trîmbița căsătoria — or asta nu era nevoie s-o facă tocmai la restaurantul ei! Bietul Noguci era de compătimit!

Cînd îi ajunseră la ureche bîrfelile acestea, Kazu își aminti cum o ciupise de umăr directorul ziarului. Gestul, care în seara aceea o amuzase, o durea acum, de parcă i-ar fi lăsat pe umăr o vînătaie. Își vîrî mîna instinctiv sub chimono și-și frecă umărul, înciudată.

Îi povesti totul lui Noguci, care se supără foc pe ea. Dacă o luase cu el în excursie și apoi le anunțase prietenilor săi proiectata lor căsătorie, o făcuse numai fiindcă avea deplină încredere în ei. Iar dumneaei îi împuie capul cu bîrfeli, numai ca să-l înstrăineze de prietenii lui. Kazu își dădu seama pentru prima dată că, deși are un suflet atît de nobil, soțul ei e lipsit cu totul de discernămînt.

Într-o revistă apăru un articol satiric despre Noguci, pretinzînd că intrarea lui în partidul radical nu fusese în ultimă instanță decît un șiretlic ieftin, prin care încercase să-și facă reclamă, întocmai ca și acum căsătoria cu proprietăreasa restaurantului.

Kazu se minună de inventivitatea cu care oamenii, în ticăloșia lor, erau în stare să facă legături între două lucruri atît de deosebite. Dar Noguci fu de părere că asemenea infamii nu merită decît să fie ignorate. Rămase, cel puțin în aparență, calm și nepăsător.

Pentru Kazu, căsnicia nu aduse schimbări prea mari în viața de toate zilele. În dormitorul de la Sețugo-an avea acum o fotografie din călătoria lor de nuntă. În timpul liber, cînd nu existau oaspeți de care să aibă grijă, se ducea uneori s-o privească: fotografia îi înfățișa pe treptele unui templu din sudul insulei Benten. Luaseră cu ei un fotograf de la hotel ca să-i fotografieze.

De-atunci nu trecuse decît o lună, și totuși cei doi din fotografie parcă pozaseră cîndva demult, pentru niște privitori de mai tîrziu. Kazu își amintea cu cochetărie de clipa aceea. Cînd își dădu seama de mica ei vanitate, simți o înțepătură în inimă. Dar cu cît se ferea mai mult să se gîndească, cu atît amintirea îi devenea mai limpede.

Trecuseră atunci în pas de plimbare pe lîngă altarul Yaotomi, și deodată înaintea ochilor li se desfășură o panoramă măreață, în plin soare, care fusese ascunsă pînă atunci de un șir de copaci. Kazu, încă amărîtă de atitudinea lui intransigentă față de darul pe care voise să-l ofere la templu, se lumină deodată de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă.

— Vai, ce priveliște minunată ! Uită-te ! Nu-i grozav ?

— Aici ne fotografiem, hotărîse Noguci îndată.

Fotograful se cățără într-o poziție precară pe rădăcinile unui pin și-și pregăti aparatul. Perechea stătea pe trepte privind spre mare, către insula Oșima. Apa golfului lucea calmă în soare, între peninsula Niși-ura spre apus și muntele Kobo de la Miya către răsărit. În zare se topeau contururile peninsulelor Ațumi și Cita, închizînd marea la orizont ca un lac — impresie întărită și de plasele pescarilor care ieșeau pretutindeni din apă. Pe cer nu era nici urmă de nor — amiaza se întindea în fața lor într-o nemișcare deplină, ca un crîmpei de eternitate...

Fotograful era tipicar și îi ținu nemișcați o groază de vreme. Kazu observă că soțul ei stătea țeapăn, atent toată vremea la aparat. În toți anii carierei lui politice, cînd îl asaltaseră mereu fotografii, nu fusese în stare să se dezbare de rigiditatea lui înnăscută.

Ca o mică răzbunare pentru mustrarea pe care-o înghițise adineauri, Kazu scoase pudriera, își cercetă grăbită obrazul, apoi întoarse oglinjoara pe nesimțite spre el. Reflexul luminii puternice îl orbi o clipă și trăsăturile lui se destinseră din încordare. În acea clipă, fotograful atent declanșase.

Dar nu asta era fotografia de pe măsuța ei din dormitor. Noguci ceruse negativele și distrusese tot ce nu-i plăcea, așa că fotografia înfățișa o pereche între două vîrste, stînd nemișcată în lumina crudă de vară timpurie, Kazu în spatele soțului ei, acoperită pe jumătate de umărul lui.

Deși era atît de femeie, Kazu n-ar fi știut să definească fericirea. Căsătoria nu-i ceruse jertfe prea mari : nu fusese nevoită să se mute într-o casă nouă, n-avea de suportat nici soacră, nici vreo cumnată. Și totuși nu deborda de fericire. Firește, simțea o mulțumire plină de mîndrie de cîte ori ieșea în lume cu Noguci — ca soț și soție. Dar dacă cerceta mai adînc mulțumirea aceasta, ajungea mereu la gîndul destul de lugubru pe care-l avusese la nuntă : în timp ce schimbaseră cupele cu *saké*, Kazu stătuse pe locul ei cu capul plecat și ochii plini de lacrimi, spunîndu-și : „Așa, care va să zică, am să fiu îngropată în cripta familiei Noguci. Iată că mi-am găsit în fine un adăpost de veci." Grădina cea frumoasă de la Setugo-an se șterse din gîndurile ei, și în schimb apăru piatra funerară a unei vechi și distinse familii. Nu e de mirare că, îndată după călătoria de nuntă, prima ei dorință a fost să treacă pe la locul de veci al familiei soțului ei. Noguci, care avea o aversiune pentru cimitire, amîna mereu vizita la cimitir, sub diferite pretexte, pînă cînd într-o bună zi, în perioada ploilor, soția lui reuși să-l urnească din loc.

Porniră pe-o vreme mohorîtă spre cimitirul Aoyama. Ploaia cernea intermitent — o ploaie măruntă, fină, care împrospăta verdele tînăr al copacilor. Se luară după grădinarul încărcat cu crengi de anason, tămîie și o găleată de apă. Mergeau amîndoi sub umbrela deschisă.

— Oare pot să-și doarmă morții somnul de veci în atîta zgomot de mașini ?

— Locul nostru de veci e din fericire departe de stradă, o linişti Noguci.

Cavoul nu era chiar atît de mare şi pompos cum şi-l închipuise ea, dar piatra funerară cu blazonul gravat pe ea era dovada unei familii vechi şi nobile, şi asta o mîngîie. Sub lespezi odihneau deci generaţii întregi ale unei familii vestite, cu descendenţi fără pată. Kazu îngenunche înaintea mormîntului, sub umbrela pe care i-o ţinea soţul ei, şi rămase multă vreme cufundată în rugăciune.

Tămîia fumega gros sub ploaia măruntă, iar fumul se încolăcea în aer, greu, se agăţa în părul ei şi-i pătrundea în nări. Mirosul de tămîie îi dădea o senzaţie de ameţeală plăcută. Ce familie faimoasă şi neprihănită ! Ea însăşi nu avusese prilejul să cunoască pe vreun membru în viaţă al familiei lui, nici măcar la nuntă, dar îşi închipuia că toţi cei ce muriseră fuseseră plini de nobleţe, după cum puritatea sîngelui lor era neîntinată, neatinsă de stricăciune. Familia aceasta nu cunoscuse nici chinurile mizeriei, nici slugărnicia, minciuna ori umilinţele... Petreceri la hanul din sat ; beţivi ce-şi întind mîinile după o copilă nevinovată ; fuga de-acasă, spaima cu care urcase în trenul de noapte ; ulicioare strîmte de mahala ; mîngîieri vîndute, şiretlicuri născocite ca să se apere ; îmbrăţişări umilitoare ale unor bărbaţi indiferenţi ; intimitatea plină de grosolănie ; dorinţa de răzbunare împotriva unui duşman necunoscut... asemenea întîmplări nu existau pentru familia aceasta, ai cărei membri poate cinaseră în restaurante elegante în timp ce Kazu, o fetişcană săracă, spăla rufele stăpînei ei.

Dar acum aparţinea şi ea acestei familii şi într-o bună zi va fi îngropată în locul de veci de aici. Ce mîngîiere ! Ce festă jucase lumii, pătrunzînd în familia aceasta, de care nu se va mai despărţi în veci ! Cînd va ajunge în sfîrşit aici, liniştea ei va fi deplină şi farsa jucată societăţii va fi desăvîrşită. Căci lumea nu se lăsase pînă acum înşelată nici de succesele ei, nici de banii şi de generozitatea ei. Cu şiretlicuri şi-a început drumul în viaţă şi pînă la urmă avea să înşele chiar veşnicia ! Acesta va fi buchetul de flori pe care-l va arunca ea în nasul lumii !

În cele din urmă îşi desfăcu mîinile împreunate ca pentru rugăciune. Cercetă pe rînd numele morţilor înscrişi pe-o latură a pietrei funerare.

— Sadako Noguci, august 1946. Cine e ?

— Prima mea soţie. Credeam că ştii, adăugă Noguci, serios ; i se părea ciudat că-l întrebase.

Dar şi mai ciudată a fost următoarea ei remarcă.

— Aha, soţia ta e şi ea îngropată aici. La asta nu m-am gîndit.

Vocea ei era senină, limpede — aceeaşi voce înaltă şi energică cu care poruncea slugilor de la Seţugo-an. În tonul ei nu era nici urmă de gelozie. Noguci nu-şi putu stăpîni un surîs amar.

— Dar pentru cine-ai venit să te rogi, la urma urmei ? Că doar n-ai cunoscut pe nici unul din ei.

— Bineînţeles că pentru toţi strămoşii tăi, explică ea zîmbind netulburată.

De la cimitir făcură un drum prin oraş după cumpărături. Spre mirarea soţului ei, Kazu fu toată ziua voioasă, ba chiar exuberantă.

Din după-amiaza aceea, o senzaţie de linişte şi siguranţă puse stăpînire pe ea, paralizîndu-i energia. Pe zi ce trecea devenea tot mai neglijentă în munca la restaurant. Era vară şi oaspeţi puţini. Deodată, îşi dădu seama că îmbătrîneşte.

Începură să facă adesea călătorii, ca să scape de căldurile din oraş. De fiecare dată, Kazu era plină de entuziasm şi de o exaltare exagerată, cu care nu reuşea decît să-şi contrarieze soţul, înstrăinîndu-l. Pînă la urmă se simţi singură şi părăsită. Desigur făcea o greşeală încercînd să aducă înflăcărare în existenţa calmă la care soţul ei ţinea atîta.

În unele privinţe izbutise cîte ceva: Noguci purta acum numai cămăşi albe, imaculate. În schimb refuza categoric să-şi cumpere un costum nou. Pretindea că ar rîde toată lumea de el dacă ar apare deodată după căsătorie în haine noi, cu pensia lui modestă. Kazu nu voia să priceapă ce-ar fi rău dacă-i cumpăra soţului ei un costum nou. El îi ţinea predici :

— Trăieşti cu iluzia că oamenii se bucură cînd le dai bani. Dar te înşeli amarnic. Nu înţelegi că ei se-ndoiesc de sinceritatea intenţiilor tale cînd le dai, dintr-o pricină neînsemnată, sume exagerate ? Munca mea în partid îmi cere să duc o viaţă modestă şi cumpătată, dacă vreau să mă bucur de încrederea oamenilor. Încearcă, te rog, să scapi de fasoanele acestea de parvenită !

Kazu îşi respecta soţul din tot sufletul, dar nu era în stare să facă deosebirea între ideea lui despre politică şi politica pe care o cunoştea ea în urma relaţiilor avute datorită restaurantului. Conservatorii care veneau pe la Seţugo-an sădiseră în ea credinţa că a face politică înseamnă a şti să te prefaci. Te faci că vrei să te uiţi puţin afară, cînd de fapt vrei s-o ştergi. Sau : ajungi la o înţelegere cu cineva punîndu-i cuţitul în piept, în timp că te încălzeşti la soba lui. Sau : rîzi cînd în fond crapi de ciudă. Sau : pari indignat cînd de fapt nu-ţi pasă. Sau : taci o veşnicie la locul tău, jucîndu-te cu praful din fundul buzunarelor. Într-un cuvînt : să te porţi ca o gheişă. Politica avea ceva neliniştitor şi tainic şi semăna leit cu aventurile amoroase. Pe cînd ideilor lui Noguci le lipsea cu totul gustul aventurii.

Deşi în ultima vreme îşi cam neglija îndatoririle la Seţugo-an, Kazu nu se închidea în casă să-i gătească soţului ei sau să-l aştepte în fiecare zi. Aşa ceva nu-i stătea în fire. În schimb, se pomenea des că nu prea ştie ce să facă cu timpul ei. Într-o bună zi îşi dădu seama că clienţii care aveau legături cu partidul conservator vin tot mai rar pe la restaurant. Unul îi spuse de-a dreptul :

— Te-aş sfătui să-ţi convingi soţul să-i lase pe radicali şi să se întoarcă la ai noştri. L-am primi cu braţele deschise pe ilustrul nostru om de stat. În plus, am veni şi noi mai des pe-aici. Nu crezi că l-ai putea convinge, dacă ţi-ai pune în cap ?

Kazu ascultă în tăcere, muşcîndu-şi buzele, propunerea aceasta umilitoare pentru Noguci. Se gîndi cu amărăciune că e numai vina ei dacă un fost ministru e tratat astfel, ca un hangiu, şi hotărî să şteargă ruşinea apărîndu-l. Aşa că se întoarse către oaspetele ei influent şi-i spuse răspicat :

— Asemenea vorbe nu vreau să mai aud în casa mea ! Am să vă rog să nu mai veniţi pe-aici.

Kazu nu avusese niciodată eşecuri în viaţa ei de afaceri — pricinuite de motive sentimentale sau de mîndrie. Acum devenea tot mai vulnerabilă. Nu numai că era din ce în ce mai sensibilă, dar parcă i se dezvoltase orgoliul sub influenţa soţului ei.

Într-o zi de toamnă tîrzie, pe cînd îşi petrecea ca de obicei sfîrşitul săptămînii cu soţul ei, Kazu sări deodată de la locul ei şi îl chemă la fereastră :

— Ia te uită ! Un cocor !

Noguci nu-i dădu importanţă, dar cum ea nu-l lăsa în pace, se ridică în cele din urmă în silă şi privi pe fereastră. Nu văzu nici un cocor.

— Prostii, zise el. Auzi, să zboare cocori prin Tokio !

— Dar l-am văzut cu ochii mei ! Zău că l-am văzut !... Avea o creastă roşie... Era cît pe ce să se aşeze pe acoperişul vecinului, dar a zburat mai departe.

— Nu eşti deloc serioasă.

Începură să se certe, şi Kazu nu mai putu recunoaşte că doar glumise, că a vrut să-l păcălească. Avea şi ea partea ei de vină, că prea îşi jucase gluma cu seriozitate.

Din întîmplarea aceasta se alese cu o învăţătură. Îşi dădu seama de o trăsătură a firii ei: nu era în stare să trăiască fără să se entuziasmeze mereu pentru cîte ceva. Dar toate încercările ei de a aduce puţină variaţie în viaţa lor conjugală se loveau de rezistenţa înverşunată a soţului ei. Totuşi, dragostea pe care i-o purta rămase neschimbată.

Cîteodată devenea şi el mai comunicativ, şi atunci îi povestea în felul lui greoi, lipsit de haz, cîte-un roman pe care-l citise sau îi ţinea discursuri despre nedreptăţile sociale.

OASPEŢI DE SEAMĂ

ÎN ORICE CAZ, era limpede că Noguci privea căsătoria lor ca ultimul lui refugiu în viaţă. Cît despre Kazu — am mai spus-o şi înainte — avea certitudinea că îşi găsise în fine locul de veci. Numai că în mormînt nu se poate trăi.

În timpul săptămînii, Kazu primea zilnic raportul amănunţit al feciorului ei în casă asupra tuturor faptelor soţului ei şi se minuna mereu cît de lipsită de evenimente e viaţa lui.

Cu toată vîrsta lui, Noguci studia încă mult.

— Domnul a lucrat ieri de la trei după-amiaza pînă seara înainte de culcare în bibliotecă. Şi cina a luat-o tot acolo.

— Dacă o ţine tot aşa şi nu face deloc mişcare, are să se-mbolnăvească. Lasă că vorbesc eu sîmbătă cu domnul.

Kazu avea prejudecăţi adînci în legătură cu viaţa intelectualilor. Pentru ea, studiul era numai o leneveală primejdioasă, care-i pîndea tocmai pe bărbaţii cei mai capabili. Spusese ea faţă de feciorul în casă că va sta de vorbă cu stăpînul, dar ştia prea bine că Noguci nu era bărbatul care să asculte de sfaturile ei. Şi asta, în fond, îi plăcea la el.

Între timp, la Seţugo-an se petrecu o întîmplare neplăcută : o spargere.

Hoţul stătuse probabil ascuns sub copacii din grădină şi aşteptase să adoarmă toţi ai casei, căci era noapte cu lună plină şi putea fi uşor văzut. Copacii înalţi de pe dîmbul din grădină ofereau un ascunziş ideal. Acolo ajunsese pesemne în timp ce slujitorii erau ocupaţi toţi cu servirea oaspeţilor şi lăsaseră poarta nepăzită. Apoi aşteptase cîteva ceasuri, desigur fără să îndrăznească să-şi aprindă ţigara, ca să nu se trădeze. Nu rămase în urma lui decît un rest de gumă de mestecat — hoţul era deci tînăr.

Încercase întîi să intre la Kazu, căci fereastra glisantă din dormitorul ei o găsiră apoi uşor ridicată. Dar pînă la urmă renunţase la acest plan, şi Kazu nici nu se trezise măcar. Caseta cu bani o ţinea în noptiera din dormitor. Dar probabil că tîlharul nu bănuia că odaia aceea mică era chiar dormitorul stăpînei restaurantului.

Intrase pe urmă în camera celor cinci slujnice. Dar acolo călcă îndată pe ceva moale şi, auzind ţipătul fetei, o luă la goană fără să fi furat ceva.

Poliţia se înfiinţă în toiul nopţii şi făcu atîta zarvă, încît Kazu nu-şi mai găsi somnul pînă dimineaţă.

În grădină, în timp ce-şi făcea plimbarea obişnuită sub razele soarelui care luminau rădăcinile unui copac, zări ceva alb, care lucea ca o dantură falsă.

O nelinişte încă gîndul că hoţul stătuse la pîndă în faţa odăii ei, în timp ce ea dormea şi n-avea habar de nimic. Îşi închipui cum se petrecuseră lucrurile şi simţi în acelaşi timp uşurare,

teamă şi o uşoară nemulţumire. Aerul rece de toamnă pătrundea pe sub mînecile chimonoului pînă pe piept. Avu o bănuială : dacă hoţul i-a atins trupul adormit şi şi-a schimbat apoi gîndul ? Nu, asta în nici un caz ! Fusese întuneric, şi-apoi el nu ridicase fereastra decît de-o palmă, deci n-avea cum să fi ajuns la ea.

Şi cum se plimba aşa prin grădină, simţind vîntul rece de toamnă, avu presimţirea că trupul i se va ofili curînd. Kazu nu suporta căldura, aşa că se aşeza adesea dezgolită pînă la piept, ba chiar cu coapsele goale, în faţa ventilatorului, chiar dacă erau de faţă slujnicele. Nu se ferea niciodată, ştiind că avea un trup frumos. Dar peste un an ? La gîndul acesta se cutremură. După căsătorie, carnea parcă i se moleşise.

Kazu plecă ochii în pămînt şi văzu deodată între rădăcinile copacului cîţiva bulgăraşi albi, ca nişte dinţi pierduţi. Se aplecă să vadă mai bine : erau cocoloaşe de gumă de mestecat. Nimeni în casa ei nu mesteca gumă, iar copiii din vecini n-aveau cum să ajungă în grădină.

„Trebuie să fi fost a hoţului", îi trecu ei prin cap.

Dar n-o supăra atît murdăria pe care-o lăsase în grădină, cît o preocupa ideea că cineva stătuse aici singur ceasuri întregi. I se făcu milă de singurătatea lui. Parcă îi vedea dinţii tineri şi puternici mestecînd cu nerăbdare, rupînd guma în bucăţi. Mestecase ceasurile, mestecase lumea asta, vîscoasă ca o gumă, care nu-i făcea loc, îşi mestecase poate şi spaima.

Şi toate astea sub lumina lunii ce se strecura printre frunzele copacilor bătrîni.

În fantezia ei fără frîu, hoțul care o luase la sănătoasa fără să fure nimic se transformă într-un prieten drag, necunoscut. Și chiar dacă în realitate tînărul ce stătuse ascuns în grădină sub razele lunii fusese murdar, îl vedea acum ca o ființă căreia mai-mai că-i crescuseră aripi.

„De ce nu m-a trezit ? Dacă trăiește în lipsuri, îi dădeam eu bani, cîți voia. O vorbă măcar să-mi fi spus !" Pentru Kazu, tînărul era acum cineva cunoscut, de parcă ar fi făcut parte din cercul prietenilor apropiați. Ce senzație cu totul nouă pentru soția lui Yuken Noguci !

Renunță să-l mai cheme pe grădinar și hotărî să nu pomenească nimănui de guma de mestecat, care ar fi putut servi drept probă împotriva hoțului. Săpă cu unghia o gropiță între rădăcini și îndesă guma în ea, acoperind-o bine cu mușchi.

Pe Noguci nu-l sună îndată. Voia să aștepte pînă se va trezi și să-i spună pe urmă ce s-a întîmplat. Îi povesti incidentul pe scurt, apoi adăugă :

— Nici nu-ți poți închipui ce politicoși au fost polițiștii ! Înainte nu și-ar fi dat atîta silință pentru o simplă spargere la mine. Numai datorită numelui tău s-au purtat așa.

Nu prea credea nici ea ce spunea, dar își dorea să fie astfel. În realitate, era mai mult decît discutabil cu cine s-ar fi purtat polițiștii mai politicos : cu stăpîna unui local protejat de conservatori, sau cu soția unui consilier al radicalilor ?

Noguci o ascultă calm și detașat, ca un ambasador căruia un secretar tînăr îi raportează că a fost implicat într-un accident de circulație.

— Așa-i dacă nu încui ușile, au fost primele lui cuvinte.

Kazu, care sperase că soțul ei se va bucura că nu s-a întîmplat nimic grav, se simți decepționată. După părerea lui, incidentul o privea numai pe ea. Din punctul lui de vedere, poate că era o atitudine corectă și imparțială, dar pentru ea era doar dovada unei rezerve de neiertat. Kazu era pe de o parte jignită în orgoliul ei profesional pentru reproșul de a fi lăsat ușile neîncuiate — tocmai ea, care conducea restaurantul de atîția ani de zile fără ajutorul nimănui ; iar pe de altă parte, se temea că soțul ei și-ar putea da seama de emoția ciudată ce pusese stăpînire pe ea după noaptea trecută. Dar în clipa următoare dădu toată vina pe telefon : Noguci, care era plăcut în conversația directă, lua adesea înadins parcă un ton oficial, impersonal, la telefon.

Nu e bine pentru soți să-și vorbească astfel, numai la telefon, gîndi Kazu. Dar, la urma urmei, era doar vina ei că duceau o asemenea viață. Așa că îl lăsă să vorbească, fără să mai dea atenție reproșurilor lui. Își cerceta unghiile. Avusese întotdeauna unghii sănătoase, trandafirii, cu semilună albă la rădăcină. Descoperi la degetul mijlociu și la arătător două „noițe" mici, ca niște norișori albi. „Semn că am să primesc multe chimonouri noi", își zise ea. Dar avea grămezi întregi de chimonouri, așa că era un gînd zadarnic, fără nici un rost. Totul i se părea atît de dezolant ! Ca și cum i s-ar fi topit deodată toată carnea de pe ea.

Ținea încă în mînă receptorul, dar cu privirea se plimba prin odaie : prin ușile deschise intra

soarele de dimineață în încăperile în care slujnicele trebăluiau de zor. Împletitura rogojinilor noi lucea în soare, iar peste pragul sculptat dintre două camere dănțuia vioi un pămătuf de praf. Pretutindeni în odăi și pe coridoare se vedeau șoldurile voinice și tari ale slujnicelor, mișcîndu-se întruna în lumina dimineții.

— Ia spune, mă mai asculți ? se auzi, aspră, vocea soțului.

— Sigur că da.

— Am și eu ceva să-ți comunic. Tocmai aflu că deseară avem oaspeți importanți. Va trebui să-i primești.

— La restaurant ?

— Nu, acasă. Comandă un meniu și adu-l acasă. Trebuie să-i primești neapărat.

— Dar... și Kazu începu să-i înșire o serie de clienți de seamă pe care-i aștepta în seara aceea, dîndu-i să înțeleagă că nu putea lipsi în nici un caz de la restaurant.

— Cînd îți spun că trebuie să vii acasă, înțelege că trebuie să vii.

— Dar cine sînt musafirii tăi cei importanți ?

— Asta nu pot să-ți spun la telefon.

Auzindu-l că mai face și pe misteriosul, Kazu se făcu foc :

— Cum adică, nu poți să-mi spui ? Propriei tale neveste nu poți să-i spui cine-ți vine în casă ! Asta-i culmea !

Vocea lui răspunse cu răceală :

— Așadar, ne-am înțeles. La cinci ai să fii acasă cu meniul. Nu admit nici o împotrivire.

Și Noguci puse receptorul în furcă.

Kazu se închise furioasă în odaja ei, așteptînd să-i treacă supărarea. Își spuse pe urmă că, de fapt, soțul ei nu încălcase pînă atunci niciodată înțelegerea lor de a se vedea numai la sfîrșitul săptămînii. Însemna că, de data asta, avea într-adevăr niște oaspeți foarte importanți.

Întinse mîna să ridice fereastra glisantă, aceeași pe care în noaptea trecută polițiștii căutaseră amprentele hoțului. Crizantemele mici, galbene de sub fereastră erau călcate în picioare — de hoț, sau poate de polițiști. Cîteva flori zăceau strivite pe pămîntul moale, de parcă ar fi fost încrustate. Aveau contururi precise, curate, ca de broderie. Numai ici și colo cîte-o floare se îndreptase la loc.

O cuprinse o toropeală de plumb. Se întinse sub fereastră, pe *tatami*, cu privirea încețoșată de furie și oboseală. Se uită pe fereastra întredeschisă la cerul dimineții, care se întindea afară, limpede și vast. Lacrimile din ochi desenau vălurele pe cer.

Nu-i mai trebuia nici un chimono nou. Acum și-ar fi dorit cu totul altceva... Cu gîndul acesta adormi.

Spre seară se duse într-adevăr „acasă", lăsînd vorbă la restaurant că are febră și că nu poate să-i primească pe clienți. Luă cu sine o slujnică încărcată cu o mulțime de cutii în care se afla meniul : ca *hors d'oeuvre* scoici roșii, nuci de ginko „frunză-de-pin", bulbi dulci de crin fierți și homari legați în fir ; apoi o supă albă de fasole cu flori de rapiță ; pește crud tăiat felii subțiri, prigorii, ciuperci și raci de rîu, o budincă

de ouă, castane, ghimber ; şi pe deasupra multe şi felurite fripturi cu garnituri de legume fierte.

Îşi găsi soţul neaşteptat de bine dispus, şi îi explică îndată cu lux de amănunte tot ce nu-i putuse spune la telefon.

Aştepta pe secretarul general şi pe şeful biroului executiv al partidului radical. Veneau la el cu o propunere precisă, pe care din păcate era silit s-o refuze. Iată de ce voia să le facă, în chip de scuză, o primire deosebită. Kazu înţelese pentru prima dată, din prudenţa pe care el o arătase la telefon, că ea însăşi se află într-o poziţie delicată din cauza activităţii politice a soţului ei.

Seara se înfiinţară şi oaspeţii. Secretarul general Kimura şi şeful biroului executiv Kurosawa erau chipuri arhicunoscute din caricaturile politice care apăreau în ziare ; în plus Kazu îi întîlnise şi la nuntă. Kimura arăta ca un preot blînd şi neputincios, iar Kurosawa avea aerul unui miner.

Kazu era într-atît de obişnuită să aibă de-a face numai cu conservatori, încît rămase surprinsă că şi radicalii o salută cu aceeaşi curtenie şi că îi intră în casă numai după ceremonialul de rigoare. Purtarea lor i se părea de-a dreptul ipocrită, ca o înşelăciune intenţionată. Mai ales aerul blînd şi zîmbitor al lui Kimura o deruta. Ceva în înfăţişarea lui şi în felul de-a vorbi îi sugera un arbore bătrîn în plin soare, care lasă ca o boare de vînt să împrăştie, ici şi colo, cîteva frunzuliţe în jurul lui. Musafirii îi arătau lui Noguci respectul ce se cuvenea unui coleg mai vîrstnic. Refuzară întîi locul de onoare la masă, dar pînă la urmă Kimura îl acceptă.

Kazu nu putu să nu vadă pielea lor uscată ca pergamentul. De multă vreme nu mai avuseseră puterea în mînă, şi pielea lor le trăda vîrsta şi renunţarea. În surîsul lor blînd şi în salutul politicos se citeau urmele ascezei impuse. Gesturile de profesor bătrîn ale lui Kimura şi simplitatea exagerată a lui Kurosawa veneau din aceeaşi obişnuinţă a renunţării.

Kimura îi lăudă plin de curtoazie mîncărurile, ceea ce ei i se păru lipsit de tact. Noguci părea nervos ; i se citea pe faţă stinghereala pentru laudele aduse unor bucate la care soţia sa nu contribuise cu nimic. Cît despre Kurosawa, mesteca în tăcere, cu o poftă vizibilă.

— Nu mai sînt bun de nimic, se scuză Noguci. E o iluzie să credeţi că aş fi un candidat cu şanse de succes. Lumea m-a uitat demult.

Băuse şi i se cam urcase *saké*-ul la cap, fiindcă repeta mereu aceleaşi proteste, cu o falsă modestie evidentă. Jenaţi, Kimura şi Kurosawa făceau feţe lungi.

Kazu le umplea mereu ceştile cu *saké*, după cum dorise soţul ei. Abia într-un tîrziu îi trecu prin cap că poate numai prezenţa ei îl determina să-şi repete întruna declaraţiile. Se mustră în gînd pentru lipsa ei de tact. Doar îşi dăduse seama încă de la prima lor întîlnire de timiditatea încăpăţînată şi demodată a lui Noguci. Probabil că pentru el, a arăta ambiţii politice în prezenţa soţiei era ca şi cum şi-ar fi etalat în public sentimentele cele mai intime.

Aşa că se retrase discret şi se duse în odaia ei. Îşi chemă slujnica şi-i dădu cîteva porunci. Pe urmă nu mai găsi nimic de făcut. De plictiseală,

începu să facă ordine prin sertare. Într-un sertăraş din odaia ei păstra cîteva lucruşoare ale soţului ei : trei cutiuţe cu butoni de manşetă vechi.

Ca să-şi treacă timpul, îi răsturnă pe toţi pe o măsuţă şi începu să-i cerceteze pe rînd. Era printre ei o pereche de butoni cu blazonul unei case regale europene, alta era împodobită cu pietre preţioase ; mai erau şi nişte butoni de aur în formă de crizantemă — probabil un dar de la o familie princiară japoneză. O altă pereche avea sculptat în fildeş pe zeul Şiva. Toţi butonii din această colecţie rară erau fără îndoială primiţi în dar.

Îi asemui cu scoicile pe care le adunase pe ţărm şi le adusese acasă în chip de amintire. Încheieturile mîinilor lui Noguci, pe care ar trebui să le împodobească butonii aceştia, erau îmbătrînite, veştede şi uscăţive, cu pete cafenii pe piele, pe cînd scoicile ei păstrau reflexele apusurilor de soare de odinioară. Kazu ciocni butonii unii de alţii, aşa cum fac copiii cu bilele de sticlă, ascultîndu-le clinchetul. Apoi chibzui cum le-ar putea întrebuinţa ca figuri de şah. Alese perechea cu blazonul regal ca regi, iar ca regine aşeză butonii în formă de crizantemă. Dar aranjamentul acesta n-o mulţumea, aşa că hotărî să facă regi din crizanteme.

Precis că are să accepte propunerea lor, îşi zise ea, gîndindu-se la Noguci. Se baza pur şi simplu pe intuiţie. Deodată o cuprinse un val de bucurie : zidul dintre ea şi preocupările politice ale soţului ei, dintre ea şi biblioteca lui plină cu cărţi, avea să se dărîme în curînd. Va veni şi ziua cînd viaţa lor va căpăta din nou un sens !

Sigur că are să accepte ! Acum era absolut convinsă. Dinspre coridor auzi rîsul ciudat al soţului ei, care se amesteca cu hohotele celorlalţi. Se ridică şi, dînd uşa puţin în lături, se uită într-acolo. Dinspre capătul coridorului, în care pătrundea lumina din odaia de primire, se auzea rîsul acela uscat, aproape ca o tuse, care ajungea în valuri pînă la ea.

Oaspeţii mai rămaseră cam un ceas. Kazu avu grijă să cheme o maşină pentru ei. Noguci îşi luă rămas bun de la oaspeţi în prag, în timp ce ea îi petrecu pînă în stradă. Se pornise un vînt destul de puternic. De după norii care goneau pe cer, ieşea o lună mică şi luminoasă, scînteind tainic.

Sub felinarul slab de la poartă, faţa lui Kimura, mică şi pămîntie, părea de o rigiditate ciudată. Numai în jurul gurii devenea flexibilă : cînd vorbea cu vocea lui joasă, porţiunea din jurul gurii şi mustăţile parcă pluteau împreună în jurul cuvintelor.

Kazu îl apucă deodată de umăr şi-l trase cu un gest brusc spre perete, şoptindu-i :

— Orice veţi fi auzit despre restaurantul meu, să ştiţi că în mine puteţi avea încredere.

— Da, fireşte, stimată doamnă.

— Spuneţi-mi, a primit soţul meu candidatura ?

— O, dar sînteţi mai bine informată decît credeam. Încă nu ne-a dat răspunsul, dar ne-a promis că în cîteva zile ne va înştiinţa.

Cu un gest de fetişcană, Kazu îşi apăsă mîinile împreunate pe piept, de parcă s-ar fi înfăşurat strîns într-un prosop de baie. Gîndurile tulburi

care îi umblaseră toată vremea prin cap se strînseră deodată într-un plan precis.

— Vă rog, convingeţi-l pe soţul meu să primească ! Cît despre partea financiară — iertaţi-mă că pomenesc de asta — lăsaţi totul în seama mea. Vă promit că partidul nu va avea nici un fel de cheltuieli.

Kimura încercă să protesteze, dar Kazu se pricepea de minune să astupe gura interlocutorilor ei.

— În orice caz, soţul meu să nu afle nimic ! Rămîne doar între noi. Numai cu condiţia asta iau toate cheltuielile asupra mea.

Vorbise extrem de repede şi acum schimbă deodată tonul ; strigă oaspeţilor cuvintele obişnuite de rămas bun, cu o voce limpede şi înaltă, ca s-o audă Noguci de la intrare, adăugînd :

— Vai, dar se poate să nu aveţi pe nimeni care să vă poarte servieta ? Va trebui s-o duceţi pe genunchi. Vai de mine !

Numai ultimele cuvinte ajunseră la urechea soţului ei, care o dojeni pe urmă că vorbeşte ce nu trebuie.

ADEVĂRATA „VIAŢĂ NOUĂ"

VIAŢA LUI NOGUCI începu să se schimbe. În fiecare luni venea un bărbat, Soici Yamazaki, şi timp de două ceasuri îi vorbea despre probleme de administraţie a oraşului. Iar Noguci îl asculta ca un şcolar conştiincios şi-şi lua cu sîrg notiţe cu un stilou pe care-l avea de douăzeci de

ani. Apoi învăţa şi recapitula lecţia toată săptămîna, dar în afară de asta nu mai făcea nimic.

Yamazaki era protejatul secretarului general al partidului şi fusese însărcinat să se ocupe de Noguci, fiind un talentat strateg în alegeri. El însuşi nu rîvnea la funcţii — era un politician dezamăgit pînă-n adîncul sufletului, pe care nu-l mai interesa nici o ideologie. Yamazaki devenise din cap pînă-n picioare un om practic, ceea ce se citea şi pe obrazul lui îndrăzneţ şi rumen.

De cînd venea Yamazaki pe la ei, îşi făcuse şi Kazu obiceiul să rămînă lunea acasă. Îşi prelungea pur şi simplu sfîrşitul de săptămînă cu încă o zi. De la prima întîlnire recunoscuse în Yamazaki un prieten posibil — fără nici un alt gînd ascuns. Era un bărbat de o vitalitate debordantă şi avea multă căldură sufletească. Într-un fel semăna cu Ghenki Nagayama, şi oricum, era primul om de felul acesta pe care-l întîlnea în partidul radical.

Ciudat, căldura lui sufletească izvora din dezamăgire şi disperare, pe cînd la conservatorii pe care-i cunoştea Kazu nu era decît o expresie a optimismului lor nezdruncinat. Recunoscu instinctiv că trăsătura aceasta de caracter e indispensabilă pentru un politician veritabil. Se împrieteni repede cu Yamazaki.

Ghenki Nagayama o sună în curînd la telefon, la Seţugo-an, anunţînd-o că soţul ei are de gînd să candideze la alegeri. Ghenki pufni în rîs :

— Ce idee trăsnită ! Bărbatul dumitale s-a ţicnit de-a binelea !

Kazu pricepu îndată că acum candidatura lui Noguci era definitivă. O jignea faptul că ştirea

ajunsese la urechile vechiului și obraznicului rival politic înainte ca ea, propria lui soție, să afle ceva. Se prefăcu însă a nu înțelege, dar își jucă intenționat rolul cu stîngăcie. Făcu pe naiva, deși în fond era bucuroasă și mîndră de hotărîrea soțului ei. Și pînă la urmă, căznindu-se să se prefacă, uită de decepția provocată de indiferența lui Noguci față de ea.

— Despre ce țicneală vorbești ? Dacă vrei cumva să spui că mă înșală, să știi că nu ascult bîrfeli.

Dar Nagayama nici nu dădu atenție jocului ei. Îi explică situația pe scurt, limpede și răspicat, într-un stil cu care Kazu nu era obișnuită la el — semn că își schimbase atitudinea față de ea.

— Oricum, hotărîrea lui e prostească. Asta înseamnă odată pentru totdeauna sfîrșitul carierei lui politice. Și dumneata ce intenții ai ? Ca soție, ar trebui să te faci luntre și punte și să-l convingi să renunțe. Mă-nțelegi ? Te sfătuiesc ca un prieten vechi ce-ți sînt.

După care Ghenki încheie discuția.

Într-una din zilele următoare veni în vizită la Noguci președintele partidului radical, Kusakari. Și secretarul general îi făcu vizite în cîteva rînduri. Kazu primea de fiecare dată raportul feciorului în casă despre toți musafirii : care cît a stat, cînd plecat, ce-a vrut de la Noguci și ce i-a răspuns soțul ei.

Trei zile după telefonul lui Ghenki, apăru în ziar știrea despre candidatura lui Noguci.

În seara aceleiași zile, soțul ei o chemă acasă de la Sețugo-an. Cît era de caracteristic pentru Noguci ! Cînd se văzu singur cu ea în odaia de primire, o înștiință de hotărîrea lui de a candida, de parcă i-ar fi dezvăluit un secret strașnic. Era convins că ea nu citește ziare, după cum era sigur că nu suferă cîinii, ceea ce iar nu era adevărat. Noguci mai credea că soția lui se dă în vînt după fasole bătută, pe cînd în realitate Kazu n-o putea suferi. Tot așa se legăna în iluzia că n-o interesează deloc politica.

Kazu îi ascultă discursul solemn și ceremonios cu un aer de parcă auzea totul pentru prima oară, apoi răspunse, curajoasă, nesocotind sfaturile lui Ghenki :

— Acum, odată ce ți-ai luat răspunderea, sper că ai să te angajezi cu trup și suflet.

De la convorbirea cu Ghenki, Kazu devenise prizoniera propriei ei fantezii. Îi revenise deodată forța, ca și vitalitatea, alungînd orice urmă de resemnare din viața ei. Era gata de luptă și de fapte mari.

Într-o zi de iarnă neobișnuit de blîndă, se duse la un concert de pian, la care se producea fiica unui client de-al ei, într-o sală de pe Ghinza. Sala era la etajul cinci și Kazu privea pe fereastră la acoperișurile peste care se lăsa amurgul. Priveliștea neobișnuită, văzută de sus, o încîntă. Ici și colo se aprindeau reclame colorate. Departe, pe un șantier, se ridicau spre cerul încă albastru schele și macarale înclinate. Cu luminițele lui mici care dansau încolo și-ncoace, șantierul părea un port misterios apărut deodată în mijlocul orașului. Două baloane, unul alb și unul roșu, care fuseseră ancorate pe acoperiș, se înălțară legănîndu-se, trăgînd în urma lor reclame luminoase.

Kazu cercetă clădirile de peste drum : două fete în paltoane roşii urcau pe scăricica de incendiu a unui bloc. O femeie cu pruncul în spinare strîngea rufe pe balconul de lemn ascuns după reclama unui magazin. Trei bucătari cu bonete albe ieşiră pe terasa de pe acoperiş să fumeze cîte-o ţigară. Birourile blocului nou de peste drum păreau goale ; dar deodată se văzură trecînd nişte picioare de fată tînără, în şosete roşii, peste covorul verde. Toate mişcările oamenilor de dincolo erau neobişnuit de tăcute. Chiar şi fumul se ridica mut şi drept ca lumînarea în aerul nemişcat.

„Am să-mi fac drum pînă-n inimile lor, ale tuturor", îşi spuse Kazu, îmbătată de visuri. „Ce minunat ar fi ! Am să-i conving pe toţi să-l voteze pe Yuken Noguci !... Vai, de-aş ajunge numai la toţi oamenii ăştia ! Ştiu că fiecare îşi are treburile lui : o poveste de dragoste, grija banilor, mîncarea pentru mîine, o întîlnire... Iată ce-i preocupă. Dar peste toate problemele lor, trebuie să reuşesc cumva să le imprim în minte numele lui Yuken Noguci. Sînt în stare să fac orice pentru asta. Ce-mi pasă de poziţia mea socială ? Ce-mi pasă de legi ? Nici unul din iluştrii mei clienţi nu s-a sinchisit de legi, şi tocmai de aceea a reuşit !"

Simţea că plesneşte în chimonoul ei strîns de *obi*. În ochi îi apăru o expresie plină de extaz. Avea senzaţia că trupul îi creşte şi se umflă mereu, tot mai mare în seara întunecoasă, pînă ce cuprinde oraşul întreg într-o îmbrăţişare.

În dormitorul lui Noguci apăruse de la căsătorie un pat mare dublu, pus pe vechiul covor per-

san. În patul acesta Kazu, obişnuită să doarmă pe jos, se simţea înghesuită şi apăsată de pereţi şi de tavanul pe care-l vedea mult prea aproape.

Soţul ei adormea de obicei cum punea capul pe pernă, iar ea mai aprindea după aceea lampa de pe noptieră. Nu ca să citească vreo carte sau revistă, ci pur şi simplu ca să se uite nemişcată la cîte-un lucru din odaie pînă o apuca somnul. Se uita, de pildă, la cele patru mînere în formă de semilună ale uşii glisante. Pe fiecare era gravată cîte una din cele patru flori domneşti : orhideea era foarte aproape de pat, o avea mereu în faţa ochilor de care fugea somnul : o floare de metal întunecată, negricioasă, în penumbra odăii.

Peste noapte stingeau soba cu gaz şi căldura se retrăgea ca un reflux din odaie. Într-o astfel de noapte îşi va fi luat Noguci hotărîrea, fără ca soţia lui să bănuiască ceva.

Nimic nu se schimbase în purtarea lui faţă de ea. Îşi păstrase tot timpul calmul lui obişnuit, atît înainte de numire, în zilele pline de nehotărîre, cît şi mai tîrziu, după ce primise candidatura. Trebuie să fi fost şi el între timp chinuit de îndoieli, nervos, trebuie să fi revenit de cîteva ori asupra hotărîrii — dar soţia lui nu a aflat nimic din toate acestea.

Totul se petrecea ca de obicei : tusea lui înainte de culcare, jumătăţile de mîngîieri şi îmbrăţişarea stîngace urmată de resemnare, după care se ghemuia în jumătatea lui de pat ca o larvă în cocon şi adormea. Patul lui era ca o platformă de gară pustie bătută de vînturi. Totuşi, adormea înaintea ei.

Kazu, dimpotrivă, împrăştia dogoare în jumătatea ei de pat. Nu simţurile, ci fantezia ardea în ea. Uneori întindea mîna să şi-o răcorească pe orhideea rece de metal, şi atunci mîngîia cu degetele relieful fin al florii, ca pe-un obraz mic, împietrit şi răutăcios.

„Da, aşa e... Mîine e luni", îşi spuse ea. „Am să vorbesc cu Yamazaki. Şi pe urmă începem munca."

Marţi la trei după-amiaza se întîlni pe ascuns cu Yamazaki în ceainăria de la Şiseido, pe Ghinza. Mai tîrziu Yamazaki avea să noteze întîlnirea în cartea lui de amintiri despre alegeri: „Mergeam des pe la Noguci şi fusesem plăcut impresionat de vioiciunea şi franchețea soţiei lui. Dar cînd am întîlnit-o întîia oară fără soţul ei, departe de casă, femeia aceasta atît de energică şi de vitală mi-a făcut impresia unui om îngrozitor de singur. Nici acum nu înţeleg cum putea să pară atît de părăsită, cînd avea capul plin de planuri şi strategii pentru alegeri. Apoi, în timpul conversaţiei — n-am vorbit de data aceea decît despre alegeri — a devenit, spre surprinderea mea, vorbăreaţă şi entuziastă ca de obicei."

Kazu îşi notase toate problemele într-un carneţel. Întrebările ei erau precise şi rapide, ca nişte săgeţi. Pînă la alegeri mai aveau şase luni, sau chiar zece, depinzînd de data la care actualul guvernator avea să declare postul vacant. Pînă atunci Kazu avea de gînd să organizeze un fel de campanie pre-electorală, deşi asemenea practici erau interzise de lege. Se-nţelege că nici Noguci nu trebuia să afle nimic. Pusese deoparte o sumă

de bani, iar dacă nu ajungeau, era hotărîtă să ipotecheze restaurantul. De la Yamazaki aştepta să audă propuneri concrete — cum şi-ar putea organiza lupta fără să intre în conflict cu legile.

Yamazaki îi dădu instrucţiuni precise:

— În primul rînd, va trebui să tipăriţi cărţi de vizită. Cît mai mari, cu numele soţului dumneavoastră.

— Bine, am să le comand, acceptă ea îndată. Trecem chiar azi pe la tipografie, în drum spre casă?

— Nu ştiu dacă vă daţi seama exact ce înseamnă alegerea unui guvernator în Tokio. Să presupunem că aţi vrea să lipiţi cîte două afişe pe fiecare stîlp de telegraf. În Tokio sînt cam 150 000—160 000 de stîlpi; asta face vreo 300 000 de afişe, a trei yeni fiecare, să zicem deci 900 000 de yeni. Plus lipitul, cam un yen de afiş. În total vor fi un milion şi 200 000 de yeni. Cu suma asta mai că s-ar putea finanţa o alegere întreagă, în provincie.

Yamazaki avea mereu cifre exacte la îndemînă, cu care-şi impresiona totdeauna interlocutorii.

Kazu, aşezată la masă în faţa lui, vorbea tare despre lupta ei pre-electorală şi despre posibilităţile de a ocoli legile, fără să se sinchisească cîtuşi de puţin de lumea din ceainărie. Yamazaki privi îngrijorat în jur. Presimţind primejdia, îi puse de la început o condiţie: în ce-l priveşte, va respecta dorinţa ei de a tăcea faţă de Noguci, în schimb va trebui şi ea să-i promită că nu va face nici un pas fără să se consulte în prealabil cu el. Kazu se declară de acord.

— Ce bucuroasă sînt că pot vorbi atît de sincer cu dumneavoastră ! exclamă ea veselă ducîndu-şi mîna la piept. Orice-ar zice lumea, soţul meu n-are habar de sufletul japonezilor. Citeşte cărţi străine, se încuie toată ziua în bibliotecă şi de fapt e un domn foarte distins. Dar nu ştie nici măcar ce-i în sufletul propriei lui servitoare. Aşa e cu dumneavoastră, intelectualii, înţelegeţi totul cu capul. În schimb, eu sînt în stare să citesc în inimile oamenilor de rînd şi să-i cuceresc. Pe vremuri am fost şi vînzătoare ambulantă de peşte. Asta pe cînd îmi mergea rău. Dumneavoastră, domnule Yamazaki, precis n-aţi umblat niciodată din poartă-n poartă vînzînd chiftele din peşte.

Yamazaki zîmbi încurcat.

— Argumentele logice, spuse el, au un cîmp de acţiune limitat, ăsta e lucru ştiut. Or, ca să cîştigăm voturile a cinci milioane de alegători, va trebui într-adevăr să apelăm la sentimentele lor. Iar dumneavoastră, doamnă, ne puteţi fi de mare folos.

— Sper că nu-mi faceţi complimente gratuite, domnule Yamazaki ! replică ea cu cochetărie în voce, săltîndu-şi mîneca largă peste încheietura mîinii. Dar schimbă îndată tonul : Despre linia partidului şi toate celelalte, putem vorbi mai tîrziu. Important e în momentul de faţă să avem bani şi instinct politic. Astea-s armele mele. Oi fi eu o biată femeie simplă, dar am destul entuziasm cît să trag după mine cinci milioane de oameni, şi încă-mi mai rămîne ceva pe deasupra.

— Vă înţeleg foarte bine, doamnă, şi sper că veţi pune în joc tot entuziasmul dumneavoastră.

Pe Kazu o cucerise purtarea lui Yamazaki. Aerul lui protector faţă de femeia mai tînără decît el, amestecat cu un grăunte de timiditate, îi plăcea

— Vă stau oricînd la dispoziţie. O femeie ca mine trebuie exploatată cît mai mult, mai spuse Kazu în chip de încheiere.

Yamazaki îşi bău cafeaua şi mîncă o bucată mare de tortă, fără să lase o firimitură pe farfurie. Kazu îl privea : bărbatul acesta corect, cu cravata legată cu grijă, care-şi apleca faţa peste bucata de tortă, îi inspira încredere.

Kazu ţinu neapărat să-i spună povestea vieţii ei. Aproape o oră încheiată îi depănă toate necazurile şi greutăţile prin care trecuse. Sinceritatea aceasta avea să-i fie de folos mai tîrziu, căci Yamazaki îi ţinu partea pînă la sfîrşit, cu o prietenie credincioasă, pe care poate altfel nu i-ar fi arătat-o.

Faţă de bărbaţii pentru care nu avea o afecţiune deosebită, Kazu se purta cu o sinceritate dezarmantă. Îşi dădea chiar silinţa să elimine orice iluzii cu privire la persoana ei, deşi lumea în general, nu-şi prea făcea iluzii despre ea. Trupul ei frumos şi plin răspîndea o căldură aproape vulgară şi în toată făptura ei nu era urmă de slăbiciune. Peste toată eleganţa şi luxul cu care se înconjura, femeia aceasta păstra aerul originii ei ţărăneşti. Parcă plutea în jurul ei mirosul pămîntului negru. Iar firea ei vioaie şi vorbăreaţă se potrivea de minune cu obrazul rotund şi formele ei pline.

Yamazaki era un ascultător excelent. Tot timpul cît îi povesti, Kazu simţi că vorbele ei nu trec prin el ca prin sită, ci parcă se imprimă în faţa

lui cărnoasă şi surîzătoare. Îl rugă să fie sincer cu ea.

Proaspăt căsătorită, Kazu tînjea după o fărîmă de sinceritate.

Noguci habar n-avea de toate acestea şi rămase neinformat pînă la sfîrşit ; căci nu încerca niciodată să afle un lucru ce se petrecea în afara cîmpului său de percepţie imediată. Mulţumită indiferenţei lui aristocratice — o atitudine de mare senior sau de înalt funcţionar — Kazu putu să-i ascundă activitatea ei, fără a face eforturi deosebite.

În plus, îşi petrecea cinci zile din săptămînă la Seţugo-an, unde de multă vreme nu se mai ocupa numai de restaurant. Ieşea în oraş tot mai des ca să se întîlnească cu Yamazaki. Ba îl mai trezea uneori şi noaptea cu cîte-un telefon, cînd i se năzărea vreo idee nouă.

Cît despre Noguci, el asculta cuminte, săptămînă de săptămînă, prelegerile lui Yamazaki — şi-atîta tot. Fusese stabilit că problemele politice, financiare, precum şi alegerea personalului pentru campania electorală cădeau în sarcina lui Yamazaki, care astfel era în măsură să-i dea candidatului sfaturi în toate domeniile. Noguci se ţinea strict de lege şi pînă la deschiderea campaniei avea de gînd să nu întreprindă nimic.

Funcţionarii partidului radical erau informaţi de întîlnirile lui Yamazaki cu Kazu şi-i dădură chiar indicaţia s-o lase să facă ce pofteşte, cîtă vreme nu sare peste cal. Partidul nu avusese niciodată un susţinător cu atîtea legături şi bani şi entuziasm, care pe deasupra mai era şi femeie. În

ce-l privea pe Noguci, dacă-i ajungea din întîmplare la ureche cîte-un zvon despre activităţi pre-electorale, îşi închipuia pur şi simplu că sînt finanţate de partid. Jumătate din viaţă trăise din banii statului şi rămăsese cu convingerea că „fondurile publice“ sînt nişte resurse inepuizabile.

Cărţile de vizită fură tipărite curînd. Kazu începu să le împartă prin tutungerii şi pe la chelneriţele din restaurant.

Într-o zi, puse şoferul să oprească în faţa unei băcănii cunoscute. Intră, însoţită de Yamazaki, şi cumpără rulade cu marmeladă, de trei mii de yeni. Mult prea multe ca să le poată căra singură. Yamazaki, încărcat cu pachete, o văzu deodată cum scoate din poşetă una din cărţile ei de vizită uriaşe şi i-o întinde proprietăresei băcăniei cu cuvintele :

— Dacă îmi permiteţi, e cartea de vizită a soţului meu. Sper să nu ne uitaţi.

Yamazaki rămase îngrozit. În maşină o dojeni :

— Mă uimiţi, doamnă. Oare n-aţi ştiut că proprietarul băcăniei e înscris în partidul conservator, ba e chiar deputat în consiliul municipal ?

— Vai de mine ! N-am ştiut... Ei, nu-i nimic. Aşa măcar intimidăm adversarul.

— Şi ruladele astea cu marmeladă la ce vă trebuie ?

— Le ducem la un orfelinat în cartierul Koto.

— Păi, orfanii tot n-au drept de vot.

— Nu, dar au adulţii sentimentali din jurul lor.

Yamazaki renunţă s-o mai contrazică. O conduse la orfelinat, unde trebui să asiste din nou la scena împărţirii cărţilor de vizită.

Kazu deveni o prezenţă nelipsită la toate festivităţile din oraş ; la concursuri de frumuseţe, la şedinţe publice, pe scurt oriunde se strîngea lume, se afla şi ea. Făcea pretutindeni donaţii de bani, împărţea cărţi de vizită, cînta cîntece de cîte ori era rugată. Apăru chiar în şorţ de bucătărie la o adunare a gospodinelor şi cuceri inimile femeilor simple, prea naive ca să vadă în asta şiretenie politică.

Kazu critica partidul radical că prea se adresează numai intelectualilor. Cînd auzi că în Koto şi Santama, cartiere mărginaşe, radicalii nu prea se bucură de popularitate, se născu în ea convingerea că simpatia oamenilor de acolo nu putea fi cîştigată decît de ea însăşi. Îl întrebă de cîteva ori pe Yamazaki dacă n-are vreo legătură în Santama.

Într-o zi — venise primăvara — Yamazaki îi comunică :

— Am auzit că la Ome, în cartierul Santama, s-a aşezat piatra de temelie pentru un monument în memoria soldaţilor căzuţi în război. Are să se ţină o serbare mare în parc, cu muzică populară şi dansuri. Profesoara de dansuri populare, care din întîmplare e de origine din provincia dumneavoastră, ar vrea să vă invite.

— Se potriveşte de minune ! Ce ziceţi, să merg iar în şorţ de bucătărie ?

— Ştiu şi eu — iar sorţ şi cîntece populare ? Am să mă interesez dacă e indicat.

Tot ce făcea Kazu — participarea la întruniri şi festivităţi, donaţiile generoase şi toate celelalte — o făcea din calcul, după cum şi blîndeţea şi generozitatea ei faţă de toată lumea aveau un singur scop : să-i asigure lui Noguci voturi la alegere. Era unicul ei ţel. Nu-şi imagina că entuziasmul şi sinceritatea ei vor trezi la unii oameni o înduioşare sinceră şi, cînd îşi dădea seama de reacţia lor naivă, îi găsea ridicoli. Dar pe de altă parte, era de ajuns să îndrăznească cineva s-o critice că nu e sinceră şi acţionează numai din interes, că se supăra foc. Cum putea lumea s-o bănuiască de intenţii necinstite ! În această privinţă, sufletul ei era surprinzător de complicat.

Oricum, nu bănuise un lucru : anume că prin tactica destul de simplă, cu care încerca să exploateze sentimentele oamenilor, va reuşi să-şi cîştige ataşamentul lor. Tot ce făcea din calcul era interpretat drept sinceritate, un fel de şiretenie ţărănească înnăscută. Oricare i-ar fi fost intenţiile, prin dăruirea şi entuziasmul cu care le urmărea îşi cucerea publicul. Şiretlicurile ei evidente, lipsa de scrupule, repetarea neruşinată a aceloraşi trucuri — tocmai aceste slăbiciuni adormeau bănuielile oamenilor simpli. Cu cît încerca mai evident să-i exploateze, cu atît îi cucerea mai repede. E drept că se bîrfea pe seama ei. Totuşi, îşi cîştigase pretutindeni simpatii. Cînd apăruse în sorţ de gospodină la adunarea femeilor din cartierul Koto, se socotise o doamnă distinsă apărînd costumată înadins în mijlocul poporului de rînd. Numai că femeile pricepură just : şorţul i se potrivea mai bine decît orice toaletă !

Într-o după-amiază însorită, către sfîrşitul primăverii, Kazu şi Yamazaki făcură un drum pînă la Ome. Două ceasuri le trebuiră pînă acolo, cu maşina.

— Ce zici, le fac o donaţie de 100 000 de yeni pentru monumentul soldaţilor căzuţi ? îl întrebă ea pe drum, arătîndu-i un pacheţel învelit în hîrtie de orez, pe care-l ţinea în poală.

— Oare nu e prea mult ?

— Cică monumentul nu e numai pentru cei din Ome, ci pentru tot cartierul Santama. Eu zic că e prea puţin, în nici un caz prea mult.

— Mă rog, sînt banii dumitale, aşa că faci cu ei ce crezi.

— Ce înseamnă dezinteresul ăsta ? În ultimă instanţă, banii mei sînt şi ai partidului, nu ?

În faţa unei asemenea loialităţi, ce-i mai rămînea lui Yamazaki decît să-şi scoată pălăria ? Cu toate acestea, în ultima vreme îşi permitea şi cîte-o observaţie mai puţin respectuoasă, ba chiar ironică, la adresa ei.

— În faţa monumentului soldatului necunoscut, ai să verşi iar şiroaie de lacrimi, nu-i aşa ?

— Sigur că da. Şi au să-mi vină de la sine. Nimic nu-i impresionează pe oameni mai mult decît naturaleţea.

Cu cît se apropiau de Ome, cu atît se înmulţeau spaţiile verzi de-a lungul străzii. Ici-colo, cîte-un crîng de ulmi se profila graţios pe cerul albastru. Ramurile arătau ca nişte plase de pescari întinse peste cer.

Kazu, care de multă vreme nu mai ieşise din oraş, era încîntată. Mereu îi oferea sandvişuri tovarăşului ei de drum şi îmbuca ea însăşi cu poftă.

Nu se gîndi nici o clipă la soţul ei ; nu se simţea singură fără el, poate şi pentru că, în ultimă instanţă, pentru el făcea drumul la Ome. Se simţea la fel de legată de el ca şi cum ar fi fost de faţă. Numai că legătura lor sufletească, în care credea cu încăpăţînare, nu mai exista acum decît în fantezia ei...

Ome era un oraş liniştit, tradiţional, pe care războiul îl ocolise. Kazu îşi lăsă maşina în faţa primăriei şi, înconjurată de reporterii gazetelor locale, mobilizaţi de Yamazaki, se îndreptă spre biroul primarului ca să-i înmîneze donaţia pentru monument. După mica ceremonie urma să viziteze locul monumentului în parc, în tovărăşia locţiitorului primarului şi a profesoarei de dansuri populare. Urcară toţi în maşină şi părăsiră centrul, pornind pe străzi lăturalnice. În fine trecură de un viaduct, ajungînd pe o şosea care urca dealul din vecinătatea oraşului.

Kazu admira verdele proaspăt al copacilor de-a lungul şoselei. Îşi făcuse obiceiul să laude frumuseţea peisajului faţă de localnici — tot o strategie de-a ei. Era de părere că un politician e dator să descopere frumuseţi în fiecare district electoral. Ba mai mult, trebuie chiar să ai ochi de politician ca să descoperi adevărata frumuseţe a naturii. Politicianul ştie că orice peisaj e în stare să dea roade şi nu aşteaptă decît să fie exploatat.

Aşa că se arătă nespus de încîntată în faţa priveliştii din vîrful dealului. Pe locul monumentului lăcrimă puţin, apoi zîmbi femeilor din ansamblul de cîntece populare, care se strînseseră în jurul unei mici tribune ridicate alături. Cînd ajunse însă sus, la pavilionul de vară graţios, de unde

se desfăşura în faţa ochilor un peisaj într-adevăr impresionant, Kazu uită de toate grijile. Spre sud-est se zărea în depărtare albia lată, în mare parte secată, a rîului Tama, întretăiată din loc în loc de păduri întunecate. Tot acest tablou măreţ era încadrat de trunchiurile roşietice ale pinilor din parc. Dincolo de oraş, strălucea în văile munţilor frunzişul proaspăt, galben ca şofranul. Soarele de după-amiază era încă puternic, şi totuşi în văi cobora pîcla. În lumina aceea difuză ieşeau ca nişte smocuri coroanele copacilor, încîlcite asemenea părului unei femei care abia s-a trezit din somn. Printre trunchiurile copacilor sclipeau din cînd în cînd autobuze roşii.

— Ce privelişte ! exclamă Kazu. E încîntător !

— Aşa e, aprobă locţiitorul primarului. De nicăieri nu se vede Tokio atît de frumos ca de aici, dinspre parcul Nagayama.

Cu harta pe care-o ţinea sul în mînă, dădu la o parte un lampion de hîrtie agăţat pe-o frînghie între pavilion şi pini, pentru serbare.

— Priviţi numai spre răsărit : departe de tot e baza aeriană Tacikawa. Se vede destul de frumos de-aici.

Kazu îşi întoarse privirea într-acolo : în zare, unde se pierdeau meandrele rîului, sclipea ceva luminos, ca un oraş din cristale de sare, din care se ridicau nişte punctuleţe albe : avioanele. Pluteau deasupra pămîntului în zbor razant, apoi dispăreau îndărătul unui munte, spre sud. Văzută de aici, baza aeriană părea un cimitir pustiu, alb ca un munte de sare. Deasupra se-ntindea cerul vast, şi norii care în zare erau pufoşi ca vata, apoi mai sus îşi pierdeau contururile, pînă ce se topeau în înaltul cerului în ceţuri delicate. Sus pe boltă se strîngea din nou un pîlc de nori cu margini zdrenţuite, sclipitoare, şi cu rotunjimi sculptate din lumini şi umbre. Erau nişte nori ciudaţi, ireali, ca o uriaşă proiecţie pe cer.

O clipă dăinui în lumina de după-amiază tîrzie o privelişte rară : un peisaj limpede, desăvîrşit pînă în ultimul amănunt. În faţă, peste pădurea de cedri, trecu apoi umbra întunecată a unui nor — dar priveliştea din zare rămînea neschimbată în lumina ei, ca încremenită.

Tabloul n-avea, fireşte, nimic omenesc în el — era o pictură uriaşă, impresionantă, lipsită de viaţă. Natura de aici n-avea nici o asemănare cu grădina de la Seţugo-an, acel mic univers de o aleasă frumuseţe, potrivit de mînă omenească, pe care aproape că-l puteai ţine în palmă. Cu toate acestea, contemplarea priveliştii i se păru lui Kazu o acţiune politică. A privi, a sintetiza, a domina — iată sarcinile politicianului.

Kazu nu avea înclinaţii spre analiză, dar simţi că frumuseţea care plutise cîteva clipe în faţa ochilor ei îşi bătea joc de toate visele ei politice, de zbuciumul şi de lacrimile ei, şi parcă voia să-i spună că, în fond, era incapabilă să realizeze ceva.

Un răpăit de tobe o smulse brusc din reverie. Din microfon ţîşni un cîntec popular, cu care se amestecară vocile din corul strîns în jurul tribunei. Abia acum observă Kazu lampioanele ţipătoare, atîrnate pe sfori pînă-n vîrful arţarilor. Frunzele proaspete, mici, erau roşii în vîrf.

— Hai să mergem la ei, să intrăm în joc, îi strigă ea lui Yamazaki, şi-l trase de mînă.

— Ce surpriză, stimată doamnă! Mă uimiţi, ţinu să remarce locţiitorul primarului.

Kazu nu mai avea ochi pentru peisaj. Se lăsă condusă de profesoară la grupul de dansatori şi intră cu Yamazaki în cercul lor.

Femeile şi fetele din oraş purtau toate peste chimono jachetele lor scurte, *happi*. Cîntau „Tăietorii de lemne din Mitake".

Kazu intră imediat în ritmul jocului — mîinile şi picioarele i se mişcau uimitor de precis.

— Vai ce neîndemînatic eşti! rîse ea de Yamazaki, care se încurca mereu în paşii de dans, mişcîndu-se greoi şi stîngaci în costumul lui de croială europeană.

Rîzînd, îl bătu pe umăr ca să-l încurajeze.

— Uite, am să-ţi arăt eu, n-ai decît să te iei după mine.

— Vai, doamnă, dar sînteţi un talent, o lăudă profesoara de dans. Dumneavoastră nu mai aveţi nevoie de nici o îndrumare.

Locţiitorul primarului rămase pe dinafară şi privea jocul cam neajutorat.

Cei doi nou-veniţi îmbrăcaţi orăşeneşte — singurii fără *happi* — ajunseră în curînd în centrul atenţiei. Kazu se simţea stăpînită de o ameţeală plăcută, mişcîndu-se între atîtea trupuri de femei, care se legănau în ritmul dansului în lumina de seară, încălzite şi asudate. Se lăsă cu totul în voia dansului: nu mai era nici o deosebire, nici o barieră între ea şi mulţimea de oameni necunoscuţi, în al căror oraş venise pentru prima oară. Răpăiala tobelor de pe scenă şi vocea stridentă

din microfon o îmbătau şi-o făceau să se simtă una cu dansatorii şi să-şi amestece sudoarea cu a lor.

După primul dans se duse glonţ la locţiitorul primarului:

— Sînt atît de fericită! Aş vrea să vă cînt „Sado Okesa". Aveţi un microfon pe scenă, nu-i aşa?

Împrejur vedea tot feţe simple de femei între două vîrste, chipuri de gospodine vrednice, mulţumite că puseseră ceva bani deoparte la viaţa lor. Sub pudra năclăită de sudoare ieşea la iveală pielea tăbăcită de soare şi de munca la cîmp. Ochii lor mici şi vioi, zîmbetele în care luceau dinţii îmbrăcaţi în aur, şuviţele de păr căzute în neorînduială — totul o făcea pe Kazu să se simtă în apele ei.

Locţiitorul primarului o conduse prin mulţime pînă la scenă. Treptele erau cam greu de urcat, dar asemenea mici inconveniente mai curînd o încurajau. Însoţitorul ei strigă prin microfon:

— Atenţiune, toată lumea!... Avem plăcerea să primim azi în mijlocul nostru pe soţia cunoscutului om politic Yuken Noguci, reprezentant al partidului radical. Dînsa a venit de la Tokio înadins pentru serbarea noastră. Şi acum, am s-o rog să ne cînte „Sado Okesa".

Kazu se apropie de microfon şi făcu o mică introducere.

— Sînt soţia lui Yuken Noguci. Mi-a făcut atîta plăcere serbarea dumneavoastră, încît aş dori să aduc şi eu o modestă contribuţie. Aş vrea să vă cînt un cîntec. Vă poftesc la dans!

Cînd începu să bată din palme, dînd ritmul toboşarilor, prin mulţime trecu un freamăt. Dar cum răsună cîntecul, se făcu linişte. Oamenii se porniră să danseze.

— *„Spre Sado, spre Sado se leagănă ierburile —*
Cît de frumos e ţărmul !
Vărs lacrimi de dor amintindu-mi de Sado
De ţărmul dragostelor mele...“

Kazu rămase pînă la apusul soarelui, cîntînd şi dansînd. Între timp urcaseră lîngă ea cîţiva corişti, ca s-o înveţe un cîntec de-al lor din Santama.

Cînd se-ntunecă, se aprinseră lampioanele atîrnate prin ramuri. O rugară să cînte pentru a treia oară „Sado Okesa“, şi Kazu urcă din nou pe scenă. Cînd termină, răsunară din toate părţile aplauze entuziaste — un lucru neobişnuit la astfel de serbări.

Yamazaki, emoţionat, se apropie de ea şi-i şopti :

— Ai un succes nemaipomenit ! Femeile din ansamblul de cîntece nu mai vor să te lase să pleci. Ai cucerit Santama !

— Crezi c-am reuşit ?

Kazu îşi plimbă privirile peste munţii din zare, în timp ce-şi ştergea cu batista sudoarea de pe frunte.

— Trebuie să fii frîntă de oboseală.

— Nu, încă nu !

În timp ce cînta, zărise pe un deal, dincolo de oraş, un punct luminos care-i atrăsese atenţia : era o luminiţă care se tot aprindea şi dispărea

iar. Părea tot mai aproape, cu cît creştea întunericul. Totuşi, era prea slabă ca să i se desluşească flacăra. Kazu îşi aminti că în locul acela nu văzuse case. Uitîndu-se mai atentă, observă o dîră de fum care se ridica spre culmea dealului.

— Ce-o fi acolo ? îl întrebă ea pe un tînăr toboşar, care-şi dezgolise umerii şi se ştergea de sudoare.

Băiatul nu ştia, aşa că se întoarse către cel de lîngă el :

— Hei, ce foc să fie ăla de colo ?

— Ăla ? E coşul de la crematoriu, îi lămuri al doilea toboşar, un flăcău îndrăzneţ, rotund la faţă.

Şi Kazu se gîndi iarăşi la mormîntul familiei Noguci.

CEARTA

PE ZI CE TRECEA, la restaurantul Seţugo-an oaspeţii se răreau. Întîi încetă să vină Ghenki Nagayama. Ultima dată se certase rău cu Kazu. Ghenki începuse zîmbind :

— Aud că te amesteci serios în treabă.

— Care treabă ? Ce vrei să spui ?

— Lumea bîrfeşte că adevăratul duşman e altundeva.

— Ai început să vorbeşti în cimilituri în ultima vreme...

— Vreau să spun doar că n-o faci numai din dragoste pentru bărbatul dumitale.

— Aha ! Şi eu care credeam că o femeie care iubeşte e în stare şi de crimă.

— O crimă, treacă-meargă, dar ce faci dumneata e mai rău decît atît. Ai început să vinzi adversarului şiretlicurile noastre.

— Cînd am vîndut eu secrete de-ale voastre ?

— N-am spus secrete, ci şiretlicuri pe care le vinzi acum radicalilor. E vorba de trucuri pe care numai noi le ştiam.

— Nu-s bune la nimic trucurile pe care le-am învăţat de la alde voi.

— La firea dumitale, e inutil să-ţi interzică omul ceva. N-ai decît să faci cum crezi. Dar să ştii că n-o să închidem ochii la ilegalităţile comise de partidul radical. Şi, bagă de seamă : tovarăşii dumitale au avut noroc pînă acum cu sărăcia lor, că altfel de mult înfundau puşcăria.

— Mii de mulţumiri pentru amabilitate. Dar să nu uiţi nici dumneata : dacă voi fi cumva arestată, am o mulţime de lucruri de povestit la procuratură.

Ghenki se întunecă la faţă şi tăcu. Ar fi fost o laşitate din partea lui să plece îndată, aşa că se apucă să povestească iar glume fără perdea. Dar în seara aceea părăsi adunarea mult mai devreme decît în alte dăţi. În timp ce Kazu îi petrecea la ieşire, Ghenki o luă brusc pe după umăr şi-o strînse brutal, ciupind-o. Gestul acesta grosolan pecetlui ruptura dintre ei.

În ziua următoare se înfiinţă la restaurant Yamazaki, chemat de Kazu. O găsi în camera ei, îmbrăcată sumar, sub mîinile masezei. Rămase încurcat văzînd-o astfel dezgolită. Dar o cunoscuse destul de bine între timp ca să ştie că, în

purtarea ei, nu era vorba de cochetărie, ci doar de lipsă de jenă în faţa bărbaţilor care n-o interesau pe plan erotic. În timp ce se lăsa masată, i se dezgoli şi mai sus coapsa albă, şi Yamazaki rămase uluit că o femeie trecută de cincizeci de ani să aibă pielea atît de netedă şi de catifelată.

Kazu nu-şi acoperi coapsa.

— Ei, pentru ce m-ai chemat ? începu bărbatul. Lămureşte-mă iute, pînă nu intru la idei.

— Nimic deosebit. Te-am chemat, de fapt, numai ca să te liniştesc.

Se ridică în coate cu o mişcare plină de precauţie, de parcă s-ar fi aflat pe un vapor care se leagănă.

— Vreau să spun că nu trebuie să vă faceţi griji cu toţii în ce mă priveşte, că orice-aş face de acum înainte, n-am să înfund puşcăria.

— Şi de ce nu, mă rog ? Tocmai de asta se teme preşedintele comitetului.

— I-am ameninţat niţel şi acum n-au să se mai atingă de mine.

Fără să aştepte răspunsul lui, Kazu se întoarse pe o parte, întinzînd braţul masezei.

— Vorbeam deunăzi de banchetul pe care-l vom da pentru sindicalişti. Iau cheltuielile asupra mea, dar preţul de intrare îl fixez eu.

— Ţi-am fi recunoscători. Numai să nu uiţi că oamenii ăştia trăiesc destul de modest şi nu prea au bani.

— Ei, trei sute de yeni or putea plăti şi ei.

— Trei sute ? se miră el de preţul neaşteptat de mic.

— Da, trei sute. O să mai avem nevoie de ajutorul lor şi aş fi preferat, de fapt, să-i pot

ospăta pe gratis. Dar s-ar simţi prea îndatoraţi, şi asta iar nu e bine. Cît despre mîncare şi băutură, te asigur că vor fi excelente.

În cursul discuţiei Kazu mai află o poveste pe care, după părerea lui Yamazaki, ar fi trebuit s-o ştie demult. Îi spuse că cu cîteva luni înainte de sfîrşitul războiului, Noguci adresase împăratului o petiţie, în care cerea începerea tratativelor de pace. Kazu rămase încîntată de dovada aceasta de clarviziune politică din partea soţului ei şi-i reproşă lui Yamazaki că îi ascunsese amănuntul pînă acum. Apoi îi propuse să tipărească o broşură despre viaţa soţului ei, în care să fie amintită intervenţia din război. Yamazaki se codea să publice ceva fără ştirea lui Noguci, care nu şi-ar fi dat niciodată consimţămîntul pentru o astfel de acţiune. În plus, îndărătnicia cu care Kazu forţa lucrurile în ultima vreme, fără să-i spună soţului ei nimic, întrecea orice măsură.

Kazu argumentă fără să şovăie :

— Pe soţul meu în nici un caz să nu-l întrebi. Un material mai bun ca ăsta nu mai găsim noi. Şi-apoi, nu-i vrem decît binele. Ar fi o prostie de neiertat din partea noastră să nu folosim nişte date atît de preţioase.

Pînă la urmă, Yamazaki se lăsă convins. Ba mai mult, îşi dădu consimţămîntul la un plan cu totul aiurit, pe care Kazu îl plăsmuise într-una din nopţile ei nedormite. Avea de gînd să tipărească cinci sute de mii de calendare cu fotografia soţului ei, la cinci yeni bucata, într-un format cît mai original. Unele aveau să le împartă prin sindicate, altele prin consiliile profesorilor care

urmau să le răspîndească printre elevi, şi fiecare şcolar va avea pînă la urmă un calendar pe perete... Kazu îşi depăna visele cu atîta înflăcărare, încît uită cum trecea timpul.

Pretutindeni aveau să atîrne calendarele ei : pe panourile întreprinderilor, lîngă maşinile de cusut ale croitoreselor şi chiar în odăile copiilor. Numele lui Noguci va fi pronunţat la cină în familii : „Cine e de fapt bărbatul de pe calendar ?“ „Yuken Noguci ! Nu-l cunoşti ?“... Fireşte, Noguci va trebui să le zîmbească din fotografie. Dar de unde să facă rost de o poză în care zîmbeşte ? Trebuie să privească neapărat cu un zîmbet distins şi înţelept peste mulţimile sărăcăcioase, în timp ce spre el vor urca mirosurile de mîncare. În tot locul vor atîrna calendare : lîngă colivia păsării, sub pendula veche, alături de televizor, în bucătărie, pe masa unde se notează listele de cumpărături, lîngă bufet unde doarme pisica. Zîmbetul lui Noguci avea să plutească asupra tuturor acestor lucruri. Părul lui argintiu şi surîsul demn vor lăsa în inimile tuturor oamenilor impresia că el e nenea cel simpatic care le aducea cîndva dulciuri şi-i mîngîia pe cap de cîte ori venea în vizită. Surîsul lui avea să recheme amintiri din vremurile de altădată, cînd oamenii mai credeau în dreptate. Numele lui — ca un vapor ce mai iese o dată în larg — avea să evoce un viitor în care se vor prăbuşi toate zidurile mizere, înnegrite de funingine.

— Închipuie-ţi, trăncăni Kazu mai departe, că o mîţă se ridică şi se-ntinde şi mîngîie cu coada faţa lui Noguci de pe calendar. Iar stăpînul, cînd o ia în braţe, vede chipul lui zîmbitor — ei bine,

zîmbetul acela i se va părea mai convingător și mai blînd ca niciodată.

Înainte de plecare îi mai șopti la ureche :

— În ce privește fondurile, să nu-ți faci griji. Am ipotecat restaurantul și începînd de mîine avem la dispoziție douăzeci și cinci de milioane.

Sindicatul și partidul radical acumulaseră, ce-i drept, experiență la alegeri de proporții mai mici, la care fusese vorba de cîteva zeci de mii de voturi. Dar la o campanie în care erau în joc cinci milioane de voturi nu participaseră niciodată. Nu erau nici măcar în stare să elaboreze un plan general de acțiune. Cel puțin asta era părerea lui Yamazaki, și auzindu-l Kazu căpătă o și mai mare încredere în propriile ei capacități. Acum era convinsă că alegerile sînt o sarcină pe care cerul i-o trimisese ei personal.

Se aruncase într-o luptă în care toate acțiunile loveau de fapt în gol, căci dușmanul era deocamdată invizibil. Ba avea impresia că nu e destul de activă, ba i se părea că ar fi nevoie de mai mult calm, dar în ambele cazuri n-avea nici un reper după care să se orienteze. De un singur lucru nu se temea deloc : că ar putea să strice prin prea multă acțiune. În această privință îl întrecea chiar și pe Yamazaki, maestrul strateg al partidului. Cu timpul, ajunse și el să-i admire metodele pline de ingeniozitate.

Într-o zi mohorîtă, în care plouase fără-ntrerupere, Kazu se întoarse spre seară la restaurant. O întîmpină la intrarea din spate una din slujnicele ei de încredere, cu o față plouată și speriată :

— A venit domnul.

— Unde e ?

— Vă așteaptă în odaia dumneavoastră.

— De ce l-ai dus la mine ?

— Domnul a venit pe nepusă masă și s-a dus drept în odaia dumneavoastră.

Kazu rămase țintuită locului. Era prima oară cînd Noguci venea la restaurant fără s-o anunțe. Dar mai rău o neliniștea gîndul că în odaia de alături zăceau munți de calendare și broșuri gata tipărite. Începu să-i bată inima, gata să-i spargă pieptul. Nu găsea putere să-și scoată pelerina de ploaie. Rămăsese înțepenită în hol, cu fața împietrită de spaimă. Portarul cel bătrîn uită să mai închidă umbrela pe care i-o ținuse afară : se zgîia și el speriat la stăpîna lui.

Prin cap îi fulgerau tot felul de gînduri. De obicei era gata să iasă din orice situație, reacționa cu iuțeala unei rîndunici trecînd în zbor pe o străduță îngustă pe sub streșinile joase. De data asta însă instinctul îi spunea că tăcerea va fi cea mai bună cale de dezvinovățire. Era limpede că făcuse totul cu cele mai bune intenții, și în fond n-avea de ce să se simtă vinovată. Totuși, de nimic în lume nu se temea atît de mult ca de soțul ei.

În timp ce-și scotea cu mișcări încete pelerina, își plimbă privirea peste cărarea îngustă care ducea de la poartă pînă la intrarea din spate. Ploaia răpăia fără încetare pe pietre. Petalele roșii ale florilor rodiului erau mai toate căzute. Primăvara fusese neobișnuit de caldă și pomișorul înflorise

mai devreme ca de obicei. Priveliştea florilor roşii împrăştiate în ploaie prin grădină o mai linişti puţin.

În pragul odăii îngenunche supusă şi-l salută pe Noguci cu o plecăciune ceremonioasă. Soţul ei purta chimono. Cum şedea pe rogojină în faţa ei, o împinse cu genunchiul, de parcă ar fi vrut s-o dea afară din odaie. Se răsti la ea :

— Mergem acasă, imediat ! Ai să vii cu mine !

Ieşi pe coridor şi Kazu zări în mîna lui o broşură şi un calendar împăturit. Cînd îl văzu trecînd înaintea ei pe coridorul boltit, îşi aminti de seara cînd se cunoscuseră. O podidi un amestec ciudat de amărăciune şi nostalgie. Tot ce făcuse între timp din imbold propriu i se păru deodată o înlănţuire de împrejurări nefericite. Mergea plîngînd în urma lui. Slujnicele, obişnuite cu lacrimile stăpînei, nu luară seama la ei.

Noguci mergea cu buzele strînse. Kazu plînse tot timpul în maşină, dar el nu-i adresă nici un cuvînt.

Acasă o conduse în bibliotecă tot fără să scoată o vorbă, şi încuie uşa pe dinăuntru. Nici măcar nu părea furios. Stătea doar, rece şi inaccesibil în faţa ei, ca un perete de stîncă pe care n-ai cum să te caţeri.

— Ştii de ce-am venit la Seţugo-an ?

Kazu clătină din cap plîngînd, cu un soi de alintare care nu-i plăcu nici ei. În clipa următoare, soţul ei o plesni peste obraz. Femeia se prăbuşi pe covor, plîngînd şi mai tare.

— Ai înţeles acum ? strigă el gîfîind. Azi am primit un telefon de la editură. M-au poftit să plătesc calendarele. Mi-au spus că sînt comandate de soţia mea şi, după cîteva întrebări, am aflat ce ţi-ai permis să faci. Am plecat îndată la Seţugo-an. Şi ce-am găsit acolo ? Nu numai calendare... Ce-i asta ? O neruşinare fără pereche !

Noguci o plesni cu broşura peste cap, de cîteva ori.

Se mai certaseră ei, dar nu se purtase încă niciodată în felul acesta cu ea. Între două izbituri reuşi să-l vadă : gîfîia, dar pe faţă nu i se citea pic de mînie. Cînd văzu furia aceea rece, Kazu se cutremură.

— Ai tîrît în noroi numele soţului tău ! La ce altceva puteam să mă aştept din partea ta ? Ai reuşit să-mi mînjeşti cariera cu noroi ! Ruşine să-ţi fie ! Da, ruşine ! Îţi face poate plăcere să-ţi baţi joc de mine în faţa lumii !

Începu s-o izbească, fără să se sinchisească unde-o atinge. Ea se zvîrcolea pe jos ţipînd, dar loviturile lui erau prea neputincioase, şi trupul ei plin şi moale nici nu simţea durerea. În cele din urmă Noguci se aşeză la masa de scris şi o privi de-acolo cum zace pe covor.

Accesul lui de furie, loviturile şi cuvintele erau cu totul demodate, parcă venite din timpurile vechi, expresie a unui mod de viaţă desuet. Dar ieşirea lui avea stil şi, în fundul sufletului, Kazu avea o slăbiciune pentru bărbaţii cu accese de furie patetice. În ameţeala ei durerea fizică se amestecă cu un soi de satisfacţie. Cu mintea înceţoşată, lăsă să se închege un gînd : Noguci face parte din bărbaţii care, odată ce şi-au descărcat furia şi au dat un verdict, cad din nou în surzenia lor dinainte. Tot rumegînd ideea aceasta, în ea se trezi

indulgența față de soțul ei, dar mai cu seamă față de sine însăși.

Ceea ce n-o împiedică să scîncească mai departe ca un animal rănit, cerșind iertare și dezvinovățindu-se în fel și chip. Din cînd în cînd amuțea și rămînea ca leșinată pe covor, apoi iar începea să se tînguie, cu voce mai tare. Noguci n-avea de gînd să cedeze. Îi spuse că nu-i dă drumul din odaie pînă nu mărturisește totul, căci era limpede că făcuse o groază de cheltuieli. Kazu îngăima ca în transă :

— Pentru tine... Numai pentru tine mi-am cheltuit toate economiile... totul numai pentru tine !...

Bărbatul o asculta indiferent. Era limpede că n-avea de gînd să se lase înduioșat de dezvinovățirile ei. Scoase o carte din raft și începu să citească.

Urmă o tăcere parcă fără sfîrșit. Odaia zăcea în întuneric, numai pe masa de scris cădea conul de lumină al lămpii. De afară se auzea răpăitul monoton al ploii, iar înăuntru doar foșnetul paginilor întoarse și respirația gîfîită a femeii tulburau liniștea. Trupul ei, lungit pe podea cu chimonoul desfăcut, contrazicea pacea nocturnă a bibliotecii. Kazu știa că de sub poalele chimonoului ies, abia ghicite în penumbra odăii, coapsele ei vii și calde, care se ridică și coboară imperceptibil la fiecare respirație. Știa și pînă unde sînt dezgolite, căci porțiunea aceea devenise insensibilă în frigul din bibliotecă. Se gîndi cu tristețe că n-avea nici un rost să și le expună mai departe la frig, de vreme ce bărbatul nu le dădea nici o atenție. Aproape că simțea fizic răceala lui, care i se prelingea în trup prin coapsele dezgolite.

În cele din urmă își potrivi chimonoul, se așeză corect pe călcîie și făcu o plecăciune adîncă, atingînd cu fruntea covorul. Declară că vrea să-i mărturisească totul. Și într-adevăr nu omise nimic, îi spuse și de ipotecarea restaurantului.

Noguci răspunse pe un ton neașteptat de blînd :

— Ce-a fost a fost, tot nu mai putem schimba nimic. Dar mîine ai să închizi restaurantul și de-acum încolo nu mai ieși din casă. Ai înțeles ?

— Să închid restaurantul ?

— Chiar așa am spus. Dacă nu mă asculți, nu-mi rămîne altceva de făcut decît să înaintez divorțul.

Amenințarea aceasta era mai teribilă decît orice bătaie. Înaintea ochilor ei se deschise un gol imens, întunecat.

„Dacă mă părăsește, am să-mi pierd mormîntul", fu singurul ei gînd. Or, pentru mormîntul ei, era gata să plătească orice i se cerea.

O PIEDICĂ ÎN DRAGOSTE

DUPĂ CEARTĂ, Kazu ajunse la concluzia că nu-i mai rămîne altceva de făcut decît să vîndă restaurantul. De cîteva ori se iscaseră diferite zvonuri cu privire la Setugo-an, ceea ce nu putea folosi decît propagandei adversarilor. Dar Noguci refuza să vadă în local altceva decît o bază de acțiune pentru activitățile politice nedorite ale soției sale. Se făcuse foc auzind de ipoteca pe care Kazu o instituise fără știrea lui, ca să finanțeze

campania pre-electorală. Dar așa cum stăteau lucrurile acum, cea mai bună soluție i se părea să smulgă răul din rădăcini, vînzînd restaurantul. Cu banii dobîndiți avea să-și finanțeze campania. Erau bani dobîndiți cinstit și pe față. În cursul certei, își dăduse seama pentru prima oară cît de lipsit de mijloace financiare era partidul lui.

De vînzare avea să se ocupe el însuși. Kazu era foarte legată de restaurant și o durea nespus de mult să se despartă de local. Dar dacă era pusă să aleagă între frumoasa grădină de la Setugo-an și micul mormînt acoperit de mușchi al familiei Noguci, îl prefera pe cel din urmă.

Diferitele probleme legate de vînzare îi serviră totuși în repetate rînduri drept pretext ca să scape de-acasă și să mai treacă pe la restaurant. Odată ajunsă acolo, nu mișca însă nici un deget ca să pună în mișcare lichidarea. Nici măcar față de slujnicele de la restaurant, care începuseră să se întrebe de ce localul rămînea închis, nu pomeni de vînzare. În schimb îl chema zilnic pe Yamazaki la ea și țeseau împreună intrigi. Cum îi venea o idee nouă, lăsa totul baltă și chema șoferul s-o ducă la Setugo-an. Astfel, în ciuda lecției pe care i-o dăduse Noguci, viața ei nu se schimbă prea mult. Atîta doar că acum restaurantul era închis.

Noguci însărcinase pe un avocat, un vechi cunoscut de-al lui, să se ocupe de vînzare. Nu trecu mult și se găsi primul interesat serios : Ghenzo Fugikawa, șeful concernului Fugikawa. Tratativele între avocații celor doi înaintau repede. Mai rămăsese o singură problemă deschisă : prețul. Cumpărătorul nu era de acord cu suta de milioane

cerută de Noguci. Oferta lui era deocamdată de optzeci — și nimic mai mult.

Într-o zi, pe cînd Kazu se afla la Setugo-an, slujnica o anunță că era căutată la telefon de Ghenki Nagayama. Dar cum n-avea nici un chef să reînnoiască prietenia cu el, întîi refuză să răspundă. Din întîmplare era și Yamazaki de față și, bătînd-o ușurel pe genunchi, o sfătui să se ducă totuși la telefon. Îi promisese ea ce-i drept lui Yamazaki că-l va asculta în toate privințele, dar de data asta o supăra că se amestecă. Cu o mișcare bruscă își trase genunchiul, și bărbatul rămase din nou uluit de agilitatea felină a trupului ei plin, destul de durduliu. Întoarse țîfnoasă capul spre grădina udă de ploaie, peste care pluteau văluri de aburi verzui.

— De ce te superi ? Te-am îndemnat să te duci, fiindcă știu că e mai bine să vorbești cu el.

Kazu nu răspunse. Se gîndea la buzele cărnoase ale lui Ghenki. În el se aduna parcă toată murdăria în care-și petrecuse jumătate din viață. Omul acesta gras, ahtiat după putere, îi amintea de atîtea lucruri la care o femeie nu se gîndește decît cu dezgust. E drept că, personal, nu avusese de-a face cu el, și faptul că o tratase ca pe o soră stătuse la baza prieteniei lor și îi insuflase încredere. Totuși, oricît ar fi strigat la ea Noguci, tot n-o umilea în demnitatea ei de om, pe cînd Ghenki era de ajuns s-o privească cu zîmbetul lui unsuros, ca să se simtă jignită pînă-n adîncul sufletului. În fond, ceea ce o dezgusta mai mult în clipa aceasta era propria ei reacție : cînd auzise că o cheamă, simțise un soi de ușurare.

Se ridică şi se duse la telefonul din dormitor, unde ceruse fetei să-i facă legătura. Se aplecă peste receptor şi răspunse. Auzi întîi vocea secretarei, apoi pe a lui Ghenki :

— Ei, ce mai faci ? Tot mai eşti supărată pe mine... Înjură-mă cît vrei, că eu tot prieten îţi rămîn, ca şi pînă acum. Ce-am auzit, ai închis restaurantul ?... Dar o ceaşcă de ceai şi o mînă de orez tot mai poţi să-mi serveşti, nu-i aşa ? În numele prieteniei noastre...

— Dacă aş face o excepţie, s-ar chema că restaurantul nu mai e închis.

— Aşa ? Poate că ai de gînd să deschizi un azil pentru muncitori ?

— Tocmai. Am chef să văd feţe mai tinere în jurul meu.

— Ce vorbeşti ? Credeam că bărbatul dumitale nu-i mult mai tînăr decît mine !

— Îmi ajunge să tot aud observaţiile dumitale răutăcioase. Mai bine mi-ai spune ce treabă ai cu mine.

— Nici una. Mi-a trecut aşa prin cap să luăm masa împreună, de pildă.

Kazu se scuză că nu poate să accepte invitaţia pentru moment, la care Ghenki răspunse că în cazul acesta va trebui să-i comunice totul la telefon. Şi îi făcu, aşa ca din întîmplare, următoarea dezvăluire neaşteptată şi însemnată :

— Încăpăţînarea bărbatului dumitale ne-a dat gata ! I-am trimis printr-un intermediar o propunere. Precis că ai aflat şi dumneata. Sîntem de acord să ne retragem candidatul din luptă, dacă odată ce ajunge la putere numeşte pe-un om al nostru ca vice-guvernator. O propunere mai avantajoasă nici nu-şi poate dori ! Dar dumnealui, ca de obicei, nici n-a vrut s-audă ! Cînd doar e limpede ca lumina zilei că n-are decît de profitat din acest aranjament ; dacă acceptă, alegerea lui e ca şi garantată. Te-aş sfătui să-l convingi să primească. Dacă se împotriveşte, s-ar putea să aibă dificultăţi cu vînzarea restaurantului. Te previn numai în interesul dumitale !

La punctul acesta al discuţiei, Kazu i-o tăie brusc şi puse receptorul în furcă. Se duse aproape alergînd la Yamazaki. Bărbatul ghici după paşii ei pe coridor că e furioasă. Fără să-şi tragă răsuflarea, închise după ea uşa glisantă şi, rămînînd în picioare, se răsti la el :

— Frumos din partea dumitale ! Soţului meu i se face o propunere nemaipomenit de importantă şi mie nu mi se spune un cuvinţel !

Rămăsese pe loc, cu sprîncenele ridicate şi colţurile buzelor în jos. *Obi*-ul pe care-l strînsese sub talie părea tăiat în lemn de ţeapăn ce era, mai ales că prinsese şireturile ţărăneşte, la mijloc, în loc să le lege într-o parte.

— Nu vrei mai bine să te aşezi ? propuse Yamazaki, şi începu să-i explice cu răbdare toată situaţia.

Kazu şedea pe călcîie, cu capul întors într-o parte, ca un copil ţîfnos. Yamazaki spuse că ar fi supărat-o zadarnic dacă-i spunea de propunerea conservatorilor. Or, ea trebuia să-şi păstreze mintea limpede pentru campanie. Noguci refuzase pînă şi să asculte propunerea, oricît de ispititoare ar fi fost. Iar dacă exista vreo şansă să-şi schimbe vreodată gîndul, era în orice caz mult mai înţelept ca sfatul să vină din partea conducerii par-

tidului şi nu de la soţia lui. El, Yamazaki, era grozav de bucuros de telefonul lui Ghenki : asta dovedeşte că acţiunile ei sînt pe cale să devină primejdioase pentru adversar.

Conservatorii propuseseră şi ei un candidat, pe Ghen Tobita, dar numai după multe discuţii şi tergiversări. Nici ei înşişi nu credeau în şansele lui — dovadă telefonul. De aceea întîrzia actualul guvernator să declare postul vacant, deşi trebuia s-o fi făcut demult. Era cu totul improbabil în momentul de faţă ca Tobita să cîştige alegerile. Păcat că Noguci nu voia să exploateze situaţia... Tocmai ea, Kazu, trebuia neapărat să-şi păstreze tot sîngele rece. Reacţia lui Ghenki Nagayama dovedea că strădaniile ei dădeau roade.

Yamazaki îi explica totul cu multă precauţie. În timp ce-l asculta, faţa ei se lumină deodată ca o grădină sub soarele de dimineaţă. Lui Yamazaki i se păru de-a dreptul frumoasă. Parcă zîmbetul ar fi stat de la început ascuns sub masca supărării. Faţa ei căpătă brusc o prospeţime şi o seninătate din care pierise fără urmă toată furia de adineaori.

— Ce vorbeşti ! Păi ocazia asta merită să fie udată ! Deseară bem un pahar împreună !

Se sculă, deschise uşile glisante şi trecu cu paşi legănaţi în sala de oaspeţi. În capătul încăperii se afla un paravan splendid pictat de Kaghei Tatebayaşi în stilul lui Kôrin [1] : o punte îngustă de lemn, arcuită peste un pîrîiaş argintiu, pe malurile căruia creşteau în pîlcuri stînjenei. Kazu deschise şi uşile spre grădină şi, de la locul lui, Yamazaki zări un colţişor verde.

[1] Ogata Kôrin (1658—1716) — pictor din Kioto, a cărui manieră a fost imitată pînă în sec. XX.

Seţugo-an, închis şi părăsit, era parcă mai frumos decît în zilele cînd gemea de oaspeţi. Mobilele lăcuite şi paravanul pictat se detaşau încîntător în sala pustie, întunecoasă şi rece. Yamazaki văzu silueta femeii în uşă : era atît de plină de energie, încît parcă adunase în trupul ei toată vitalitatea care umpluse cîndva încăperile înţesate de oaspeţi.

Kazu ieşi pe prispă să privească grădina. Îşi încleştă degetele picioarelor în şosete albe de marginea pragului şi rămase aşa, ţinîndu-şi cu greu echilibrul, ca un papagal cocoţat pe stinghie.

Se uita la vîrfurile albe ale şosetelor, care contrastau cu podeaua întunecată şi cu verdele de afară. Degetele ei arătau ca nişte vietăţi mici şi viclene, care stau la pîndă. Se destinse puţin şi privi la despărţitura între degetul mare şi celelalte [1]. Încordarea cu care-şi ţinea echilibrul îi cuprinse tot trupul. Simţea o furnicare plăcută, ca în faţa unei primejdii. Numai puţin să fi slăbit încordarea, şi ar fi căzut peste iarbă şi peste pietrele ude.

Yamazaki trecu în sala de ospeţe şi o văzu din spate, legănîndu-se nesigură înainte şi-napoi.

— Ţi-e rău ?

Femeia se întoarse spre el cu un rîs care-i dezgoli toţi dinţii.

— Da de unde ! Încă n-am ajuns la vîrsta apoplexiei ! Mă legănam... Hai să mergem să bem ceva.

[1] Şosetele japoneze *(tabi)* au degetul mare separat.

În seara aceea trecură pe la cîteva baruri și cabarete. Deși băuse cam mult, Yamazaki observă totuși că tovarășa lui împărțea pretutindeni cărțile ei de vizită uriașe — pînă și la chelneri și slujnicele din restaurante.

Noguci respinse categoric compromisul, pe care partidul conservator i-l mai propuse de cîteva ori prin diverși intermediari. Cîteva zile mai tîrziu, concernul Fugikawa îl anunță pe avocatul lui că nu mai cumpără restaurantul. Avocatul stărui să afle adevăratele motive ale refuzului, și colegul de breaslă îl lămuri că se renunțase la presiunea primului ministru Saeki. Primul ministru îi pusese în vedere că în momentul alegerilor o asemenea sumă de bani ar fi o armă în mîna adversarului politic.

Noguci se făcu foc și pară. Dar Yamazaki, care nu-și pierdea niciodată sîngele rece, fu de părere că a sosit momentul să-și provoace pe față dușmanul. Îi sugeră așadar să vorbească direct cu primul ministru și aranjă audiența.

Noguci se prezentă în cabinetul primului ministru, care era mult mai tînăr decît el. În stilul lui afectat și ceremonios, îi făcu lui Saeki reproșuri că se amestecă în mod nedemn în afacerile lui personale.

Primul ministru surîse binevoitor și-l asigură că n-are nici un amestec în toată chestiunea.

— Și, dealtfel, povestea asta mi se pare, la drept vorbind, cam trasă de păr. Bunul simț ar trebui să vă spună, domnule Noguci, că un prim ministru nu-și poate permite să dea telefoane ca un samsar de rînd. Mai curînd, aș crede că Fugikawa s-a folosit de numele meu ca pretext, cînd în realitate e vorba, pur și simplu, de faptul că nu mai vrea să cumpere.

Primul ministru îl tratā ca pe un bătrînel neajutorat, ba îl mai și ajută să se așeze și să se ridice de pe scaun, jignindu-l adînc în mîndria lui de vechi diplomat. Delicatețea adevărată e ca mătasea — or politețea lui Saeki era din fire sintetice !

„Ce-și închipuie că-și poate permite cu mine tinerelul ăsta obraznic !", gîndi Noguci înciudat.

Cînd se întoarse din audiență, Kazu văzu că e prost dispus și încercă să-l mîngîie, tratîndu-l cu o atenție delicată și discretă.

Nu mai rămînea nici o speranță că va putea vinde restaurantul. Kazu își stăpîni cu greu bucuria, făgăduind în sinea ei să compenseze mica ei trădare în iubire printr-o neclintită loialitate politică.

ADEVĂRATA CAMPANIE ELECTORALĂ

LA SFÎRȘITUL lui iulie, postul de guvernator al orașului Tokio deveni liber. Îndată se anunțară alegeri. Campania electorală avea să dureze oficial cincisprezece zile, pînă la zece august. Era o vară deosebit de călduroasă.

Kazu institui o a doua ipotecă, de treizeci de milioane, asupra restaurantului, și se aruncă iar în luptă. Partidul închirie un birou electoral într-un bloc din centrul orașului, la etajul întîi.

În ziua mult așteptată a anunțării alegerilor, zi în care Noguci avea să-și țină primul discurs public, se iscă între soți o mică neînțelegere.

În vederea acestei zile Kazu cumpărase, prevăzătoare, stofă pentru un costum — cea mai bună stofă englezească — și încercase să-l ducă pe Noguci la croitor ca să-i ia măsurile. Dar el nici nu voise să audă de așa ceva. Ținea morțiș să se arate la toate conferințele într-un costum de in îngălbenit de vreme, pe care și-l făcuse cîndva, cu mulți ani în urmă.

— Mă prezint la alegeri ca Yuken Noguci și nu ca un cuier de haine. Nu-l îmbrac și pace !

Nu era greu de ghicit că îndărătul încăpățînării lui copilăroase se ascundea numai teama lașă ca nu cumva ascultătorii lui, văzîndu-l în haine noi, să-i scoată vorbe că îl înțolește nevasta. Pînă și Yamazaki observase :

— Se împotrivește ca un copil, numai ca să nu-i porți de grijă, doamna mea. Nu te necăji. Ia măsurile după costumul cel vechi, și gata.

Și ea îi urmase sfatul.

Kazu nu era o femeie evlavioasă și de obicei nu se bizuia în ceasurile grele pe ajutorul cerului, dar în dimineața cu pricina se sculă cu noaptea-n cap, la ora patru, să aprindă lumînări pe altarul familiei. Se rugă pînă și de sufletul fostei neveste a lui Noguci, s-o convingă să-l ajute în alegeri.

Un țînțar rătăcit din grădină bîzîia în jurul mîinilor ei împreunate pentru rugăciune. Kazu vorbea cu moarta fără urmă de evlavie :

„Ascultă-mă, noi femeile ar trebui să ne unim forțele și să-l ajutăm să cîștige, cu orice preț !"

I se păru că între ea și fosta soție a lui Noguci se înfiripa o prietenie și o înțelegere minunată, cum nu mai cunoscuse în toată viața ei.

„Ce bună ești !" exclamă ea printre lacrimi. „Vai, cît ești de bună ! Ce păcat că nu mai trăiești ! Ce prietene bune am fi fost !"

Țînțarul o înțepase pe pielea parfumată, dar ea își spuse că-i ajută soțului dacă suportă mîncărimea, așa că își continuă neabătută discuția cu fosta soție a lui Noguci.

Între timp răsărise soarele. Grădina se arăta în toată splendoarea în lumina dimineții de vară. Pe iarba de sub copaci se desena în contururi precise, întunecate, umbra frunzișului. Kazu se uită peste umăr la pietrele albe care străluceau în soare : în lumina dimineții păreau un cocor cu aripile desfăcute. Cîndva îi spusese soțului ei în glumă că zboară un cocor peste grădină, și iată că nici nu mințise prea tare. Era un semn bun. Dar de data asta nu-i va spune nimic lui Noguci, de teamă să n-o certe iar.

Soțul ei se trezi curînd. Își luară gustarea de dimineață împreună, în tăcere, ca de obicei.

— N-ai vrea să-ți dau un ou crud ? îl întrebă ea.

— Nu mă duc la o serbare sportivă, refuză el scurt.

Era foarte mîndru de calmul lui flegmatic, pe care-l dobîndise pesemne în anii petrecuți în Anglia. Dar, spre deosebire de englezi, îi lipseau ironia și umorul lor sec. Și de data asta, vrînd să arate că-și păstrează calmul, se purtă înadins mai ursuz ca de obicei.

Cînd sosi Yamazaki cu întreg comitetul electoral, Kazu aduse costumul cel nou ; în rever avea înfipt un trandafir alb.

— Ce-i cu ăsta ? Nu-l îmbrac, protestă Noguci după ce aruncă o privire în cutie.

Kazu, care-şi propusese să nu-şi piardă cumpătul, izbucni totuşi în lacrimi. Îl imploră să-l îmbrace de dragul ei. Dar el se încăpăţînă mai departe, aşa că Yamazaki fu nevoit să intervină, ca să-l îmbuneze. În cele din urmă, după multe tergiversări şi proteste, Noguci îmbrăcă în silă costumul nou. Numai trandafirul de pe rever îl refuză categoric.

În sfîrşit, era gata de plecare. Toată lumea îl însoţi pînă la poartă. Kazu se uita încîntată la cămaşa lui albă şi la costumul nou ; întinse mîna ca pentru a-i potrivi gulerul, deşi stătea impecabil. În clipa aceea, Noguci o apucă scurt de încheietura mîinii şi şopti înfundat :

— Încetează odată cu prostiile astea ! E de prost gust.

Ceilalţi nu observaseră nimic şi chiar ochiul cel mai atent ar fi luat mişcarea lui drept un gest de tandreţe reţinută. Dar degetele lui osoase scoaseră cu o mişcare agilă din palma femeii pietricelele de cremene, pe care le ţinuse strîns ascunse : voia să le frece la plecarea lui, ca să-i aducă noroc.

Kazu ştia că soţul ei nu putea suferi superstiţiile, şi totuşi nu se putea stăpîni. Iar acum era prinsă asupra faptului.

În maşină, Noguci dădu pietricelele, fără să spună ceva, lui Yamazaki, care le vîrî în buzunarul de la haină şi trebui să le care, spre necazul lui, toată ziua.

Noguci se prezentă la prefectură, unde după îndeplinirea formalităţilor de rigoare căpătă o banderolă cu numele lui. Apoi plecă direct la întîlnirea cu alegătorii, în faţa intrării Yaesu de la gara mare din Tokio. Era ora nouă.

Cămăşile albe ale oamenilor adunaţi în stradă străluceau sub soarele neîndurător. Mulţi îşi ţineau evantaiele deasupra capului, ca să-şi facă puţină umbră. Noguci coborî din maşină şi fu întîmpinat cu respect de funcţionari ai sindicatelor şi ai grupurilor simpatizante ; îl aşteptaseră cu toţii adunaţi în jurul unui camion, pe a cărui platformă fusese montat microfonul.

Noguci se urcă în camion şi îşi începu discursul cu o voce ştearsă, fără pic de căldură :

— Sînt Yuken Noguci, candidatul partidului radical pentru postul de guvernator al oraşului Tokio.

Apoi urmă o enumerare lungă a ţelurilor sale politice idealiste, depănată pe acelaşi ton inexpresiv. În mijlocul unei fraze se strică microfonul, dar el nu-şi dădu seama şi continuă netulburat discursul, pe acelaşi ton şters. În clipa aceea în colţul opus al pieţei începu să vorbească adversarul său, Ghen Tobita. Vocea lui, amplificată de microfon, se auzea atît de limpede pînă la camionul lui Noguci, încît chiar şi ascultătorii din primele rînduri nu-l auzeau decît pe Tobita, care tuna şi fulgera împotriva lui Noguci şi a partidului radical-reformator. Văzînd că nu reuşesc să repare microfonul pe loc, oamenii lui Noguci hotărîră să

se întoarcă deocamdată la cartierul lor general, iar de acolo să plece mai departe la Koto. Începutul nu era tocmai promițător.

Primul discurs al lui Noguci îi dezamăgi pe susținătorii lui mai tineri. La cartierul general, Yamazaki îl auzi pe unul comentînd :

— De ce nu-i în stare să pună mai mult suflet în vorbăria lui ?

Iar altul remarcă :

— N-am nimic împotrivă dacă vrea să desființeze cursele de cai și concursurile de biciclete. Dar să-și înceapă tocmai primul discurs pe tema asta !

În schimb, cuvîntările ținute de Kazu erau pline de căldură. Oriunde apărea, era aclamată de spectatori, care o urmăreau atenți și amuzați. După-amiaza ținu un discurs în fața gării Șibuya, sub un soare necruțător. Avea la picioare o găleată cu gheață și-și ștergea mereu fața cu o batistă în care învelise cîteva bucățele de gheață. Vorbea cu voce tare, aproape de microfon, încît abia se înțelegea ce spune. Cu toate acestea, ascultătorii erau cuceriți de temperamentul ei. Se distrau ca la o licitație... Kazu pomeni de petiția pe care Noguci o înmînase împăratului în timpul războiului, argumentînd :

— Vă vorbesc în calitate de soție a lui Yuken Noguci. Deși sînt căsătorită cu el, nu mi-a spus niciodată nimic despre petiția aceasta. Nici măcar mie, propria lui soție !... Oare nu credeți că e o dovadă de modestie ? Oare nu dovedește că nu se laudă niciodată cu propriile lui merite ?... Trebuie să recunosc că am rămas uluită cînd am auzit de petiția lui. Doamnelor și domnilor, iertați-mă că

pomenesc aici de întîmplarea aceasta. Dar trebuie s-o spun : dacă noi, în ziua de astăzi, trăim o viață liniștită și pașnică, aceasta i-o datorăm într-o oarecare măsură și lui Yuken Noguci ! Iată de ce am fost atît de impresionată cînd am aflat despre intervenția lui ! Noguci n-a încetat pînă-n ziua de astăzi să lupte pentru pace...

Un tînăr din mulțime o întrerupse :

— Ia nu te mai făli atît cu bătrînul dumitale !

Dar Kazu i-o întoarse prompt :

— Ba uite că mă fălesc. Am de ce să fiu mîndră de el ! Eu, soția lui, vă garantez că n-o să vă pară rău dacă-l votați !

Cu asemenea răspunsuri avea întotdeauna succes. În rest vorbi mult și se cam repetă. Totuși, nu se sinchisi deloc de semnele pe care i le făceau disperați organizatorii campaniei. Unul dintre ei, nemaiștiind cum s-o oprească, îi luă pur și simplu microfonul din față. Kazu își ștersese în timpul discursului toată pudra de pe obraz, cu batista ei plină de bucățele de gheață. Avea tenul alb și sănătos al japonezelor din nord. Dar în clipa cînd bărbatul îi smulse microfonul, se făcu roșie ca para și fața i se schimonosi de furie. Asemenea față nu văzuseră încă decît Yamazaki și personalul de la Setugo-an. Bătînd din picioare, strigă :

— De ce-mi iei microfonul ? Vrei să-l nimicești pe Noguci ?

Tînărul, zăpăcit și speriat, îl puse la loc și Kazu mai vorbi încă zece minute.

Accesul ei de furie oferise publicului un spectacol unic : fața înfierbîntată de căldură, pe care străluceau picături de apă stoarsă din batistă, se

schimbase atît de neaşteptat, încît oamenii încremeniră : în clipa aceea parcă o văzuseră goală.

După această primă zi a campaniei electorale, i se aduse la cunoştinţă să nu mai ţină cuvîntări lungi. Organizatorii erau nemulţumiţi şi-i transmiseră lui Yamazaki că va trebui să-şi mărginească discursurile la cîte-o pagină scrisă, adică un minut. În plus, să-şi mai ţină în frîu emoţiile, că altfel abate atenţia maselor de la planurile de reformă ale partidului, ba chiar de la democraţie.

Preşedintele partidului Kusakari, secretarul general Kimura şi şeful biroului executiv Kurosawa ţinură şi ei cuvîntări electorale în diverse cartiere din oraş, la indicaţia lui Yamazaki. Noguci însuşi vorbi pretutindeni : înainte de masă în pieţele mai importante, după-amiaza la adunări, şi seara la festivităţi publice şi prin localuri. Le vorbi şi muncitorilor zilieri, şi vînzătorilor tineri din piaţa de peşte. Camionul lui era în permanenţă urmărit de o maşină a partidului advers, uneori în văzul tuturor, alteori mai discret. Dar şi pe Ghen Tobita îl însoţea o maşină a partidului radical.

Kazu alerga în toate părţile cu maşina ei, mereu cu o găleată de gheaţă la picioare. Avea însă grijă să-şi aleagă locurile unde socotea că nu-l va întîlni pe Noguci.

În dimineaţa celei de-a treia zile de campanie, camionul ei cu microfon se instală în mijlocul străzii care ducea spre dealul Kagurazawa. Întîi luară cuvîntul, ca de obicei, cîţiva oameni din partid, apoi veni lîngă microfon Kazu. Dar

cînd să-şi înceapă discursul ei de un minut, zări deodată printre cele cîteva zeci de ascultători adunaţi în stradă faţa unui bărbat între două vîrste care o umplu de groază.

Soarele de vară dogorea necruţător peste strada în pantă. În public nu se vedea nici un funcţionar : numai bătrîni, gospodine care se întorceau de la cumpărături, nişte copii şi cîţiva studenţi. Camionul trăsese în umbră, dar capetele ascultătorilor erau în plin soare. Cîţiva şi le acoperiseră cu batista. Partidul radical-reformator atrăgea pretutindeni un public simplu, de oameni cumsecade, care înconjurau camionul în cămăşi de vară albe şi curate, şi zîmbeau deschis sub pălăriile lor de pai ieftine. Fetele aveau chipurile nefardate, bronzate de munca la cîmp. Asemenea public era pe placul soţiei lui Noguci.

Bărbatul care-i atrăsese atenţia stătea cam la mijloc, într-o cămaşă jegoasă, ponosită, cu gulerul desfăcut. În buzunarul din faţă avea înfipte două stilouri. Strîngea la piept cu amîndouă mîinile o servietă jerpelită, iar între degete ţinea o ţigară aprinsă. Sub soarele care ardea peste părul cărunt, tăiat scurt, şi-i bătea drept în ochi, faţa era schimonosită ca de un zîmbet strîmb. Kazu nu-l recunoscuse îndată, fiindcă nu-l văzuse încă tuns atît de scurt. Obrazul lui cu trăsături foarte regulate era îmbătrînit şi scofîlcit. Se vedea că fusese cîndva un bărbat chipeş, dar acum avea ceva respingător în trăsături.

La prima ei frază, în care se prezenta ca soţie a lui Noguci, bărbatul îşi ridică privirea spre ea cu un fel de rînjet. După scurta ei cuvîntare, unul dintre organizatori mulţumi publicului pen-

tru atenţie şi oamenii se împrăştiară. Camionul era gata de plecare, cînd Kazu zări mîna bărbatului aceluia foarte aproape, ridicată să-i bată în fereastră.

— Scumpa mea doamnă ! Mai aşteaptă puţin, scumpa mea doamnă, rînji el de afară, dezgolindu-şi dinţii îngălbeniţi de tutun.

Kazu coborî îndată. Îşi simţea inima bătîndu-i tare sub batista pe care-o vîrîse în deschizătura chimonoului, căci era tare cald. Răspunse înadins cu voce ridicată :

— Ia te uită pe cine întîlnesc ! Nu ne-am văzut de atîţia ani de zile ! M-ai văzut acum într-un rol neobişnuit, nu-i aşa ?

De numele lui îşi aducea prea bine aminte — Toţuka îl chema — dar se feri să-l pomenească. Îşi miji ochii, de parcă ar fi orbit-o soarele, ca să-şi ascundă neliniştea. Jos, la poalele dealului, treceau trenuri. Cele cîteva petece de nori păreau că se topesc pe cer de atîta arşiţă.

— Ce vrei de la mine ? se răsti ea cu voce înfundată.

— Aş vrea să stăm niţel de vorbă, răspunse bărbatul.

Kazu strigă cu o veselie forţată către oamenii din camion :

— Am întîlnit un vechi cunoscut şi aş vrea să stau puţin de vorbă cu el. Ce-ar fi să facem o mică pauză ?

Şi se îndreptă cu paşi repezi spre o dugheană mică de peste drum, care vindea îngheţată. Perdeaua de la intrare, din şiruri de mărgele albe şi albastre, făcea o impresie veselă, dar înăuntru

nu erau, înşirate în întuneric, decît cîteva scaune vechi. Kazu comandă îndată cu voce tare :

— Douăzeci de îngheţate pentru oamenii din camion. Şi două pentru noi. Dar pe urmă. Întîi camionul, vă rog.

Se aşezară în dugheana întunecoasă, la o măsuţă plină de pete lipicioase de îngheţată lăsate de clienţii dinainte. Pe perete atîrna un calendar, şi Kazu se temu o clipă că e cel cu fotografia soţului ei. Dar nu, era poza unei actriţe în costum de baie galben, jucîndu-se cu un colac de salvare albastru.

— Ce vrei de la mine ? îl întrebă din nou, de-a dreptul, încercînd să scape cît mai repede de neliniştea care-o stăpînea.

— Ia-o mai încet !... Ştii că faci treabă bună, pe căldurile astea !... Nici n-a fost rău discursul tău. Ştiam că ai să ajungi odată cineva !

— Spune-mi mai bine ce vrei de la mine. Bani?

Nu-l mai văzuse de vreo treizeci de ani, totuşi se răstea la el şi îl privea tot timpul bănuitoare, urmărindu-i fiecare mişcare. Din fundul prăvăliei se auzea scîrţîitul aparatului de făcut îngheţată.

— Eşti rea cu mine. Uite : în ultima vreme m-am îndeletnicit şi eu cu scrisul...

Toţuka îşi plimbă degetele răsfirate peste servieta ponosită, căutînd încuietoarea. O găsi pînă la urmă şi deschise servieta cu o mişcare nervoasă. Era plină vîrf de coli mototolite. Cu capul aplecat peste ea, începu să scotocească. Lumina reflectată de podeaua lucioasă cădea pe genele lui lungi. Femeia îşi aminti cît de mîndru fusese în tinereţe de genele lui. Acum erau cenuşii, dar

ochii încă mai păstrau vechea expresie melancolică.

— Aha, am găsit-o !

Şi Toţuka scoase din geantă o broşură subţire şi o aruncă cu un gest neglijent pe masă. Pe copertă sta scris : *Viaţa doamnei Yuken Noguci, scrisă de un pescar iubeţ.*

Kazu o luă cu o mînă, tremurînd, şi se apucă s-o frunzărească. Fiecare capitol avea cîte un titlu provocător. În partea care descria viaţa ei de fată tînără în Tokio şi anii cînd trăise cu Toţuka, bărbatul (pomenit dealtfel cu numele lui adevărat) apărea ca un băiat nevinovat şi naiv, sedus de femeia desfrînată şi lipsită de scrupule. „Cînd avea de ales între dragoste şi interes, femeia aceasta uita întotdeauna de dragoste şi se dedica numai intereselor ei josnice", scria în broşură. Urmau anii cînd aventurile ei amoroase se ţinuseră lanţ. Totul era descris pînă la ultimul detaliu, cu o mulţime de amănunte picante. Kazu era înfăţişată ca o lipitoare care-şi oferise trupul tuturor bărbaţilor şi-i exploatase numai pentru ţelurile ei — spre a ajunge în cele din urmă la actuala ei poziţie. Cînd văzu şi ultimul capitol, îşi dădu seama ce se urmărea prin această defăimare : Noguci avea să apară ca un model de virtute, atras însă în capcana unei femei primejdioase, lipsite de scrupule, care încerca acum să ajungă soţie de guvernator.

— Ce minciuni neruşinate ! scrîşni ea printre dinţi.

Nu mai găsea putere nici să plîngă.

— Mă rog. Dar asta n-o ştim decît noi doi.

Din nou îi apăruse pe buze rînjetul acela care-i dezgolea dinţii murdari. Semăna atît de mult cu ticălosul din melodramele clasice, încît femeii i se păru că nici nu-l poate lua în serios. Îşi redobîndi treptat stăpînirea de sine. Îl privi în ochi. Văzîndu-l cum pleacă genele, îşi spuse că şi lui îi era frică.

Li se aduseră îngheţatele.

— Mănîncă, îi porunci ea cu glas tăios.

Toţuka ţinea o mînă pavăză în jurul îngheţatei, în timp ce cu cealaltă o strivea cu linguriţa în pahar. Se chircise tot deasupra îngheţatei. Unghiile lui netăiate erau negre de murdărie.

— Cît ceri pe broşura asta ?

— Cum ?

Toţuka ridică brusc capul de deasupra paharului, făcînd nişte ochi de căţeluş nevinovat. Apoi scoase din buzunar o bucăţică de hîrtie şi începu să socotească pe-ndelete. Tipărise trei mii de broşuri, fiecare costase trei sute de yeni — cu totul făcea nouă sute de mii. Rotunji suma la un milion.

— Bine. Vino mîine la zece, la mine acasă. Dar dacă lipseşte un singur exemplar, nu capeţi o leţcaie. Mi le aduci pe toate trei mii şi-ţi plătesc.

În dimineaţa următoare, Kazu ridică banii de la bancă şi-l aşteptă pe Toţuka cu suma pregătită. I-i dădu după cum se înţeleseseră şi căpătă în schimb cele trei mii de broşuri, pe care le împachetă cu grijă şi le duse în cămară, cu gînd să le ardă cînd se va mai linişti puţin. În dimineaţa aceea nu ţinu nici o cuvîntare, sub pretext

că nu se simte bine. Nici față de Yamazaki nu scoase un cuvînt despre cele întîmplate.

Nu trecură decît cîteva zile și, cu toate promisiunile lui Toțuka, broșura începu să circule, împărțită gratis, în tot orașul. Apăruseră vreo cîteva sute de mii de exemplare. Yamazaki îi aduse și ei unul, comentînd :

— Dușmanul a început să ne bombardeze orbește.

De cum văzu coperta, Kazu se schimbă brusc la față. Se trădase, așa că fu silită să-i mărturisească totul.

— Păcat de bani, fu de părere Yamazaki. Un milion înseamnă pentru noi în clipa de față o grămadă de bani. De ce nu mi-ai spus nimic ? Era evident că o asemenea canalie e în stare de orice, fie că-l plătești, fie că nu. Dar în povestea asta, conservatorii sînt aceia care trag sforile !

Kazu îl văzu o clipă în fața ochilor pe Ghenki Nagayama, dar nu spuse nimic. Yamazaki urmă :

— Mă supără numai faptul că broșurile astea nenorocite au să ajungă fără doar și poate în mîinile gospodinelor de prin cartierele mărginașe. E limpede unde țintesc : vor să apeleze la sentimentele morale ale păturii de mijloc, asta e. Mi-e ferie... Dar încolo — nu e un motiv să ne pierteamă că o să ne coste ceva voturi pe la peridem capul.

Reacția lui Noguci a fost exemplară : citise și el broșura, firește, dar n-a pomenit un cuvînt despre ea. Tăcerea lui bărbătească și demnă a însemnat pentru Kazu, care era adînc umilită, ca o corabie salvatoare apărută deodată în calea naufragiatului.

Yamazaki nu mai avea timp să se întîlnească cu Noguci sau cu Kazu. Iar Noguci, ca actorul care de emoție uită cele învățate și se bîlbîie pe scenă, începu să neglijeze, în febrilitatea campaniei, sfaturile primite de la el. Yamazaki îl îndemnase, de pildă, să nu se enerveze niciodată ; dar Noguci își ieși din fire de cîteva ori, în public. O dată, la o cuvîntare ținută în Kiciciogi, adversarii tocmiseră vreo douăzeci de huligani să facă scandal. Indignat de întrebările provocatoare cu care-l întrerupeau mereu, Noguci se răsti la ei :

— Voi, tinerii ăștia cu cașul la gură, tot nu pricepeți nimic !

La care, unul răspunsese urlînd :

— Așa-i, boșorogule !

Consilierii săi se luară de cap văzîndu-și candidatul cum calcă-n străchini de cîte ori se lansează în discuție. Într-o cuvîntare pomeni de trei ori de „actuala constituție imperială", de pildă. Surprinzător era doar faptul că asemenea gafe rămîneau aproape neobservate, iar discursurile lui prozaice și seci se bucurau chiar de oarecare popularitate printre ascultătorii pedanți, mai vîrstnici. Cînd auzi de succesele lui, Yamazaki își dădu seama că preferința proverbială a japonezilor pentru oratorii lipsiți de strălucire nu era deloc de domeniul trecutului, cum crezuse.

În mai toate cartierele avură de întîmpinat greutăți mai mult sau mai puțin serioase. Yamazaki răgușí tot dînd indicații prin telefon, de la caz la caz. I se raporta, de pildă :

— În districtul A din cartierul Sughinami se pun la cale mituiri. E vorba de sume serioase de bani.

— Trimiteţi băieţii să strîngă dovezi şi să anunţe poliţia.

Sau :

— În cartierul Bunkyo au fost rupte toate afişele lui Noguci. Duşmanii au lipit în loc afişe cu Tobita.

— În ordine. Le lipiţi pe ale noastre deasupra.

Sau iarăşi :

— Azi-noapte au apărut în Santama nişte afişe ciudate, vreo trei mii : o caricatură cu un monstru scîrbos, şi lîngă el o femeie grasă. Probabil că vor să-i reprezinte pe soţii Noguci.

— Anunţă îndată poliţia !

În ce-l privea pe el, Yamazaki n-avea nici o încredere în poliţie, care era influenţată de partidul conservator. Dar tinerii lui colaboratori erau încă plini de zel şi încredere. Iar poliţiştii se vedeau siliţi să le mai şi mulţumească, măcar de formă, pentru neregulile semnalate. Astfel încurajaţi, radicalii ajunseseră oaspeţi permanenţi pe la posturile de poliţie.

În timpul campaniei, Noguci făcea gargară de două ori pe zi, dimineaţa la plecare şi seara înainte de culcare, ca să-i mai treacă răguşeala.

Seara, după baie, se lăsă pe mîinile maserului şi abia după plecarea aceluia, ajungea să se destindă puţin. Atunci se aşeza pe marginea patului în pijama, cu un prosop în jurul gîtului, şi făcea gargară. Kazu îi ţinea o căldăruşă de aramă, să scuipe în ea. Un ritual sumbru, tăcut, care nu se potrivea deloc cu agitaţia de peste zi. Dar ea se simţea uşurată şi senină de cîte ori ajungea să-i ţină căldăruşa de aramă — în sfîrşit, mai trecuse o zi !

Fiindcă nu putea suferi plasele de ţînţari agăţate deasupra patului, atîrnase o pînză albă de in peste tot dormitorul. Pînza oprea însă şi aerul să circule, aşa că în zadar rămîneau uşile spre grădină larg deschise. Lampa de pe noptieră lumina pînza nemişcată şi-i scotea în relief faldurile rigide. Kazu se simţea ca într-un sanctuar alb, ermetic închis, o vestală îngenuncheată în faţa soţului ei, ţinînd în mîinile ridicate căldăruşa de aramă.

În clipele de linişte auzea cîteodată ţîrîitul greierilor ascunşi prin frunziş în întuneric. Ţîrîitul lor împungea ca un ac fin liniştea nopţii şi se sfîrşea într-un tril înghiţit de beznă. Nopţile erau liniştite în această parte a oraşului. Uneori se oprea cîte o maşină undeva departe, şi se auzeau glasuri de beţivi. Dar îndată ce pornea din nou motorul şi maşina se îndepărta, totul recădea în tăcere.

Îi plăcea să stea seara îngenuncheată înaintea soţului ei. Era la fel de sfîrşită de oboseală ca şi el, dar gîndul că îl slujea ca o preoteasă înaintea altarului o făcea să uite de oboseală. Era un gest evident de supunere şi umilinţă în faţa lui. N-o supărau cîtuşi de puţin nici stropii de apă care-i săreau în obraz în timp ce Noguci făcea gargară.

Avea şi ea dureri cumplite de şale, dar în faţa soţului ei nu se lăsase niciodată masată. Din fericire coardele ei vocale erau atît de robuste, încît nu răguşea nici după numeroasele ei discuţii.

Îşi ridică ochii spre el. Noguci şedea pe marginea patului, în pijama, ţinînd în mîna dreaptă

paharul și sprijindu-se în stînga, în timp ce-și lăsase pe spate capul, clătindu-și gîtul. Din cînd în cînd sucea capul de la stînga spre dreapta, ca să-și clătească bine de tot gîtlejul, și atunci lumina lămpii adîncea ridurile de pe gîtul lui uscățiv. Bolboroseala apei se întețea un timp, apoi urma o pauză chinuită — și asta de cîteva ori în șir.

Pe Kazu toată scena pur și simplu o înduioșa. Urmărindu-i fiecare mișcare, avea iluzia că ia parte la strădaniile zadarnice ale bătrînului ei soț. Bolboroseala apei gargarisite îi dovedea că e lîngă ea, că trăiește. Și atunci ea însăși simțea că are un rost, și că în viață nu mai era loc pentru plictiseală.

În fine termină și Noguci cu a treia gargară : se aplecă peste căldărușă și scuipă apa cu un plescăit înfundat. Vasul din mîinile femeii se îngreuiase. Bărbatul scoase un oftat, cu fața ușor înroșită de efort.

Apoi făcu un gest pe care nu-l făcuse în nici una din zilele trecute. Întinzînd soției sale paharul, o întrebă :

— Ce zici, nu vrei să-ți clătești și tu gîtul ?

Ei nu-i venea să-și creadă urechilor. De vreme ce oficial nu lua parte la campanie, n-avea de ce s-o doară gîtul, deci n-avea de ce să facă gargară. Faptul că el îi oferea acum paharul nu era un simplu gest grijuliu, ci însemna că știa de activitatea ei și o aprobă tacit. La gîndul acesta, o năpădi o bucurie intensă. Uitîndu-se în ochii lui care o priveau fără zîmbet, primi supusă paharul din mîna soțului ei.

În prima săptămînă a campaniei electorale, presa, radioul și televiziunea îi acordau lui Noguci cele mai mari șanse de victorie. În a doua săptămînă, poziția lui în cartierele mărginașe nu mai era atît de sigură. Tocmai pe acele cartiere se bazase la început partidul radical, dar de cînd cu broșura despre Kazu, lucrurile se schimbaseră. În plus, fiind prea siguri de succes, oamenii lui Noguci cam neglijaseră propaganda în cartierele periferice. Kazu, cu tenacitatea ei înnăscută, credea că nici acum nu e prea tîrziu. Porni deci cu camionul prin cartierele de la marginea orașului și ținu pretutindeni cuvîntări. În districtele cu vile străzile erau goale, căci cei mai mulți se aflau în concediu. Oricum, printre bogați n-avea partidul prea mulți simpatizanți. Kazu porni mai departe spre Setagaya și viaductul căii ferate, unde locuitorii erau în cea mai mare parte muncitori.

Camionul se opri în umbra unui părculeț în care se afla un bazin pentru copii. Dinspre bazin se auzeau plescăitul apei și țipetele copiilor. Curînd, în piațeta dintre intrarea în părculeț și viaductul căii ferate se strînseră cîțiva curioși, așteptînd s-o audă vorbind. Atmosfera era oarecum altfel decît în centrul orașului, dar nu părea nici ca la țară. Fețele oamenilor parcă aveau ceva neprietenos. Niște flăcăi cu aer de feciori în casă ședeau pe biciclete, sprijiniți pe-un picior, și așteptau cu un soi de zîmbet batjocoritor în colțul buzelor. Ba mai mult, lui Kazu i se păru că oamenii șușoteau între ei. Fără-ndoială că bîrfeau în timp ce o fixau cu privirile lor.

— Ce să fac? Am impresia că oamenii ăștia vorbesc despre mine, se adresă ea neliniștită unuia dintre organizatori.

Omul, care își dădea seama că se simțea urmărită pretutindeni ca de un blestem de broșura aceea nenorocită, încercă totuși s-o liniștească:

— Da de unde, asta-i numai închipuire. Dați-i drumul cu curaj. E semn bun că s-au strîns atîția să vă asculte.

Kazu înaintă pînă la microfon, unde făcu o mică plecăciune, ca de obicei:

— Dați-mi voie să mă prezint — sînt soția lui Yuken Noguci, candidatul partidului radical-reformator.

În clipa următoare auzi chicoteli înfundate. Cu fața crispată își continuă cuvîntarea automat, ca în vis. Depăși cu mult timpul pe care și-l fixase, și de data aceasta n-o mai întrerupse nici unul din oameni. Dar cu cît vorbea mai mult, cu atît cuvintele ei sunau mai gol, de parcă ar fi împrăștiat nisip peste capetele ascultătorilor.

Totul venea numai de la temerile ei. Căci oricîtă însuflețire ar fi pus în vorbe, Kazu vedea doar efectul pe care își închipuia că-l produce în rîndul oamenilor. Sigur că pentru ei ea era întocmai cea descrisă în broșură: femeia de la țară care-și vînduse trupul numai ca să parvină. I se păru că un bărbat din public o dezbrăca cu privirea. Precis că-și zicea cam așa: „Ce-mi pasă mie de reforme? Femeia asta care i-a sedus pe atîția cu șiretlicurile ei nerușinate... Cică nu-și uită ambițiile în nici o situație — nici măcar în pat... O fi destul de lipsită de temperament..."

Un grup de școlărițe se uitau la ea cu niște ochi de parcă ar fi văzut un monstru. Kazu își simțea obrajii arzîndu-i de rușine. Urechile îi țiuiau și parcă auzea din toate părțile șoapte: „Dormitor... întîlniri pe ascuns... amoruri... desfrînată..." Vocabularul mincinos al broșurii circula printre ascultători, în timp ce din gura ei ieșeau cuvinte ca „reforma administrativă a prefecturii" și „politica activă împotriva șomajului", care cădeau apoi la pămînt ca un stol de lăcuste muribunde. Batjocura pe care o citea pe buzele oamenilor avea culoarea cărnii crude, a cărnii roșii expuse la soare. Toți oamenii aceștia — bătrînul rezemat în toiag, și gospodina îngîmfată, și fata cu rochie decoltată de plajă — toți mușcau în carnea ei și o priveau cu ochi sătui, satisfăcuți.

Deși stătea în umbră, Kazu suferea cumplit de căldură. Nici nu mai încerca să se răcorească cu batista muiată în gheață, ca în alte dăți, ci vorbea mecanic înainte, lac de sudoare. Simțea cum ochii oamenilor o dezbrăcau încet, încet, pînă rămînea goală în văzul tuturor. Privirile lor înfipte în deschizătura chimonoului, în gîtul ei alb, lunecîndu-i peste sîni, tot mai jos... Gheare nevăzute o rupeau în bucăți.

Chinul cumplit pe care-l îndura stînd mai departe, singură și nemișcată, pe platforma camionului îi provocă pînă la urmă o stare ciudată de exaltare. Se simți ca o martiră. Vedea în fața ei viaductul căii ferate — din cerul dureros de albastru coborî la un semnal o barieră cu dungi albe și negre, apoi trecu un tren de periferie hurducînd, în uruitul roților, un lung șir de va-

goane. La ferestrele trenului atîrnau ciorchini de fețe, și toate fețele priveau țintă la ea, la Kazu.

Ridică ochii spre cer, ca o martiră pe rug. Peste acoperișurile scunde se adunau nori pîntecoși, grei de lumină, ridicîndu-se apoi maiestuoși în înaltul cerului.

Își sfîrși cuvîntarea. Camionul o duse, aproape leșinată, la locul unde avea să-și țină discursul următor.

În același timp începură alegerile de deputați din cartiere. Partidul conservator avea dreptul să-și instaleze trei mii de microfoane permanente în oraș, cîte unul pentru fiecare candidat. Prin aceste microfoane, plasate la intersecțiile cele mai importante din Tokio, începu să se reverse un puhoi de acuzații împotriva lui Noguci. Radicalii, în schimb, care nu aveau decît cel mult patru sute de candidați, dispuneau doar de același număr de microfoane.

Totodată, în fondurile conservatorilor începură să curgă sume imense de bani. Resursele lor păreau inepuizabile, pe cînd banii aruncați în joc de Kazu erau pe sfîrșite. Și, ca un făcut, toate planurile radicalilor de a găsi surse noi de bani dădură greș tocmai în momentul hotărîtor.

Pe la 8 august deveni limpede că toate speranțele lor aveau să se prăbușească. Nici un ziar nu mai miza pe victoria lui Noguci.

În ajunul alegerilor ziua era mohorîtă, de parcă se întorsese perioada ploilor. Era o zăpușeală groaznică și ploua fără-ncetare.

Yamazaki petrecuse toată noaptea cu cartea de telefoane în față, alcătuind o listă de cinci-

zeci de mii de oameni cărora voia să le trimită telegrame în numele președintelui partidului, Kusakari : „Noguci în primejdie, rugăm ajutați-ne". În dimineața zilei de 9 le prezentă la uniunea muncitorilor din agențiile de presă, cu rugămintea de a le expedia în grabă și de a nu accepta alte telegrame în bloc. Președintele uniunii se declară de acord.

Pînă după-amiază, conservatorii aflaseră de această mișcare și hotărîră să pornească și ei o acțiune similară. La oficiul central al poștelor fură refuzați. Dar fracțiunea lui Tobita luă îndată legătura cu ministrul poștelor. Acesta interveni (ceea ce pentru poștă echivala cu un ordin ministerial) și în aceeași seară fură expediate o sută de mii de telegrame ale partidului conservator, de două ori mai multe decît ale radicalilor.

La ora 4 după-amiază, Yamazaki fu chemat la telefon, în casa lui Noguci. Cu greu își făcu drum prin mulțimea de reporteri de pe la ziare, televiziune și radio care umpleau casa pînă la refuz. O voce nervoasă îl anunță de la cartierul general al partidului.

— S-a întîmplat ceva îngrozitor ! Ni s-a telefonat că în șase cartiere s-au pus în circulație mii de foi volante cu știri ca „Yuken Noguci grav bolnav" sau „Yuken Noguci pe patul de moarte". Vînzătorii ambulanți strigă cît îi ține gura și împart gratuit „foaia specială".

Yamazaki le spuse îndată reporterilor care se aflau de față ce ticăloșie se pusese la cale. Kazu, care ascultase din ușă, scoase un țipăt și fugi în odaia ei. Yamazaki se luă după ea.

O găsi tîrntită pe podea, plîngînd în hohote. Odaia, întunecată de ploaia de-afară, făcea o impresie dezolantă.

Yamazaki o mîngîie pe umăr, încercînd s-o liniştească. Dar, cu o mişcare bruscă, ea sări în picioare. Cu faţa schimonosită de furie şi de lacrimi, îl apucă de rever şi începu să-l zgîlţîie :

— Găseşte-mi criminalul ! Prinde-l îndată, pe loc ! Ticălosul ! Şi chiar acum, în ultimul moment !... Dacă pierdem alegerile, mă omor ! Am pus totul la bătaie ! Dacă pierdem acum... m-a omorît, canalia ! Du-te ! Fugi şi arestează-l ! Repede !

Mai spuse de cîteva ori „repede", cu vocea tot mai slabă, apoi căzu la pămînt fără cunoştinţă. Yamazaki o lăsă în grija unei servitoare de încredere şi se întoarse la telefon prin coridorul înţesat de lume.

Seara, către orele 9, se făcu linişte în casă. Echipa de la televiziune şi oamenii de la radio făcură, din prevedere, cîteva înregistrări pentru programul din ziua următoare, în eventualitatea că Noguci avea să fie ales.

Toată scena avea aerul unei repetiţii de teatru. Era ireală, fantomatică. Noguci răspundea liniştit la întrebări şi prezenta planuri de administrare a prefecturii. Niciodată tonul lui sec şi searbăd nu fusese mai potrivit cu situaţia ca acum.

— Dar unde e soţia guvernatorului ? întrebă reporterul, tocmai în momentul în care Kazu îşi făcu apariţia în salon, îmbrăcată într-un chimono nespus de frumos, proaspăt pudrată, surîzătoare — într-un cuvînt o apariţie fără cusur.

După ce îi conduse pe reporteri pînă la poartă, se întoarse spre Yamazaki şi-i spuse peste umăr, aproape în şoaptă (era prima dată cînd bărbatul o auzea vorbind pe tonul acesta) :

— Ştii, domnule Yamazaki, după toate cîte s-au întîmplat, simt că vom pierde. Nici nu ştiu dacă îmi pot permite să spun aşa ceva...

Yamazaki se răsuci spre ea. Nu ştia ce să spună. Dar, fără să-i mai aştepte răspunsul, faţa ei se însenină brusc ca de-o lumină interioară — bărbatul de-abia o desluşea în întunericul din coridor — şi cu o voce de somnambulă adăugă :

— Şi totuşi are să fie bine. Nu-i aşa ?... Cîştigăm !

ZIUA ALEGERILOR

DUPĂ PLOAIA din ajun, ziua de 10 august se anunţa senină şi însorită. Kazu se sculă cu noaptea-n cap şi începu să împodobească cu flori fereastra nişei din salon. Alese cinci crini de mărimi diferite, pe care-i aranjă cu răbdare, după toate regulile artei, într-un bol cu apă proaspătă. Dar chiar şi acest mic efort o obosi.

Cînd termină, rămase uitîndu-se lung în oglinda limpede şi nemişcată a apei, care o linişti. Petale cărnoase, ca sculptate, pluteau pe apă, trandafirii ca cerul dimineţii, iar imaginea lor oglindită căpăta nuanţe roşii-violete. Uitîndu-se la florile potrivite de mîna ei în vas, Kazu avu sen-

zația că-și vede în ele viitorul. Oare nu era soarta ei închisă în ordinea enigmatică a florilor?

Își pusese la bătaie în campania electorală toată averea și toată energia. Făcuse tot ce era omenește posibil și îndurase toate umilințele imaginabile. Toată lumea era martoră că se luptase cu curaj. Încă niciodată în viață nu se angajase cu atîta înflăcărare și tenacitate pentru ceva și niciodată cu atîta dăruire. Singurul ei sprijin fusese mereu convingerea neclintită că era în stare să obțină tot ce-și propunea. Credința aceasta, pe care de fapt o avusese nelămurit întotdeauna, devenise de cîteva luni un principiu limpede în conștiința ei, fără de care acum n-ar mai putea să trăiască.

Se uită atentă la crinii din vas — apa i se păru simbolul maselor de oamenii care aveau să umple azi centrele de vot. Petalele erau Noguci însuși. Cozile florilor atîrnau pînă la fundul vasului transparent, și la capătul fiecăreia se formaseră bule mici de aer. Apa are o singură menire, gîndi ea: să susțină florile și să le oglindească frumusețea — atît și nimic mai mult.

Deodată săgetă peste flori umbra unei păsări care zburase prin fața ferestrei deschise. De pe o creangă întinsă spre geam se desprinse o frunză uscată, care pluti o clipă prin aer, apoi căzu printre crini. Apa tremură ușor, abia tulburată. Dar frunza chircită, îngălbenită, plutind printre flori, arăta ca o omidă încolăcită, dezgustătoare.

Dacă n-ar fi făcut încercarea necugetată de a ghici în flori, ar fi îndepărtat acum pur și simplu frunza uscată. Dar așa, se sperie, regretînd amarnic jocul ei nesăbuit.

Se trînti într-un scaun și rămase pierdută în gînduri, jucîndu-se cu evantaiul. Cele dintîi raze de soare căzură pe televizorul din fața ei, pe al cărui ecran albăstrui și gol aveau să apară în curînd primele imagini de la alegeri.

Kazu își luă baia de dimineață după soțul ei. Se fardă cu multă grijă și îmbrăcă un chimono de gală, făcut înadins pentru ziua cea mare. În timpul campaniei nu mai avusese vreme și nici chef să se ocupe de înfățișarea ei. Dar acum chimonoul cel nou și elegant îi produse o bucurie intensă. Pe mătasea gri-argintie erau imprimați cormorani negri, înconjurați de flăcări de un roșu aprins. Se încinse cu un *obi* de brocart verde pal, pe care erau brodate în fir de argint secera lunii și norii. Pe *obi* își prinse o broșă cu diamante.

Știa că toaleta ei de gală îl va supăra pe Noguci. Dar simțea nevoia să se gătească în mod deosebit pentru drumul la centrul de votare — voia să fie mulțumită de sine însăși. După atîta trudă, praf și sudoare, îi era dor de puțin lux și eleganță.

Trecu în salon să-l ajute pe soțul ei la îmbrăcat. Cînd îl văzu, avu o tresărire de bucurie: alesese între cele trei costume proaspăt călcate tocmai pe cel pe care i-l făcuse ea cadou în prima zi a campaniei.

Ca de obicei, Noguci nu catadicsi nici măcar să-i zîmbească, dar ea se simți fericită că n-o ceartă pentru felul cum se îmbrăcase.

Pe drum, în mașină, șezură alături în tăcere. Kazu se uita pe geam la vitrinele în plin soare pe lîngă care treceau. Acum, după atîtea emoții, parcă nu-i mai păsa nici de înfrîngere. Poate că

niciodată cei doi soţi, amîndoi atît de voluntari şi de încăpăţînaţi, n-au fost atît de aproape unul de celălalt ca în drumul spre centrul de votare.

Kazu coborî din maşină, trecu printre şirurile de reporteri şi fotografi care o însoţiră pînă la localul amenajat într-o şcoală, apoi aruncă biletul împăturit în urnă, după soţul ei. Era fericită.

Numărătoarea voturilor urma să se facă a doua zi. Pronosticurile ziarelor de dimineaţă erau împărţite neaşteptat de echilibrat. O parte a presei miza pe victoria lui Tobita, alta pe a lui Noguci, iar cîteva ziare evitau să răspundă direct la întrebare, prevăzînd o diferenţă minimă, ca la concursurile sportive unde numai după fotografia liniei de sosire se poate stabili învingătorul.

Kazu tremura de emoţie încă de dimineaţă. Dacă va cîştiga soţul ei, simţea că are să-i plesnească inima de bucurie. Iar dacă va pierde, se va prăbuşi lumea întreagă pentru ea.

La ora 8 dimineaţa începu numărătoarea. La 11 se dădură primele rezultate provizorii. Soţii Noguci şedeau în salon, în faţa televizorului. Primele ştiri veniră din Santama, deci de la periferie.

Kazu îşi simţea bătăile inimii în gît şi bolborosea mereu, ca în delir :

— Uite, asta-i Santama, e chiar Santama.

Se gîndea la serbarea de pe deal, vedea lampioanele colorate şi munţii întunecaţi din jur, care păruseră atît de aproape în întuneric. Auzea aplauzele entuziaste al căror ecou se răsfrîngea din peretele muntelui, vedea feţele arse de soare ale ţărăncilor, feţele acelea surîzătoare, cu ochii mici, vioi, licărind de curiozitate. Îşi înfipse unghiile

în fotoliu. Fiori fierbinţi şi reci îi treceau pe rînd prin şira spinării. În cele din urmă nu se mai putu stăpîni şi-i spuse soţului ei :

— Semn bun că începe cu Santama. Acolo sînt sigură că ai cîştigat.

El nu răspunse nimic.

Pe ecran apăru tabela cu rezultatele şi vocea crainicului anunţă :

— Yuken Noguci : 257 802 voturi. Ghen Tobita : 277 081 voturi.

Kazu se făcu palidă la faţă. Dar voinţa ei disperată de a nu capitula îi încinse inima ca într-un cerc de fier.

La ora 2 după-amiaza, victoria lui Ghen Tobita era asigurată. Obţinuse 1,6 milioane de voturi — deci oricum îl întrecuse pe Noguci cu 200 000 de voturi. Partidul conservator cîştigase şi în Osaka, iar crainicul comentă :

— Conservatorii au reuşit să-şi consolideze poziţia în ambele departamente strategic importante ale oraşului : în est ca şi în vest.

Kazu se minuna ea însăşi că rămîne atît de calmă, în ciuda rezultatului catastrofal. Era convinsă că hotărîtori fuseseră banii şi intrigile politice ale adversarilor. Îşi amintea cum aflase, cu cîteva zile înainte de alegeri, de banii care se scurgeau spre partidul conservator. Banii aceia fuseseră aruncaţi fără scrupule în luptă, ca să orbească mulţimea. Bogăţia conservatorilor strălucise ca soarele — un soare nelegiuit, blestemat, care hrănise ierburile veninoase, pînă ce se încolăciră peste toate cartierele oraşului, întinzîndu-şi lăstarele sinistre pînă la cer.

Fără să verse o lacrimă, Kazu își auzi soțul spunînd că ar fi bine să meargă împreună la biroul partidului.

Yamazaki îi căută în ziua aceea pretutindeni pe soții Noguci. Cînd ajunse la biroul partidului, cei doi tocmai plecaseră. El însuși era ocupat pînă peste cap cu rezolvarea ultimelor probleme administrative de după alegeri. Abia acum deveni conștient de proporțiile dezastrului. Certitudinea înfrîngerii îl lovi din plin.

Rezultatul nu era tocmai neașteptat, îl prevăzuse doar în ajunul alegerilor. Dar tot mai sperase într-un noroc, o șansă la zece mii, căci procentajul ridicat al alegătorilor nehotărîți dintr-un oraș mare ca Tokio putea oricînd să modifice imprevizibil rezultatul.

Toată vremea oscilase între pesimism și o încredere instinctivă în noroc. Acum se lăsă copleșit de amărăciune și deprimare.

În atîția ani de cînd lucra în acest domeniu, se obișnuise cu înfrîngerile pe care partidul radical le suporta pretutindeni în țară. Toată viața lui mizase pe cîte-un partid care-i adusese pînă la urmă numai dezamăgiri, doar fiindcă acel partid reprezenta convingerile lui din tinerețe.

Yamazaki era un politician capabil și tenace, care nu se lăsa doborît de înfrîngeri. Își descoperise chiar un soi de plăcere în asta. Nu-l surprindeau nici metodele ilegale, nici triumful banilor în campaniile electorale, pe care le socotea absolut normale, ca pietrele din drum.

În fond era atît de blazat, încît avea nevoie de febrilitatea și agitația campaniilor, de dogoarea aceea în stare să ardă tot — de la lemnul cel mai scump pînă la ultima bucățică de hîrtie. Căuta pur și simplu emoțiile puternice — bucuria, furia, plăcerea, disperarea — care apar totdeauna acolo unde oamenii urmăresc interese egoiste. Or, asemenea oameni mișunau în viața politică. Lui Yamazaki îi plăcea să contemple forțele imprevizibile care provoacă ieșirile cele mai violente. Îl atrăgea lupta înverșunată pe care o întîlnea pretutindeni în politică, indiferent de metodele și șiretlicurile ce se ascundeau în spatele ei.

Încerca să compenseze golul din el prin emoția colectivă a celor de care îl legau interese comune. Îi plăcea să-și regăsească sentimentele proprii în simțirea celor mulți.

În ultimă instanță, era ceva artificial, nefiresc în emoția nebuloasă cu care Yamazaki își gusta înfrîngerea. Tot așa cum își gusta propriile dezamăgiri, aproape că savura patosul luptei pierdute, cu deziluzia lui cu tot.

Seara, în taxiul care-l ducea spre locuința lui Noguci, se gîndi la rolul pe care va trebui să-l joace față de acesta. Avea să fie pentru soții Noguci un prieten plin de înțelegere și compasiune — mai mult nu-i stătea în putere să facă pentru ei.

Încă de la poartă simți în tot trupul atmosfera încărcată proprie caselor unde s-a întîmplat o nenorocire. În stradă se înșirau mașini ale reporterilor, iar în fața casei era un du-te-vino neîncetat. Pretutindeni numai fețe sumbre, ca de înmormîntare. Oamenii care ieșeau din casă aveau să-și părăsească după cîteva zeci de pași masca

împietrită, să-şi scuture de pe umeri povara nevăzută şi chiar să pufnească în rîs, în semn că s-au întors din nou la viaţă.

Casa gemea de lume. Vizitatorii stăteau pînă şi pe coridoare. Yamazaki aruncă o privire în salon şi-l salută din cap pe Noguci, care şedea în fundul odăii, înconjurat de reporteri. De pe coridor se auzeau sughiţuri de plîns înăbuşit. O găsi pe Kazu printre femei de la diverse grupuri şi asociaţii care o ajutaseră în campania electorală. Se îmbrăţişau una pe alta, plîngînd.

De cîte ori era chemată în salon, Kazu îşi ştergea repede lacrimile şi se ducea. Dar abia întoarsă, izbucnea din nou în plîns. Nici nu mai avea destulă pudră ca să acopere mereu urmele lacrimilor de pe obraji. Yamazaki o luă pe după umeri şi o conduse în biblioteca lui Noguci.

— Rămîi aici şi linişteşte-te, o îndemnă el.

Kazu se prăbuşi pe covor. Sprijinită într-un cot, îşi plimbă mîna cealaltă încet peste gît. Se uita la Yamazaki cu o faţă împietrită, în timp ce din ochi îi curgeau şiroaie de lacrimi. Curgeau ca apa dintr-un ulcior crăpat.

Pe la zece plecă şi ultimul reporter. În casă se instaură liniştea. Yamazaki îşi dădu seama că tocmai de liniştea aceasta se temuseră mai mult, el şi Noguci.

Beţişoarele de tămîie aprinse împotriva ţînţarilor miroseau ca la parastas. În casă nu rămăseseră decît cei mai apropiaţi colaboratori ai lui Noguci. Luară împreună o gustare, în tăcere, apoi plecară şi ei, unul cîte unul. Cînd voi şi Yamazaki să-şi ia rămas bun, soţii Noguci îl reţinură, deşi se făcuse ora unsprezece.

Trecură în odaia de alături. Noguci spuse deodată :

— Mulţumesc pentru toată truda. Acum aş vrea să mă schimb.

Nu se adresase de fapt nici lui Yamazaki, nici soţiei sale în mod special. Vru să bată din palme ca de obicei, ca să cheme servitoarea, dar Kazu îl opri ; scoase ea însăşi din coş un chimono de casă şi-l ajută să-l îmbrace. Luînd *obi*-ul îngust din mîinile ei, Noguci adăugă :

— Ai avut şi tu multe pe cap în ultima vreme. Mai cruţă-te puţin.

Şi, întorcîndu-se cu spatele spre cei doi, începu să plîngă. Era prima oară cînd Yamazaki îl vedea plîngînd. Îngenunche înaintea lui Noguci, cu palmele pe *tatami* într-o plecăciune adîncă, şi îngăimă :

— Sînt un incapabil. Nici iertare nu-mi mai pot cere.

Cînd văzu lacrimile soţului ei, Kazu se trînti pe rogojină, hohotind de plîns.

Era de neînţeles de ce îl reţinuseră pe Yamazaki, ca să fie martor tocmai la scena aceasta. E greu de presupus că aveau nevoie de un spectator, în prezenţa căruia să-şi verse tot necazul. Probabil vedeau amîndoi în el pe cel mai apropiat şi mai credincios prieten şi, fiindcă n-ar mai fi avut poate alt prilej să-i mulţumească pentru toată munca lui şi să-l asigure de încrederea lor nestrămutată, aleseseră ceasul acesta de intimitate. Dar poate că aveau nu numai încredere, ci se mai agăţau de el într-o speranţă absurdă, sau căutau un ajutor, ca să scape de tăcerea îngrozitoare care se căsca de acum înainte în faţa lor.

După izbucnirea neaşteptată de adineauri, Noguci se aşeză comod în chimonoul de casă şi începu să-i vorbească soţiei sale, într-un stil teatral şi plin de înflorituri orientale. În public se purta cît se poate de sobru şi neteatral. Pe cînd în viaţa de toate zilele, în intimitate, bărbatul acesta lua o poză de-a dreptul de erou din alte vremuri. Îşi închipuia că vorbeşte din inimă, cînd în realitate călca pe urmele poeţilor din vechime. Ascultîndu-l, Yamazaki îşi aminti fără voie de „Reîntoarcerea" lui Tao Yüan-ming [1], ori de „Patruzeci şi cinci" de Po Ciu-i [2] :

„Poate-mi voi face şi eu
La primăvară
La poalele muntelui Lu
O colibă din ierburi..."

Numai că ceea ce spunea Noguci era mult mai prozaic. Cu privirea aţintită asupra soţiei sale, începu să vorbească crispat :

— De-acum înainte voi renunţa la viaţa politică. Nicicînd n-am să mă mai ocup de politică. Am avut anumite idealuri, care în ziua de azi se pare că nu au nici un preţ, de vreme ce nu duc la victorie. Ţi-am pricinuit şi ţie multe necazuri. Dar de-acum înainte ne vom retrage undeva, într-un colţişor liniştit, şi vom trăi în cumpătare din pensia mea, ca nişte oameni bătrîni ce sîntem.

[1] Tao Yüan-ming (365—427) — clasic al poeziei chineze.
[2] Po Ciu-i (772—846) — cunoscut poet din epoca Tang.

Kazu, care zăcea încă pe *tatami*, îşi plecă mai adînc capul şi răspunse supusă :

— Da.

Yamazaki observă cu uimire că expresia feţei ei nu se potrivea deloc cu răspunsul. Kazu avea în clipa aceea un aer autoritar. Reacţiile ei violente ascundeau întotdeauna ceva neliniştitor, căci cu vitalitatea ei nu se mărginea niciodată la momentul de faţă, ci trecea mereu dincolo de el. Durerea putea fi pentru ea mobilul a cine ştie ce izbucnire de entuziasm ; la fel, dintr-o bucurie era în stare să cadă brusc în cea mai neagră disperare. Făptura ei ghemuită pe *tatami* exprima acum o tristeţe nemărginită. Era încă zguduită de suspine şi la fiecare oftat genţiana brodată pe spatele *obi*-ului ei tremura. Cu toate acestea, Yamazaki simţi că sub atitudinea ei umilă creştea o împotrivire pe care abia şi-o putea stăpîni.

În cele din urmă, musafirul se ridică şi-şi luă rămas bun. Noguci îi mai mulţumi o dată cu o politeţe căutată pentru tot ajutorul, scuzîndu-se că nu-l mai conduce pînă la poartă. Era prea obosit. Aşa că îl petrecu Kazu, ştergîndu-şi tot drumul lacrimile de pe obraji.

Cînd dădură colţul pe coridor, Kazu îl prinse deodată de mînecă şi-l ţinu pe loc. Ochii ei, adineauri plini de lacrimi şi tulburi de amărăciune, erau din nou limpezi şi vioi. În lumina scăzută, urmele de lacrimi de pe obrajii ei abia se desluşeau. Avea cearcăne adînci în jurul ochilor şi faţa ei mînjită de pudră arăta ca a unui actor prost fardat. Stînd ţeapănă, rămase inexpresivă tot timpul cît îi vorbi ; numai dinţii care-i luceau printre buze şi licărul din ochi îi aminteau

lui Yamazaki de un animal de pradă stînd încordat la pîndă. Vocea ei joasă, stăpînită, suna poruncitor :

— Ce ticăloşi ! Saeki şi Nagayama cu minciunile lor şi toţi banii lor ! Din cauza lor am pierdut ! Şi viermele ăla de Tobita !... I-aş omorî. Cum i-aş mai omorî pe toţi ! Spune-mi, domnule Yamazaki, nu avem nici o posibilitate să-l răsturnăm pe Tobita ? N-ai nici o dovadă împotriva lui ? A făcut doar o mulţime de porcării, de ilegalităţi. Nu-l ai cu nimic la mînă ?... Dumneata eşti singurul care ai putea s-o faci... Şi eşti chiar dator s-o faci !

ORHIDEE, PORTOCALE, DORMITOR

CA TOŢI OAMENII rezervaţi, interiorizaţi, Noguci punea mare preţ pe tot ce spunea, mai ales pe promisiuni. Dar şi cînd dădea o poruncă, aştepta să fie executată fără întîrziere. Tot ce i se părea lui necesar, trebuia pur şi simplu să se întîmple. Astfel, era pe deplin convins că, de vreme ce vorbise în seara înfrîngerii despre viaţa lor viitoare de modeşti pensionari, soţia lui se va pregăti sufleteşte pentru schimbare, fără nici o împotrivire. Doar îi răspunsese atunci cu un „da" hotărît.

Numai că în zilele următoare, făcînd mereu vizite de mulţumire pe la diverse persoane care îi susţinuseră în campanie, Kazu îşi dădu seama treptat de toată tristeţea şi resemnarea care zăceau

în acel „da" al ei. Fusese în fond numai consimţămîntul de a împărţi mormîntul cu el, un lucru pe care şi-l dorise de la început. Însemna însă să păşească de pe-acum pe poteca îngustă, năpădită de muşchi, care ducea de-a dreptul în mormînt.

Or, mai existau o mulţime de lucruri care o interesau. Mai erau, de pildă, alegerile deputaţilor pentru consiliul orăşenesc. Kazu şi Noguci fură rugaţi să ţină cuvîntări pentru candidaţii partidului.

Bucuria de a fi altora de folos îi însufleţi pe amîndoi. Noguci deveni chiar spiritual în discursuri, iar Kazu vorbi mult mai liniştită ca înainte. Amîndoi repurtară succese mai mari decît în propria lor campanie. La cină se lăudau chiar unul faţă de celălalt cît de spontan reacţionaseră ascultătorii, ceea ce nu făcuseră niciodată în timpul campaniei lui Noguci.

Atît din punct de vedere financiar cît şi social, pierduseră tot ce se putea pierde. În schimb, găsiseră o fericire calmă, paşnică — cel puţin aşa credea Noguci în ultima vreme. Era o iluzie puţin naivă, puţin romantică, de înţeles la vîrsta lui, dar nu la vîrsta soţiei sale. I se întîmpla chiar să devină sentimental. Astfel într-o zi, venind de la biroul central al partidului, aduse acasă un ghiveci cu o orhidee.

Kazu, care ieşi să-l întîmpine, exclamă îngrozită :

— Vai de mine ! L-ai cărat singur pînă acasă ? De ce n-ai telefonat ? Dacă florăria nu voia să-l expedieze, aş fi trimis fata să-l ia.

Îi făcuse reproşul pe un ton destul de tăios, fără să se uite măcar la floare. Noguci se posomorî imediat şi-i întinse tăcut ghiveciul. Abia atunci recunoscu ea floarea : era aceeaşi orhidee al cărei nume i-l spusese el la prima lor masă luată împreună, la restaurantul Seigiôken.

Descoperirea o întristă. Gestul lui în ziua alegerilor, cînd îmbrăcase costumul dăruit de ea, o înduioşase adînc, pe cînd orhideea adusă acum n-o bucura deloc. Vedea în ea doar gestul unui om bătrîn, care încerca s-o atragă lîngă el. Înţelese că era o încercare de a înlocui amintirea uitată a orhideii de-atunci prin floarea cea nouă cu pete sîngerii pe petale. Bătrînul ei soţ voia să ridice cu viclenie o punte între trecut şi viitorul lor, aducînd floarea de-atunci în prezent, prinzînd-o pe Kazu în plasa aluziei lui.

Femeia deveni bănuitoare. Întîi se prefăcu a nu fi observat nimic, dar seara, cînd intrară în dormitor, îl întrebă într-o doară :

— Cum se cheamă de fapt floarea asta ? Parcă mi-ai spus odată, la restaurant.

După ce tuşi puţin ca de obicei înainte de culcare, Noguci îi întoarse brusc spatele.

— Dendrobium, răspunse morocănos.

Veni şi luna septembrie.

Kazu îl sună pe Yamazaki şi-i dădu o întîlnire la restaurantul Sembikiya, pe Ghinza. Era prima lor întîlnire după alegeri.

Kazu îşi făcu drum prin înghesuiala de pe Ghinza, în chimonoul ei subţire cu buline mici. Tineri bronzaţi, întorşi din vacanţă, hoinăreau în grupuri pe bulevard. Îşi aminti de emoţia cu care privise cîndva de la etajul cinci, din sala de concerte, spre oamenii de pe stradă. Acum nu mai erau pentru ea decît o mulţime amorfă, cu care nu avea nici o legătură. Cu toate că ţinuse atîtea zeci de cuvîntări în toate colţurile oraşului, n-o mai recunoştea nimeni pe bulevard.

Oamenii aceştia au fost toţi în concediu, în vreme ce eu asudam aici, pentru alegeri, îi trecu prin gînd. Nu-şi putu reţine senzaţia că între ea şi ceilalţi se căsca un abis. Toată truda ei fusese zadarnică, absurdă. Bărbaţi şi femei îmbrăcaţi ţipător hoinăreau fiecare cu treaba lui — o adunătură întîmplătoare de oameni, fără nici o legătură unul cu altul.

În fine, ajunse la restaurantul unde avea întîlnire cu Yamazaki. Se opri în faţa vitrinei pline de plante tropicale cu frunze sclipitoare şi fructe rare. Deodată zări o femeie între două vîrste, într-un taior alb de vară, cu pălăriuţă albă, care o privea. Faţa cu sprîncene subţiri, desenate cu grijă, i se păru cunoscută. Era doamna Tamaki.

Se salutară, scuzîndu-se amîndouă că nu mai dăduseră nici un semn de viaţă de-atîta vreme. Doamna Tamaki ţinu să adauge :

— Sînt nemîngîiată că v-am pricinuit atunci atîtea neplăceri.

Kazu simţi însă în cuvintele ei o antipatie adîncă.

Cele două femei se opriseră în faţa unei lăzi cu portocale, şi doamna Tamaki lua, în timp ce vorbea, cîte-un fruct din ladă, îl desfăcea din foiţa roşie şi-i cerceta coaja pe-ndelete, înainte de-a o cumpăra.

— Ați fost în concediu, în vara asta ?
— Nu, răspunse Kazu cam tăios.
— Ah, eu m-am întors ieri de la Karuizawa. Sînt niște călduri în Tokio !
— Da, așa e, o vară tîrzie.
Abia acum pricepu doamna Tamaki de ce era Kazu înțepată.
— Ah da, la alegeri am fost, bineînțeles, în Tokio. Firește că l-am votat pe domnul Noguci. Ce păcat !... Mi-a părut atît de rău, de parcă m-ar fi lovit pe mine însămi.
— Sînteți prea amabilă, îi mulțumi Kazu pentru minciuna evidentă.
După multă chibzuială, doamna Tamaki alese în cele din urmă trei portocale.
— Cum s-au scumpit toate în ultima vreme ! Pînă și portocalele ! În altă țară fructele astea ar fi aruncate la gunoi !
Și-i ceru vînzătoarei, în văzul celeilalte, să-i împacheteze cele trei portocale.
„Unde-o fi Yamazaki ?" gîndi Kazu nerăbdătoare, aruncînd o privire spre bufetul gol, unde numai ventilatoarele ocupau mesele.
— Soțului meu îi plăceau atît de mult portocalele ! Uneori pun cîteva pe altarul casei, în amintirea lui. Așa am să fac și astăzi... Soțul meu a jucat de fapt, fără să știe, rolul de mijlocitor între dumneavoastră și domnul Noguci !...
— O, atunci va trebui să ofer și eu pentru sufletul lui cîteva portocale.
— Vai, n-am vrut să spun asta !
Kazu nu-și dădu nici ea seama ce-o împinse în clipa aceea să facă gestul insolent ; acționă pur și simplu dintr-un impuls : cu o mișcare a

evantaiului din lemn de santal, o chemă pe vînzătoare și-i ceru să împacheteze, în chip de cadou, două duzini de portocale. Doamnei Tamaki îi pieri culoarea din obraji. O urmărea pe Kazu cu ochi plini de ură, pe sub sprîncenele ridicate, în timp ce-și ștergea ușor pudra de pe obraz cu o batistuță de dantelă, împăturită.
Vînzătoarea așeză cele două duzini de portocale într-o cutie mare de carton, o împachetă în hîrtie fină și o legă cu o panglică roz. Cele două femei tăceau. Kazu își făcea vînt cu evantaiul, cu mișcări încete, inspirînd cu plăcere aroma proaspătă a fructelor. Tăcerea aceasta delicioasă îi producea o mulțumire adîncă. O ura din tot sufletul pe femeia din fața ei. O ura din toate puterile. Și tăcerea ei era pentru Kazu prima satisfacție pe care o gusta după atîtea umilinți de care avusese parte în ultima vreme.
Doamna Tamaki arăta ca un răufăcător prins asupra faptului. Kazu știa prea bine ce se petrecea în mintea ei, și asta îi făcea o plăcere deosebită : văduva n-avea cum să fie sigură că portocalele erau într-adevăr pentru sufletul soțului ei. Dacă totuși Kazu le trimitea altcuiva, ar fi fost o gafă să protesteze. Pe de altă parte, era și mai penibil dacă fructele erau într-adevăr pentru altarul soțului ei. Nesiguranța o irita atît de tare, încît nu mai putu aștepta pînă ce vînzătoarea legă pachetul cu o fundă complicată.
Privirile celor două femei se întîlniră. „Parvenito !" ziceau ochii văduvei. „Mincinoaso !" răspundea privirea celeilalte. „Are să-și mănînce lacomă toate trei portocalele, de cum ajunge acasă", gîndi Kazu.

— Ei, trebuie să plec, spuse în fine doamna Tamaki. Mă bucur mult că v-am văzut. Bănuiesc că acum aveți mai mult timp liber. Ce-ar fi să-mi faceți o vizită, împreună cu soțul dumneavoastră ?

— Mulțumesc, pe curînd... Ah, să nu uit : portocalele am să vi le trimit acasă. N-aș vrea să vă încarc cu ele. Aș dori să le socotiți un dar pentru sufletul răposatului, adăugă Kazu, arătînd cu evantaiul spre cutia gata împachetată.

— Vai, dar nu se poate ! De ce ?... îngăimă cealaltă cu voce pierită, retrăgîndu-se încurcată spre ușă.

Dispăru aproape în fugă în după-amiaza însorită, ținîndu-și strîns sub braț pachețelul cu cele trei portocale. Kazu mai auzi doar tocurile ascuțite ale pantofilor albi bocănind parcă cu furie pe asfalt. Ca o vulpe albă pe fugă, gîndi Kazu în urma ei.

Îndată după plecarea văduvei, sosi și Yamazaki, nervos și grăbit ca în timpul campaniei electorale.

— Vii cam tîrziu, îl întîmpină ea, veselă.

Intrară împreună în restaurant.

Se așezară la o masă și comandară băuturi răcoritoare. Vînzătoarea de la raionul fructelor veni să întrebe pe ce adresă să trimită portocalele. Kazu ceru o carte de telefon, ca să caute adresa lui Tamaki.

— Crezi că e momentul să faci asemenea cadouri costisitoare ? observă Yamazaki din colțul lui.

— Nu vorbi așa. Îmi face bine, după ce-am strigat atîta vreme numai : „Votați-ne pe noi !"

Yamazaki nu înțelese ce vrea să spună, și rămase nedumerit, ștergîndu-se cu prosopul ud adus de chelneriță. Kazu îl întrebă într-o doară :

— Cum mai stau lucrurile la Sețugo-an ?

— Eh, asta-i poveste lungă.

— E adevărat că vor să parceleze terenul ?

— Da, cred că nu găsim altă soluție. E vorba doar de vreo patruzeci-cincizeci de milioane în plus sau în minus. Am vorbit cu o groază de intermediari. Toți ajung la aceeași concluzie : dacă vinzi tot terenul odată, ies cel mult o sută de milioane. În plus, nu-i ușor să găsești cumpărător. O grădină ca aceea, și pe deasupra clădirea superbă...

— Cu mobilier cu tot ?

— Cu. Însă, dacă împarți terenul în două parcele, una de trei sute, cealaltă de șase sute de metri pătrați, poți scoate pe el o sută patruzeci — o sută cincizeci de milioane, fără probleme. Are o așezare foarte avantajoasă.

— După cîte văd, vindem în orice caz în parcele.

— Așa e. Știu că e păcat, dar nu văd altă ieșire.

— Dumneata numești asta păcat ?

— Da, știu : localul și grădina sînt un fel de monument național... Dar, cu toate astea, adăugă Yamazaki aruncîndu-i o privire timidă, cu toate astea nu văd cum ai mai putea deschide restaurantul.

— Nu, de asta nici nu poate fi vorba... Am pus pe casă și pe teren trei ipoteci — optzeci de milioane cu totul. Și mai e o ipotecă de șapte milioane pe mobilă. Banii ăștia nu i-aș mai putea plăti, oricît de bine ar merge afacerile. Și-apoi, de patru luni e închis, iar lumea uită repede în ziua de azi. Mai e ceva — dar asta poate nici nu știi : au dispărut în absența mea vreo trei milioane de yeni din casă. Știi, un necaz nu vine niciodată singur... Oricum, restaurantul nu-l mai pot deschide. I-am promis solemn și soțului meu că-l vînd. Și, de vreme ce te-am rugat și pe dumneata să ne ajuți cu vînzarea — acum nu mai e nimic de făcut.

Asta era situația, și Kazu o înțelesese perfect. Yamazaki nu mai găsi nimic de adăugat.

— Ce pot să fac pentru dumneata ? întrebă el, sorbindu-și băutura dintr-o înghițitură.

— Nu poți să faci nimic. Am vrut doar să aflu cum stau lucrurile cu vînzarea. Ce-ar fi să ne distrăm puțin, să mergem la un film ?

— Soțul dumitale nu-i acasă ?

— Nu, s-a dus la o întîlnire cu niște foști colegi de facultate. Se temea că dacă refuză, au să creadă că îi e penibil din cauza alegerilor. Mie mi-a dat voie să ies din casă. I-am spus că mă duc la demonstrația de balet a unei prietene. Am avut grijă să-i trimit și ei un cadou.

— A, astea erau portocalele de adineaori ?

— Exact.

— La toate te gîndești, doamna mea.

Se priviră amîndoi și pufniră în rîs. Apoi vorbiră iar despre afaceri, de data asta despre datoriile lui Noguci, care îi dăduseră în ultima vreme multă bătaie de cap. Soțul ei avea de gînd să-și vîndă casa, cu grădină cu tot și cu mobilă. Găsise în schimb o căsuță cu chirie, afară din oraș, în Koganei. Proprietatea lui nu era de disprețuit : putea lua pe ea în jur de cincisprezece milioane. Mobila avea s-o vîndă la licitație, în încăperile de la Setugo-an, care tot stăteau goale. Colecția lui de cărți rare, tablourile și cele cîteva obiecte de artă le și expediase la Setugo-an.

— Licitația are să fie poimîine, nu-i așa ? se interesă Yamazaki.

— Da. Sper să nu plouă.

— De ce ?

— Fiindcă avem nevoie și de grădină, știi și dumneata.

Cerură un ziar să se uite la programul filmelor. Căutau un film cît mai amuzant, că doar voiau să se distreze. Pe de altă parte, Kazu nu prea se dădea în vînt după comedii. Tot căutînd, își aplecase obrazul peste ziar, încît aproape îl atingea pe al lui. Bărbatul privea abătut la degetul ei alb și delicat, împodobit cu inele, cum se plimba peste rînduri. Se întreba ce poate el să însemne pentru femeia aceasta. Kazu se purta firesc numai cu bărbații care n-o interesau — cu ei se purta ca o prietenă veselă, naivă, capricioasă, mereu proaspătă ca o cîmpie. Pe cînd în fața bărbatului iubit își pierdea toată naturalețea. Noguci n-o văzuse niciodată așa cum o cunoștea Yamazaki, care în schimb n-avea nici un motiv să-i fie recunoscător pentru acest privilegiu.

Pînă la urmă obosiră amîndoi tot căutînd.

— Mi-a trecut cheful de filme, mărturisi ea.

— Dar nu ne silește nimeni să mergem la cinema. Cred că în momentul de față nici n-ai nevoie de distracție; ești încă destul de ocupată. Dar are să vie o vreme cînd n-o să știi cu ce să-ți umpli timpul. Are să fie un gol în viața dumitale, de-ți va fi urît pînă și să miști un deget.

Așa îi vorbi strategul campaniilor electorale.

Peste două zile, dimineața, începu licitația averii lui Noguci, la Setugo-an. Soțul ei oferea spre vînzare tot ce poseda.

Mobilele mari fuseseră așezate pe un covor, în grădină. Era o zi caldă și soarele ardea ca în miezul verii. Un pat dublu trona în mijlocul gazonului și atrăgea cu osebire privirile cumpărătorilor: patul în care dormiseră soții Noguci pînă în noaptea trecută. Cu cuvertura lui de damast avea un aer trist și părăsit, așa cum stătea singur în mijlocul gazonului, la o parte de celelalte mobile. Cuvertura palid verzuie lucea prea tare în lumina crudă a toamnei timpurii. Și totuși, într-un fel patul se potrivea în peisaj, pe iarba neîngrijită care începuse să miroase a fîn, sub pinii și castanii înalți printre care se zăreau petece de cer albastru.

— Ce practic! exclamă un cumpărător mucalit. Ar trebui să rămînă acolo în iarbă.

Spre seară, peste pat se lăsară umbrele copacilor, iar în jur răsuna țîrîitul greierilor.

MORMÎNTUL DIN NORII AMURGULUI

NIMIC N-O SPERIA pe Kazu mai tare decît ideea că profeția lui Yamazaki s-ar putea împlini: că va veni o vreme cînd are să-i fie urît pînă și să miște un deget. Dar cînd are să fie asta? Peste zece zile? Mîine? Ori poate că golul și apăruse, numai că ea nu-și dădea încă seama?

Gîndul o umplu de neliniște. N-avea destulă încredere în sine ca să suporte golul. Trecuse în viață prin astfel de perioade, dar de data asta bănuia că va fi mult mai rău.

Încerca mereu să-și imagineze cum ar putea arăta golul acela monstruos care se va căsca în viața ei, dar nu reușea deloc să și-l închipuie. Ar fi dorit să știe măcar cum arată, oricît de înspăimîntător ar fi, căci cel mai rău o înfricoșau monștrii fără față.

Încercările prin care trecuse în timpul campaniei electorale o învățaseră multe lucruri despre sine însăși. Dacă pînă atunci avusese doar o încredere nelămurită în forțele sale, acum se cunoștea mult mai exact. Își descoperise tăria și slăbiciunile, știa în ce anume împrejurări e în stare să fie tenace, își cunoștea înclinațiile. Mai știa și că n-ar suporta vidul unei vieți lipsite de țel. Decît așa, mai bine o viață nefericită. După cum prefera să simtă mai curînd vîntul tăios biciuindu-i trupul, decît să stea undeva la adăpost.

În toată neliniștea ei licărea din cînd în cînd cîte un grăunte de speranță absurdă: să deschidă din nou restaurantul. Știa prea bine că n-avea nici o șansă de reușită, și totuși se crampona cu încăpățînare de această nădejde. Era ca o rază

subțire de soare care apărea deodată dintr-o pătură groasă de nori. Ideea era cu atît mai atrăgătoare, cu cît părea mai imposibilă. Raza de soare, luminoasă și plină de ispitiri, îi atrăgea mereu privirile, de cîte ori încerca să-i întoarcă spatele. Și odată ce privea într-acolo, toate celelalte lucruri se cufundau pentru ea în întuneric.

Zile în șir nu făcu altceva decît să chibzuiască, punînd față în față pe de o parte existența ei insipidă, și pe de alta dorința nerealizabilă de a deschide restaurantul. Ea, care era obișnuită să se decidă rapid, oscila de data asta între două posibilități extrem de vagi, lipsite amîndouă de contururi precise. În asemenea situație nu i-ar fi folosit nici măcar să consulte un oracol.

Se gîndi la campania din lunile trecute și ajunse la concluzia că, dacă partidul conservator cîștigase alegerile, asta se datora nu principiilor sale politice și nici unei lupte deosebit de abile. Personalitatea și caracterul candidaților nu jucaseră nici un rol în alegeri. Noguci era fără îndoială un om deosebit, un suflet nobil și o inteligență remarcabilă. Conservatorii cîștigaseră campania numai cu banii lor.

O concluzie destul de banală. Oare doar pentru atîta lucru — ca să afle acest adevăr — se aruncase în luptă cu toate forțele? Încrederea în atotputernicia banului nu era de fapt nimic nou pentru ea. Cîtă vreme își cheltuise ea însăși banii, îi dăduse din toată inima și cu toată încrederea de care era în stare. Pe cînd banii adversarilor veniseră ca un tăvălug uriaș, ca să distrugă totul. Nu după bani îi părea acum rău. Îi era ciudă numai că sinceritatea ei și inteligența lui Noguci fuseseră risipite în vînt. Tot ce-i inspirase încredere în timpul campaniei, lucrurile pentru care își consumase energia — lacrimile oamenilor, zîmbetul lor, rîsetele lor aprobatoare, sudoarea și căldura trupurilor lor — totul fusese risipit în zadar.

Descoperirea aceasta a fost ca o lovitură pentru ea. Nu mai avea încredere nici în propriile ei lacrimi, nici în puterea de convingere a zîmbetului ei. În mediul în care trăise toată viața, farmecele femeiești treceau drept arme irezistibile, mai tari chiar decît puterea politică și banul. Or acum, după înfrîngere, opinia aceasta, susținută de orice om cu bun simț, i se părea pur și simplu o minciună. Campania îi dovedise că „banul" e în stare să învingă „feminitatea". Banul era mai tare decît farmecele feminine, și totul se petrecuse ca în povestea femeii ce-și părăsește iubitul sărac pentru urîtul cel bogat.

Prin analogie, Kazu mai formulă și o a doua concluzie: înfrîngerea lui Noguci însemna victoria „banului" asupra „bărbăției".

Puterea banului, care îi demonstrase atît de crîncen că inteligența, sentimentele și farmecul personal sînt neputincioase; puterea asta o ura și o detesta ea din adîncul sufletului. Curînd își dădu seama că pesimismul ei în legătură cu redeschiderea restaurantului izvora numai dintr-o deziluzie de moment. Pînă în ziua alegerilor crezuse în minuni în stare să facă posibil imposibilul. Acum credința ei era moartă. Poate că, în ultimă instanță, crezuse într-o minune numai fiindcă crezuse în politică. Or, politica o dezamăgise, deci își pierduse și încrederea în minuni.

Dar dacă ajungea atîta lucru ca s-o dezamăgească, însemna că și ea își închipuise, la fel ca Noguci, că inteligența, sentimentele și farmecul personal sînt hotărîtoare în politică. Căci numai ele se dovediseră neputincioase. Dar, cîtă vreme politica îi dăduse curajul să creadă într-o minune împotriva tuturor evidențelor, nu era drept să fie acum dezamăgită de aceeași politică, oricare ar fi fost rezultatul experienței. Tot speculînd astfel, ideea de politică ajunse să capete un înțeles nou pentru ea.

E adevărat că truda ei fusese zadarnică. Dar, dacă lăsa acum la o parte tot ce nu se dovedise eficient și reușea să creadă din nou într-o minune? Oare imposibilul n-ar putea măcar acum să devină posibil? Nu cumva o putea ajuta din nou politica? Poate că speranța în minuni, care îi susținuse idealurile, era în politică totuna cu efortul practic și real de a înfăptui minunea. Poate că nu era chiar atît de imposibil să redeschidă restaurantul.

Și deodată se născu în capul ei un raționament politic năstrușnic. Conservatorii cîștigaseră numai mulțumită banilor lor! Bun... Din cauza asta am ajuns eu în situația de a pierde restaurantul. E clar că tot ei trebuie să mă despăgubească acum!

Descoperirea ei era de-a dreptul formidabilă.

Într-o zi, cînd Noguci nu era acasă, îl chemă la telefon pe In Sawamura, la Kamakura. Acesta fusese de cîteva ori prim-ministru și era unul din oamenii importanți ai conservatorilor. Kazu fusese pe vremuri prietenă cu iubita lui. Cînd formă numărul, își simți inima bătînd să-i spargă pieptul. Fără să-și dea seama, se afla în clipa aceea pentru prima dată foarte aproape de miezul politicii: adică de trădare.

Familia lui In Sawamura se închina de generații întregi zeiței Bensaiten [1] și, din respect pentru această zeiță geloasă și feciorelnică, el rămăsese toată viața burlac. În loc să se însoare, își adusese în casă o gheișă, Umegio, pe care o trata ca pe o servitoare. Umegio nu ieșea niciodată cu el în lume, iar în fața musafirilor, acasă, nu scotea un cuvînt. Iar bărbatului ei îi spunea de fapt, după atîția ani, tot „domnia ta".

Cînd Kazu o întrebă la telefon dacă-l poate vedea pe Sawamura, Umegio răspunse spontan:

— Sînt sigură că domnia sa are să te primească cu plăcere. Să-l întreb numai ce zi îi convine.

Stabiliră o întîlnire pentru 15 septembrie, la ora 11 dimineața.

A doua zi, Kazu află că Noguci alesese aceeași zi pentru mutarea în casa nouă. O încurca rău coincidența asta, dar știa că Sawamura n-are să-i mai acorde o a doua întrevedere. Se frămîntă multă vreme ca să găsească un pretext să iasă din casă în ziua cu pricina. Ca stăpînă a casei, trebuia să fie de față la mutare. Iar Noguci stabilise data mutării după capul lui — doar nu era să-și consulte nevasta în astfel de probleme! Așa că n-avea nici o șansă să amîne mutarea.

Dar Kazu găsi încă o dată puterea să ia o hotărîre fulgerătoare. În ajunul mutării în noua locuință ieși pînă la Sețugo-an, sub pretext că are

[1] Zeitate budistă, considerată în Japonia zeiță a dragostei.

cîteva treburi de rezolvat. Acolo o apucă o durere de cap cumplită. Își chemă doctorul, care locuia în apropiere, și îl convinse să-i telefoneze soțului ei și să-i comunice că ar fi indicat să rămînă peste noapte la Sețugo-an. În dimineața următoare îl chemă din nou, rugîndu-l să vorbească iar cu Noguci și să-i spună că va trebui să stea în pat pînă seara.

Apoi lăsă doctorul să plece, îi trimise soțului ei două slujnice tinere să-l ajute la transportul lucrurilor și reținu lîngă ea o singură servitoare de încredere. Se sculă în grabă din pat, iar fata, care pricepuse îndată cum stau lucrurile, o pregăti de plecare. Kazu alese un chimono necăptușit de mătase creponată în nuanțe vineții, cu flori de toamnă imprimate de la genunchi în jos, și cu un *obi* cu gîze brodate în verde, albastru și argintiu, pe fond alb. Se așeză cu umerii dezgoliți la măsuța scundă de toaletă, în plin soare, iar servitoarea îngenunche alături, atentă : nu era nevoie să-i spună ce să facă — o privire în oglindă era de ajuns, și imediat aranja ceea ce trebuia. Parcă pricepuse că de ziua aceea atîrna într-un fel și viitorul ei.

Cu toată oboseala și truda de peste vară, umerii și decolteul stăpînei nu-și pierduseră nimic din frumusețe. Numai gîtul bronzat, care pe umerii albi era aproape ca o floare ofilită, păstra urmele necazurilor. Cu toate că soarele care bătea în odaie era încă puternic și fierbinte ca vara, umerii și decolteul stăpînei erau reci ca de zăpadă. Albeața gingașă a tenului ei respingea lumina, de parcă ar fi ferit o încăpere întunecoasă și plină de răcoare de căldura prea mare de-afară.

Era uimitor cum tenul nu-i trăda deloc vîrsta ; anii trecuseră fără să lase urme. Pielea ei elastică și mată, care ascundea atîta agilitate și șiretenie, era netedă și albă ca laptele. Porii delicați se deschideau parcă lacomi de lumină pe pielea ei ca fructul pîrguit.

— Ce ten frumos are doamna ! Ar putea băga în boală pe oricine, spuse fata.

— N-am timp acum de complimente, i-o tăie stăpîna.

Deși se uita încruntată în oglindă, în sinea ei era măgulită de lauda slujnicei. Se stropi din plin cu apă de colonie, apoi fata o pudră pe gît și acoperi porțiunile prea bronzate cu cremă și pudră. Niciodată nu se gătise Kazu cu atîta îngrijire într-un timp atît de scurt.

— A scos șoferul mașina ?

— Da, doamnă.

Începu să se îmbrace și trimise fata după șofer. Tînărul se înclină în prag, salutînd-o cu o plecăciune adîncă. Stăpîna îi aruncă de sus o privire severă în timp ce-și lega pe șold șireturile chimonoului.

— Ascultă, să nu spui nimănui unde mergem azi. Ai înțeles ? Dacă se află cumva, să știi că o pățești. Nu scoți o vorbă, oricine te-ar întreba !

Se întoarse la Sețugo-an spre seară, extrem de bine dispusă. Încercase să plece mai devreme, dar bătrînul Sawamura, care altminteri era destul de morocănos, ținuse neapărat s-o invite la masă. Făcu repede o baie, ca să șteargă urmele fardului, apoi își puse pe ea un chimono simplu și

plecă în grabă la noua locuință, în Koganei. Noguci n-avea decît să creadă că roșeața din obraji i se trage de la febră, nu de la baia fierbinte.

Dar soțul ei nu spuse nimic. O întrebă doar cum se simte, dar fără să-i mai asculte răspunsul.

Cînd dădu cu ochii de dezordinea din casă, Kazu se minună iar de indiferența oamenilor. Partidul nu trimisese decît doi oameni ca să ajute la mutare. Iar din mulțimea de tineri care roiseră în jurul lui Noguci în timpul campaniei nu se arătase nici unul. Singur Yamazaki era de față, și tocmai se opintea, neîndemînatic, să mute din loc un dulăpior. Mai erau în casă feciorul și cele două slujnice trimise de Kazu.

Casa era cocoțată pe deal, nu departe de gara Hana-Koganei, pe linia Seibu. De-a lungul canalului, pe malul celălalt, trecea șoseaua Ițukaici. Drumul din partea asta nu era nici măcar pietruit, așa că tufele din fața casei și iarba de pe deal aveau un strat gros de praf. Locuința, cu șapte odăi și grădină mare împrejur, era atît de prost construită, încît se zguduiau pereții de cîte ori trecea un camion pe stradă. Poarta avea în chip de stîlpi două trunchiuri grosolane de copaci, iar în grădină creșteau doar cîteva sălcii, niște chiparoși și palmieri.

În după-amiaza urmatoare, locuința era de bine de rău aranjată și soții Noguci ieșiră să facă o plimbare. Porniră în susul rîului pe un drumeag îngust, năpădit de ierburi. Trecuse multă vreme de cînd Kazu nu mai locuise la țară. Plecase din sat cînd era fată tînără.

Pe șoseaua Ițukaici era circulație mare, dar dincoace abia dacă trecea cîte o mașină și, din cînd în cînd, un camion ori o bicicletă. Pe poteca unde se plimbau nu întîlniră nici țipenie de om. Kazu avu prilejul să remarce din nou, după ani de zile, ce dezolant sună ziua lătratul cîinilor.

De-a lungul potecii țîrîiau o mulțime de gîze. Spicele stufoase de *susuki* [1] luceau în soare, proaspete și argintii. Trestiile de bambus și buruienile încîlcite, care creșteau de-a valma pe taluz, înțepeniseră sub stratul gros de praf ca într-o dantelărie fină de stuc. Numai plantele de pe dig mai aveau frunzișul verde. Cărarea ce ducea pe sub cireși era năpădită de ierburi, și Kazu își închipui cum aburesc vara, în zilele cu zăpușeală. Creșteau în hățișuri dese, de nu vedeai apa canalului printre ele. Pe alocuri se încîlceau mimoze prin crengile castanilor aplecate deasupra apei, iar printre ele se zăreau ierburi cățărătoare. Apa o bănuiai doar după susurul liniștit. Ca s-o vezi, ar fi trebuit să-ți faci drum pînă la marginea taluzului înecat de buruieni.

Poteca era prea îngustă ca să meargă alături, așa că Noguci o luase înainte. Își vînduse bastonul cel vechi și elegant, așa că acum folosea un băț simplu din lemn de cireș, cu care dădea la o parte ierburile de pe potecă. Kazu observă că părul îi albise complet la ceafă. Și umerii căzuți își pierduseră parcă din ținuta țeapănă și demnă. Spinarea uscățivă a bărbatului din fața ei în că-

[1] Plantă care în tradiția literară japoneză sugerează totdeauna toamna.

maşa cenuşie era de-a dreptul o spinare de moşneag.

Dar Kazu ştia că soţul ei se sileşte chiar să pară astfel, că joacă înadins rolul pensionarului. Şi cu ea se purta aşa : nici nu se obosise să afle unde-şi petrecuse ziua de ieri. Ba mai mult, în tot timpul mutării îşi păstrase buna dispoziţie, cînd altă dată s-ar fi enervat de o mie de ori, din te miri ce. Toate erau semnele unei schimbări în atitudinea lui faţă de viaţă. Pierduse totul, şi acum căuta să-şi savureze liniştea şi să se mulţumească cu puţin. Dar cum aşa ceva nu era lucru uşor, în seninătatea lui aparentă se ascundea o notă moralizatoare şi autoritară — o rămăşiţă din Noguci cel de altădată.

În timpul plimbării, începu să laude, de pildă, aerul curat de ţară :

— Vai, cît e de plăcut !

Şi găsi prilejul s-o spună de trei ori, de fiecare dată pe alt ton.

Cînd îşi vîra o idee în cap, n-avea astîmpăr pînă nu aranja toate celelalte lucruri în concordanţă cu ea. Acum era convins că toată lumea îl va ajuta să-şi dobîndească seninătatea şi liniştea pe care le dorea. Acesta era visul lui. Un bărbat cu ambiţii politice era firesc să aibă duşmani, dar un om care se ocupă numai de poezie n-are de ce să fie duşmănit, credea el.

Desigur, în momentul de faţă mai erau multe nepotriveli în viaţa lui. În ultima vreme neglijase o mulţime de lucruri. Dar în curînd are să se limpezească totul, iar el îşi va găsi liniştea,

va ajunge la armonia sugerată de Goethe în „Wanderers Nachtlied" : „Über allen Gipfeln ist Ruh'..." [1]

Kazu mergea cu capul în pămînt. Pe cărare zăceau cioburi verzi de la sticlele de limonadă şi cioburi cafenii de la sticlele de bere, vîrîte în pămîntul nisipos ca într-un mozaic. Cine ştie de cînd zăceau acolo !...

— Cred că vine multă lume pe-aici cînd înfloresc cireşii, spuse Kazu.

Observaţia ei îl trezi pe Noguci din visare. El era de altă părere, şi o spuse cu seninătate în glas :

— Nu cred. Am auzit că în ultima vreme nu se mai înghesuie lumea prin părţile astea. Cireşii de-aici sînt prea bătrîni şi cam neîngrijiţi, aşa că nu prea vine lumea să-i admire. Yamazaki spunea că acum se înghesuie toţi în parcul Koganei să admire cireşii în floare.

— Bine-ar fi să se ducă în parc...

Dar în răspunsul ei se simţea parcă nemulţumirea, n-ar fi ştiut nici ea să spună de ce. Visa la mulţimi întregi de oameni.

Noguci se opri sub un cireş şi-şi înfipse bastonul în trunchiul lui găunos.

— Uite, vezi, pomul ăsta nu mai are mult de trăit.

Mişcările vioaie cu care învîrtea bastonul în scorbură îi scoteau în evidenţă bătrîneţea. Cînd îi văzu ochii, cu privirea lor blîndă pe sub sprîncenele stufoase, în trupul femeii parcă se crispă

[1] „Serenada drumeţului" : „Peste vîrfurile toate s-a lăsat liniştea..." (germ.)

ceva. Vocea lui nefiresc de veselă îi dădea de fiecare dată o înţepătură în inimă, ca un ciob de sticlă. În plus, o zgîndărea faptul că nu-i cerea socoteală pentru ziua de ieri.

Kazu se prezentase la Sawamura cu o listă de subscripţii pentru redeschiderea restaurantului. Ca de obicei, avea două propuneri pregătite: întîi îl ruga să facă uz de legăturile şi influenţa lui şi să-i înlesnească un împrumut de la ministerul de finanţe şi de la ministerul pentru industrie şi comerţ. Bătrînul stătu pe gînduri, apoi îi răspunse că ar fi cam greu; ba mai mult, că era un moment cît se poate de nepotrivit pentru Kazu să vină cu astfel de pretenţii pe la ministere.

Abia atunci pomeni Kazu de al doilea proiect: îi prezentă lui Sawamura lista ei de subscripţii şi-l imploră să semneze. Odată ce va avea semnătura lui, n-avea s-o mai refuze nimeni. Bătrînul zîmbi şiret şi o preveni că, la pensia lui, nu era în stare să-i facă decît o donaţie simbolică. O chemă pe Umegio să-i frece piatra de tuş, şi scrise cu o caligrafie desăvîrşită: „10 000 de yeni", apoi semnă.

Despre acţiunea ei nu ştia încă nimeni — de asta putea fi sigură. Dacă ar fi trecut cu lista pe la primul ministru Saeki, pe la Ghenki Nagayama şi pe la toţi ceilalţi cîţi îi propusese Sawamura — ei da, atunci ar fi fost altceva. Dar în momentul de faţă era cu neputinţă să fi aflat Noguci ceva.

De cînd avea semnătura lui In Sawamura, Kazu nu mai putea de bucurie. Ce succes nebănuit! Îşi redobîndise iar toată energia. Un singur gînd o frămînta: cum să ascundă de soţul ei prea marea

ei veselie? Hotărî să meargă adusă de spate, ca o mîţă care-şi adună toată agilitatea în spinarea arcuită. Avea să se arate de o voioşie măsurată, potrivită cu noua lor fericire de pensionari. În rest, se va strădui să pară cît mai indiferentă.

Dar jocul acesta o obosea şi-i irita nervii. Se întrebă dacă neliniştea pe care i-o provoca atitudinea indiferentă a soţului ei nu era cumva un semn de nervozitate exagerată din partea ei.

Dar la gîndul că bărbatul ei nu ştia nimic din tot ce-o frămîntă, i se făcu deodată milă de el. Se uită la spatele lui în cămaşa cenuşie: părea singur şi părăsit. Şi totuşi, nu se simţea vinovată. Nu credea că ar fi meritat o pedeapsă. Dimpotrivă, avea speranţa vagă că soţul ei o va înţelege.

— Ia te uită! exclamă el, oprindu-se din nou să arate cu bastonul spre malul celălalt. Cînd te gîndeşti că mai există şi astăzi ceainării ca asta! Ca un decor de teatru, nu-i aşa?

Kazu privi într-acolo. De partea cealaltă a străzii văzu o ceainărie mică, în stil vechi. Sub streaşina strîmbă avea o uşă glisantă de lemn, prăfuită, cu geam în partea de sus şi perdeluţe din fîşii de hîrtie colorată. Peste lemnul uşii atîrna un covoraş roşu. De-o parte şi de alta erau lipite afişe cu semne mari: „Fierturi", „Găluşte" şi altele.

— Ah, ce drăguţ! strigă Kazu, exagerat de tare.

Făcu un pas într-acolo, prin iarba înaltă acoperită de pînze de păianjen dese. Noguci le îndepărtă îndată cu vîrful bastonului. Pînzele subţiri rămaseră agăţate de baston şi plutiră în aer, u-

șoare și gingașe, sclipind aurii în lumina tîrzie. În cele din urmă Kazu vorbi, numai ca să nu tacă :

— O să avem multă liniște în casa noastră cea nouă... Dar ce-ar fi să renovăm măcar baia ? E drept că stăm cu chirie, dar mai avem mulți ani înaintea noastră...

— M-am gîndit și eu la asta, spuse el cu glas mulțumit. N-ar fi rău să avem o baie cu tot dichisul, mai ales cînd ne-om întoarce de la terenul de golf...

— Golf ? Știu că ai jucat pe vremuri în străinătate. Dar mai ai echipamentul necesar ?

— Și la asta m-am gîndit. Cînd s-or mai liniști lucrurile și ne-om instala și noi ca lumea, am să dau o raită prin prăvăliile de vechituri. Găsesc eu ceva ieftin. O să încep să mă antrenez iar. Mi-a venit ideea, fiindcă avem în apropiere un teren de golf. O să-mi chem și eu prietenii... Mai am și cîțiva cunoscuți străini care stau la Tokio...

— Asta-i o idee grozavă ! Are să-ți facă bine să joci. Trebuie să te-apuci iar, neapărat. Începusem să-mi fac griji pentru tine. Nu e bine să rămîi dintr-o dată fără nici o ocupație, după campania asta obositoare.

Soția lui se bucura sincer. Trebuia doar și el să se ocupe cu ceva.

Ajunseră la primul pod peste canal și se rezemară de balustrada de fier, uitîndu-se în apă. Abia acum vedeau apa, curgînd repede pe sub ramurile încîlcite și frunzișul des. Lumina care cădea printre frunzele de castan țesea tot felul de desene pe fața rîului.

— Ca un *obi* din lamé, observă Kazu. Deși mie nu-mi prea plac modelele astea noi.

— E prima dată cînd văd rîul de cînd ne-am mutat aici, spuse el.

Urcară din nou pe dig, mergînd mai departe în susul rîului, cu soarele în față. Vorbeau puțin. Kazu avea senzația că privește tot peisajul de foarte de sus, din aer, din perspectiva unei păsări în zbor. Undeva, departe pe pămînt, vedea un moș și-o babă, două siluete mărunte, umblînd încet pe malul rîului. Vedea părul cărunt al moșului sclipind jos, și àcele din coafura bătrînicii, și vîrful bastonului pe care moșul îl învîrtea în fața lui.

Inimile celor doi erau limpezi și pline de tristețe și singurătate. Nimic din afară nu le mai tulbura liniștea.

Kazu vedea tot tabloul de la distanță, dintr-un instinct de apărare. Dacă nu păstra această perspectivă, noua ei existență ar fi rănit-o ca o lamă tăioasă. L-ar fi rănit și pe el. Trebuia pur și simplu să privească de departe tabloul duios cu cei doi bătrînei care-și făceau jalnica lor plimbare. Dacă n-ar fi văzut lucrurile astfel, s-ar fi cutremurat de urîțenia lor.

Noguci savura în mod vizibil această plimbare prin aerul curat și tare. Bucuria i se citea în fiecare gest, în felul cum se oprea din cînd în cînd să se uite la cer, în mersul vioi, în mișcările bastonului pe care-l învîrtea mereu prin aer. Dar Kazu observă în veselia lui ceva artificial — de parcă forța lucrurile cu încăpățînare. Bătrînul se putea lipsi, de fapt, de prezența ei alături de el. În timp ce pășea cuminte în urma lui, se gîndi că ar fi trebuit să-i arate măcar atîta simpatie cîtă

acorzi unui tablou la care te uiţi din politeţe peste umărul pictorului. În momentul de faţă n-avea voie să-l tulbure, trebuia să-l lase în pace cu visurile lui.

Aşa că îşi îndreptă simpatia spre frumuseţea după-amiezii de toamnă, gustînd pe-ndelete fiecare clipă. Noguci parcă intuia că nu va mai regăsi niciodată seninătatea de-acum, iar ea înţelegea dorinţa lui de a păstra cu orice preţ puritatea acestei stări de spirit. Ar fi fost nedrept din partea ei să i-o distrugă. Şi-apoi, nu putea nici ea să nege că după-amiaza asta, clipă de clipă, le adusese un soi de fericire, chiar dacă era falsă.

Soarele bătea pieziş în crîngul de cedri din stînga drumului, şi ţesea văluri tainice printre trunchiurile lor. Pe drum trecu un camion, răscolind norişori de praf care, ajungînd printre cedri, se schimbară şi ei într-o pulbere aurie.

Puţin mai departe văzură un apus de soare minunat. Sub norii purpurii, crîngul îşi împrospătă culorile. Tot cerul era o flacără — în mijlocul lui un singur nor rămăsese întunecat, de culoarea nopţii, şi Kazu văzu în întunecimea lui de cenuşă contururile unui mormînt — mormîntul familiei Noguci.

Ciudat, viziunea cu mormîntul care ar fi emoţionat-o altădată acum o lăsa rece. Îşi închipui vag că îşi vede groapa. Dar rămase nepăsătoare cînd mormîntul acela începu să se clatine acolo departe, se dărîmă şi în fine se topi cu totul. Flăcările amurgului se stinseră curînd, şi întreg cerul se acoperi de un cenuşiu mohorît.

DUPĂ BANCHET

ÎN OCTOMBRIE, prietenii cu care făcuse excursia la Nara îl invitară pe Noguci la cină, fără soţia lui.

Se întîlniră în sala cea mare a unei ceainării din Yanaghibaşi, pe malul rîului Sumida. Cheltuielile erau suportate, pesemne, iar de ziar. Jurnalistul cel bătrîn ocupa locul de onoare, ca de obicei, iar ceilalţi, Noguci, directorul ziarului şi economistul se aşezară în jurul lui.

Proprietăreasa ceainăriei, plinuţă şi veselă, îi distra cu istorioare amuzante. Era o femeie inteligentă, care ştia să profite de corpolenţa şi de veselia ei înnăscută, arborînd mereu un aer naiv şi neştiutor. De pildă, cînd veni vorba de Hollywood, îi întrebă mirată :

— Hollywood ? Asta trebuie să fie pe undeva lîngă Paris...

O gheişă cam trecută intră şi ea în vorbă :

— Oare cunosc oaspeţii povestea cu pîinea doamnei ?

Stăpîna păru plictistă şi spuse că povestea n-o să-i intereseze pe distinşii oaspeţi. Dar gheişa continuă :

— Doamna şi-a pus în gînd să slăbească şi a consultat un doctor, care-a sfătuit-o să mănînce de trei ori pe zi pîine puţină. Doamna a stat să se gîndească şi pe urmă l-a întrebat : „Şi cînd să mănînc pîinea ? Înainte sau după mese ?“

Toată lumea rîse de gluma destul de veche.

Cina o dădeau în cinstea lui Noguci, aşa că ziaristul cel bătrîn se purta faţă de el cu multă con-

sideraţie. Cînd Noguci ieşi pentru o clipă în timpul mesei, bătrînul se sculă şi el îndată şi-l urmă, împingînd-o la o parte pe gheişa care voia să-l conducă. Pe coridor i se adresă :

— Ascultă, dragul meu, poate că eşti informat, dar ceilalţi sînt de părere că dacă cumva nu ştii, e mai bine să-ţi spunem. Mi-e cam neplăcut, dar trebuie să te anunţ că... (aici bătrînul ezită o clipă) soţia dumitale umblă pe la diverse persoane din guvern şi pe la financiari cu o listă de subscripţie. Strînge bani ca să redeschidă restaurantul. Cică Sawamura i-ar fi făcut prima donaţie, şi pe urmă l-au imitat mulţi alţii... Poate că habar n-ai de povestea asta...

— Acum aud pentru prima dată, spuse Noguci prompt.

Cînd se întoarse la masă, ceilalţi băgară de seamă după expresia de pe faţa lui că bătrînul vorbise cu el, şi că Noguci într-adevăr nu ştiuse nimic. Îl tratară prin urmare cu o atenţie plină de compătimire. Atîta delicateţe aveau şi ei, cît să-şi arate consideraţia în situaţia aceasta penibilă, purtîndu-se cu tact şi discreţie. Dar tocmai discreţia lor îl umilea şi mai rău pe Noguci, aşa că îi părăsi mult mai devreme decît s-ar fi cuvenit.

Kazu nu era acasă. Îi lăsase vorbă că rămîne peste noapte la Seţugo-an.

În timp ce soţul ei lua cina în ceainăria din Yanaghibaşi, Kazu se întîlnise cu Ghenki Nagayama în Akasaka. Îi ceruse la telefon o întrevedere, iar Ghenki, informat ca întotdeauna, spusese fără înconjur :

— Aha, îmi închipui că e vorba de listă.

Kazu voia să-l întîlnească la unul din „birourile" lui, dar el o chemă înadins la un restaurant scump din Akasaka. Nu era deloc încîntată să se arate cu el într-un restaurant, mai ales că o şi cunoştea destul de bine pe patroana localului. Dar nu avu încotro şi se înfiinţă acolo la ora stabilită ; Ghenki o lăsă să aştepte mai bine de-o jumătate de ceas.

Atenţiile patroanei, care stătu de vorbă cu ea pînă la venirea lui Ghenki, erau ca o tortură pentru Kazu. Bătrîna auzise zvonuri despre redeschiderea restaurantului Seţugo-an şi o asigură că era cu totul de partea ei.

— Foarte înţelept din partea dumitale să-ţi procuri semnătura lui In Sawamura. Aşa trebuie procedat ! Ai avut destule necazuri în ultimul timp. Lasă că acum or să vină şi vremuri mai bune.

Şi se oferi să-i mijlocească vizita la un ghicitor, care nimerea totdeauna cu prorocirile lui. Sfatul ghicitorului putea să-i fie de mare folos acum — spuse bătrîna gazdă. Kazu acceptă cam în silă. Într-un fel se cam temea de o prezicere rea, dar în fond nu mai credea în prezent decît în forţele ei proprii.

Gazda auzi mişcare la capătul coridorului. Se ridică repede de la locul ei şi strigă cu o voce limpede şi înaltă :

— Am obosit amîndouă de-atîta aşteptat ! Cum poţi lăsa o doamnă să te-aştepte ?

Ghenki răspunse la fel de tare, fără să se sinchisească de lumea din restaurant :

— Nu e nici o doamnă ! Bătrîna e doar o veche prietenă de-a mea.

— Vai de mine, ce vorbă mai e şi asta !

Kazu îşi păstră o figură demnă, deşi începuse să tremure. Iată că ajunsese din nou în lumea grosolăniilor, a familiarităţilor impertinente şi-a obrăzniciilor. Oricît ar fi ocolit ea lumea asta, se afla din nou în mijlocul ei. Ghenki nu catadicsea s-o trateze ca pe soţia unui fost ministru.

Totuşi, Kazu simţea că acum e mai aproape ca oricînd de adevărata politică, mai aproape chiar decît în toiul campaniei electorale. Politica însemna pentru ea glume, veselie zgomotoasă, rîsete de femei, miros de tămîie aprinsă... Numai învăluită în asemenea forme, politica devenea reală, numai aşa îşi arăta adevărata faţă şi era în stare să facă minuni.

Ghenki intră, îmbrăcat în straie japoneze. O salută vesel din vîrful buzelor, apoi se aşeză pe rogojină de partea cealaltă a măsuţei scunde.

Kazu, în aceeaşi poziţie ţeapănă, se uită drept la faţa lui bătrînă şi urîtă, făcută ca din bulgări de lut lipiţi la întîmplare, fără nici un rost, căci trăsăturile lui parcă se certau între ele. Tenul roşcat trăda o vitalitate de-a dreptul dezgustătoare, iar ochii înconjuraţi de-o mulţime de zbîrcituri se holbau cu o expresie goală. Îndărătul buzelor groase clămpăneau două şiruri de dinţi falşi, de-un alb strălucitor.

Fără să-şi dezlipească ochii de la obrazul lui, Kazu spuse un singur cuvînt :

— Satano !

— Numai atît ? se miră Ghenki zîmbind.

— Laşule ! Bestie ce eşti ! Cea mai mare canalie dintre toţi, asta eşti ! Broşura aia mizerabilă a fost opera ta, să nu crezi că nu mi-am dat seama,

n-are nici un rost să tăgăduieşti. N-ai pic de conştiinţă ! Eşti mai puturos ca un vierme de bălegar ! Lepădătură ! ...Ai atîta gunoi în tine, încît întrece orice închipuire !... Mă mir că nu te-ai înecat încă în propria ta murdărie !... Îmi vine, zău, să te rup în bucăţi... Dar nici atunci nu m-aş răcori !

Kazu se înfierbîntase vorbind, se lăsa dusă de şuvoiul cuvintelor care-i ieşeau din gură fără oprire. Acum îşi vărsa tot focul. Roşie la faţă, cu gura uscată şi obrajii plini de lacrimi, îl blestemă înainte, printre sughiţuri de plîns. La un moment dat bătu atît de tare cu mîna în masă, încît aproape că-şi sparse inelul cu peruzea. De fapt nu i-ar fi păsat dacă se spărgea, că tot nu era inelul cu diamant (pe acela nu-l purta niciodată cînd umbla cu lista de subscripţii).

Ghenki o asculta, dînd din cap din cînd în cînd cu cîte un : „Aşa, aşa să fie ?“ Pînă ce deodată începură să-i curgă şi lui lacrimile peste obrajii umflaţi şi plini de riduri.

— Te înţeleg. Zi-i mai departe. Dă-i drumul ! Spune tot ce ai pe suflet ! îngăimă el cu lacrimi în glas.

Şi începu să-şi frece ochii cu pumnii lui mari, acoperiţi de păr des roşcat, în timp ce din gură îi ieşeau cuvinte mieroase şi blînde, ca un cîntec de leagăn :

— Aşa-i, aşa-i... Biata de tine. Prin cîte ai mai trecut !

Întinse timid o mînă peste masă şi atinse umărul femeii, care încă mai era zguduită de plîns. Kazu nu-i văzu gestul, căci îşi înfundase faţa în

batistă, dar cînd simți atingerea mîinii lui, își feri brusc umărul.

— Hai, lasă, nu mai plînge. Hai că trece, mai spuse el cu vocea înfundată.

Ghenki își aplecase capul pînă sub masă și se întindea după pachețelul învelit în mătase liliachie care zăcea pe rogojină, lîngă genunchiul ei. Îl luă în poală, desfăcu învelitoarea și începu să răsfoiască pe-ndelete caiețelul legat în stil japonez. Citind își mai trecu de cîteva ori dosul palmei peste ochi. În cele din urmă se întinse după butonul soneriei.

Kazu se suci îndată cu spatele la ușă, luînd batista din fața ochilor, căci se jena de servitoare. Ghenki ceru hîrtie și tuș, pe care fata le aduse imediat. Kazu tot mai încerca să-și ascundă lacrimile. Își scoase din poșetă pudriera ca să-și aranjeze fața. Slujnica, încurcată de tăcerea neobișnuită și de lacrimile celor doi, se strecură tiptil din odaie îndată ce sfîrși de frecat tușul.

Ghenki scrise cu semne frumoase, curgătoare : „Trei sute de mii de yeni“, și semnă. Apoi scoase din buzunar un cec cam mototolit, pe care-l împinse peste masă împreună cu caiețelul.

— Asta-i numai pentru început. Mîine, înainte de masă, vorbesc cu domnul Yamanași de la banca Go-i. Scot eu de la el ceva bani, n-avea grijă. Să-mi ispășesc măcar o parte din păcate. Ce-am făcut n-a fost din ură față de tine, să știi... Mîine dimineață vorbesc cu Yamanași și-ți spun îndată ce-am rezolvat. Bănuiesc că nu vrei să te sun acasă.

— Nu acasă. Sună-mă la Sețugo-an, răspunse ea potolită, pe un ton plin de politețe.

— Atunci fii pregătită, ca să poți ieși îndată în oraș dacă va fi nevoie.

Astfel hotărî Kazu să rămînă peste noapte la Sețugo-an.

A doua zi, către seară, se întoarse la locuința lor din Koganei. Întîlnise pe cine trebuia și pusese toate lucrurile la punct. Știa că de data asta are să iasă un adevărat scandal, dar cu toate acestea era liniștită. Planul ei de a redeschide restaurantul avea în fine cap și coadă. „Minunea“ se împlinea.

Ierburile de *susuki* de-a lungul drumului sclipeau albe, iar pe cerul de seară, încă luminos, zbura un stol de păsări. Își aminti cum se trezise dimineața prea devreme, nemaiavînd răbdare, și făcuse după atîta vreme din nou o plimbare prin grădina sălbăticită, căzută în paragină. De pe colina năpădită de ierburi și buruieni se ridicaseră speriate, fîlfîind din aripi, o mulțime de păsărele, care sparseră cu gălăgia lor limpezimea sticloasă a dimineții, într-o mie de cioburi.

Puse șoferul să oprească lîngă pod, la oarecare depărtare de casă. Nu îndrăznea să tragă chiar în fața porții. Șoferul îi deschise ușa și Kazu dădu să pună jos piciorul, încălțat în șosetă albă, care arunca o pată de lumină pe caldarîmul întunecat, cînd deodată dădu cu ochii de un bărbat care tocmai ieșea pe poarta casei lor. Avea o servietă sub braț și umbla cu pași nesiguri, împiedicați. Mergea cu soarele în spate și Kazu nu-i vedea decît silueta, fără să-l poată recunoaște. Era voinic, dar după felul cum își tîra picioarele, fără vlagă, umblînd cu capul în pămînt, părea tare

bătrîn. Apusul răspîndea o lumină lîncedă, obosită — ceasul de moarte al idealurilor....

Soarele cobora peste cîmpie ca un felinar imens, ireal, arzînd cu mii de lumînări. Imaginea bărbatului se profila pe cer ca un desen pe mătasea unui felinar, sau ca o siluetă din hîrtie neagră care-şi aruncă umbra mişcătoare pe mătase. Nu putea fi altul decît Yamazaki.

Kazu se retrase în maşină, închise uşa şi coborî în jos fereastra. Răcoarea serii o izbi în faţă. Cînd Yamazaki ajunse destul de aproape ca să nu trebuiască să ridice vocea, îl chemă. Deşi vorbise încet, bărbatul tresări speriat înainte de a ridica privirea spre ea.

— A, dumneata erai, doamna mea ?

— Urcă niţel în maşină. Vreau să-ţi vorbesc.

Cu mişcări greoaie ca de urs, Yamazaki se aşeză lîngă ea.

— Te întorci în oraş ? îl întrebă ea.

— Da.

— Ia maşina mea. Eu rămîn, şi şoferul tot trebuie să se întoarcă.

— Mulţumesc mult. Am s-o iau cu plăcere.

Tăcură amîndoi un timp. În cele din urmă Kazu îl întrebă, în timp ce privea fix în faţa ei :

— Ce-ai vorbit cu el ?

— Soţul dumitale a căzut azi în genunchi în faţa mea şi mi-a cerut iertare. Aşa ceva n-am mai pomenit la el. M-a mişcat pînă la lacrimi.

Kazu avu o presimţire şi inima îi bătu mai tare.

— Şi de ce ţi-a cerut iertare ?

— Mi-a spus aşa : „Ţi-ai dat atîta osteneală să-mi rezolvi treburile după alegeri ! Dar iată că acum Kazu m-a trădat. Te rog din suflet să mă ierţi şi întrerupe toate tratativele."

— Care tratative ?

— Ştii şi dumneata : pentru vînzarea restaurantului.

— Şi ce vrea să zică prin „l-am trădat" ?

— Noguci a aflat de lista de subscripţii.

— A, asta e deci.

Kazu îşi înfipse privirea în întunericul de-afară. Felinarul din faţa porţii lui Noguci arunca o lumină slabă pe trotuar. Din asfinţit nu mai rămăsese decît o dungă gălbuie pe cer. Cireşii de pe dig deveniseră doar nişte umbre negre. Kazu spuse deodată :

— Domnule Yamazaki, ştiu că ţi-am adus numai necazuri.

— Ce vorbă mai e şi asta ? N-am deloc impresia că mi-ai adus necazuri. Dimpotrivă, sper să rămînem prieteni şi de-acum înainte.

— Mă bucur că vorbeşti aşa. Dar ştiu că toate încurcăturile se trag numai din încăpăţînarea mea.

— Asta am prevăzut de la început, observă el lucid.

Ei îi trecu prin minte că, de vreme ce fuseseră atîta vreme prieteni, s-ar fi cuvenit să-i spună măcar lui de lista de subscripţii. Dar era, la urma urmei, un secret al ei, care ţinea de altă lume decît cea în care trăia Yamazaki. Poate că tot era mai bine că n-a vorbit cu el.

— Trebuie să plec acum, zise ea, sprijinindu-se pe perna maşinii, ca să se ridice.

În clipa aceea atinse mîna lui, care zăcea nemişcată şi rece în întuneric lîngă ea. Bărbatul şedea ghemuit în scaun, tăcut şi amărît. Kazu avu remuşcări că îl lasă aşa, singur şi necăjit. Simţi nevoia să-l mîngîie. Şi cum ştia că un gest al ei face mai mult decît cuvintele, îi acoperi mîna cu palmele ei şi o strînse. Aşa ceva nu se mai întîmplase între ei de cînd se cunoşteau. Yamazaki întoarse spre ea o privire speriată : ochii îi luceau în lumina felinarului. Nu era el bărbatul care să-i înţeleagă greşit gestul şi totuşi nu se aşteptase la aşa ceva din partea ei, ţinînd seama de prietenia dintre ei. Dacă nu era vorba de prietenie, apoi de dragoste în nici un caz nu se putea vorbi. O relaţie oarecare între doi oameni, în care Yamazaki rămăsese obiectiv, fiindcă păstrase toată vremea faţă de ea o atitudine tolerantă. Dar prin gestul ei nepotrivit, femeia distrugea echilibrul dintre ei, ca un pictor care îşi compromite tabloul prin ultima trăsătură de penel. Yamazaki însă îi iertă acest gest, care ca semn de iubire ar fi fost mult prea superficial, iar ca semn de prietenie era umilitor.

Dar dincolo de orice speculaţii, bărbatul simţi energia minunată a mîinilor ei. Răspîndeau o căldură misterioasă, irezistibilă, dar ascundeau în acelaşi timp şi un soi de forţă distrugătoare şi puternică. Aceeaşi forţă pe care o emana tot trupul ei şi care îi dădea greutate, căldură şi profunzime.

În sfîrşit Kazu îi dădu drumul din încleştare.

— La revedere... După toate cîte-ai suferit din pricina mea, înţeleg foarte bine că te-ai săturat. Noguci şi cu mine o să ne zbatem mai departe,

ca şi pînă acum. O scoatem noi cumva la capăt. Orice-am face...

— De cîte ori ai să treci pe lîngă un stîlp de telegraf, o să te gîndeşti la afişele pe care le-am lipit noi în vara asta.

— Aşa-i. Din păcate, sînt stîlpi de telegraf şi aici la periferie.

De data asta fu rîndul lui s-o bată uşor pe mînă.

— N-ai ce-i face. O să treacă şi asta cu timpul... Ca după un banchet : toată lumea se simte o vreme la fel.

Kazu se gîndi la luciul pe care-l căpăta paravanul aurit din sala cea mare de la Seţugo-an după banchete.

Luminiţele roşii din spatele maşinii dispărură în întuneric şi Kazu se îndreptă spre casă, pe strada cufundată în întuneric. Se plimbă de cîteva ori nehotărîtă prin faţa porţii, şovăind s-o deschidă. În cele din urmă îşi luă inima-n dinţi şi intră. Înăuntru strigă slujnica, ridicînd vocea înadins :

— Domnul a luat cina ?

— Încă nu, tocmai o pregătesc. Să pun masa şi pentru doamna ?

— Ştiu şi eu ? Parcă nu mi-e prea foame, răspunse ea indecisă.

Se cam îndoia că în seara asta vor lua cina împreună, ea şi cu Noguci. Aşa că adăugă :

— Am să-ţi spun mai tîrziu.

Noguci se retrăsese într-o odăiţă mică, la capătul coridorului. Kazu îi strigă prin uşa închisă :

— M-am întors !

Dar cum nu primi nici un răspuns, intră înăuntru și se așeză pe rogojină. Soțul ei ședea cu spatele la ușă și citea. Nu se obosi nici măcar să întoarcă puțin capul. Îi vedea părul, care în timpul campaniei albise aproape complet, și cusătura din spate a chimonoului între umerii uscățivi, dar încă drepți. Ca de obicei își pusese chimonoul fără grijă și cusătura cădea strîmb. Și Kazu avu deodată impresia că spatele lui era teribil de departe, și că nu va mai ajunge la el niciodată, nici măcar ca să-i îndrepte chimonoul.

— Sînt perfect informat despre tot ce-ai făcut, spuse Noguci fără să se întoarcă. Din punctul tău de vedere, poate că era inevitabil, dar pentru mine rămîne de neiertat. Asta numesc eu adulter.

— Ce-ai spus ?

Întrebarea sunase atît de provocător, încît bărbatul se sperie de energia ei. Dar își dădu seama îndată că îl înțelesese greșit. Abia acum se răsuci spre ea și-i explică cu o voce calmă, în care nu se simțea nici pic de enervare, punctul lui de vedere. Totuși, dincolo de cuvintele lui alese și într-un straniu contrast cu ele, se ghicea o adîncă oboseală.

Noguci era de părere că în faptele omului, atît în dragoste, cît și în politică, trebuie să existe o concordanță. Era convins că la baza oricărei acțiuni omenești stă unul și același principiu și că politica, dragostea și morala se supun unor legi naturale fixe, ca mișcările stelelor. Prin urmare, trădarea într-un domeniu era pentru el aceeași cu trădarea în toate, fiind pur și simplu o încălcare

a principiului de bază. Fidelitatea politică a unei femei adultere era pentru el la fel de imorală ca trădarea politică din partea unei soții credincioase. Cel mai rău lucru era că o trădare chema după sine alta, dărîmînd pînă la urmă tot sistemul de principii. După această veche filozofie, încercarea soției sale de a cere ajutorul dușmanilor politici era un adulter : în ochii lui, ea avusese legături reprobabile cu toți bărbații aceia.

Kazu îl asculta distrată. Era un mod de a gîndi pe care, oricum, nu-l pricepea. În ce o privea, era în fond la fel de convinsă de dreptatea ei ca și Noguci de a lui.

De data aceasta, soțul ei rămase profund decepționat. Nici nu încercă măcar să-i corecteze, punct cu punct, greșelile. Faptul că descoperea atît de tîrziu cît de zadarnică era orice încercare de a o schimba dovedea încă o dată optimismul naiv al acestui om ciudat și sincer.

Noguci era încă atît de orbit de propria lui idee de dreptate, încît nu reușea nici acum să vadă lucrurile în adevăratele lor proporții. De ce o luase pe Kazu de soție ? Oare nu cumva dintr-o dorință nelămurită ca femeia asta să-i tîrască în noroi idealurile, în care el credea atît de mult ?

Iar acum era indignat : Kazu îl făcuse să creadă că se va lăsa educată, cînd în realitate nu se îndreptase în nici o privință. Kazu, la rîndul ei, nu reușea să înțeleagă că el încercase s-o educe pur și simplu din principiu, și nu din dragoste. Fiindcă ea știa cît e de inutil să încerci să educi sau să schimbi un om în toată firea. De aceea interpretase întotdeauna licărul din ochii lui ca un semn de dragoste, cînd în fond nu era decît entu-

ziasm pentru o idee absurdă. La așa-zisa lui iubire, răspunsese printr-o supunere sinceră, iar cu pasiunea lui pentru idei logice și imposibile fusese silită de bine de rău să se împace.

Era cu neputință ca Noguci să nu fi văzut entuziasmul ei pentru tot ce era mișcare, activitate, pasiunea ei înnăscută pentru tot ce-o angaja trup și suflet. Tocmai în asta consta atracția ei ca femeie și fără-ndoială că această trăsătură a firii ei trezise la un bărbat conștiincios ca Noguci ambiții pedagogice.

Îi pretinsese, prin urmare, să se supună cu strictețe principiilor lui. Kazu, în schimb, nu avea nici pe departe aceleași pretenții de la el. De-aici se și trăgea singurătatea ei, căci simțea, chiar dacă nelămurit, că nu poate trăi decît după propriile ei convingeri. Gîndirea speculativă n-o atrăgea deloc, ba chiar o înfricoșa. Dar tocmai fiindcă era conștientă de singurătatea pe care i-o aducea pofta ei de viață, se gîndea mereu îngrozită la singurătatea ce-o așteaptă dincolo de moarte.

Noguci urmărea, fără îndoială, să zgîndărească în ea teama de moarte, căci îi spuse răspicat :

— Ascultă bine ce-ți spun, pentru că e ultimul meu cuvînt. Dacă accepți să-ți schimbi intențiile, renunți să mai deschizi restaurantul și te-nvoiești să-l vinzi, sînt gata s-o iau încă o dată de la capăt cu tine, oricît de greu mi-ar fi. Poate că încă nu e prea tîrziu, dacă te hotărăști acum, pe loc... Iar dacă nu... ei, bine, cred că-ți dai și tu seama : totul între noi s-a sfîrșit. Definitiv.

Kazu văzu în fața ochilor un mormînt părăginit, neîngrijt de nici o rubedenie. După singurătatea din viață, avea să vină singurătatea mormîntului năpădit de buruieni, strîmb și dărăpănat — o viziune care o umplea de groază. Dacă se lăsa alungată din familia lui Noguci, nu-i mai rămînea nici o altă cale. Iată o perspectivă care devenise într-o clipă cumplit de reală.

Dar mai exista, undeva, o ispită vagă, îndepărtată : o viață turbulentă, cu zile pline, cu un du-te-vino neîncetat de oameni — o ispită teribilă care ardea ca focul. O viață fără renunțări, fără resemnare și principii greoaie, o lume ce-i drept mincinoasă, cu oameni suciți, în schimb amețitoare, plină de rîsete și nepăsare veselă. Lumea asta îi apărea ca o colină ridicîndu-se din mijlocul unor cîmpii întunecoase, cu oameni veseli, dansînd în jurul unui foc aprins, care mistuia cu flăcările lui întunericul nopții.

Simțea că n-avea încotro : nu se putea împotrivi chemării care venea din propria ei poftă de viață. Nimeni, nici măcar ea însăși, nu se putea împotrivi poruncii pornite din adîncul ființei ei. Deși știa că pofta de viață are s-o ducă pînă la urmă, irevocabil, spre mormîntul părăsit, dărăpănat și pustiu.

Închise ochii.

Văzînd-o cum ședea dreaptă în fața lui, cu capul ridicat și ochii închiși, Noguci avu o senzație neplăcută. Deși își închipuia că îi cunoștea mult prea bine firea de nepătruns, tocmai închipuirea lui îl împiedica să vadă că, de data asta, misterul din ea era cu totul altul ca de obicei, și că în sufletul ei se petrecea o schimbare.

„Precis că se frămîntă acum cum să scape din încurcătură și să facă totuși după capul ei", își

zise el. „Acum o să-mi facă o scenă cu lacrimi. N-are decît, eu unul m-am săturat de femeia asta. Poate că e un semn de bătrînețe, dar am obosit și mi-e pur și simplu lehamite."

Totuși, îl cuprinse un soi de neliniște, o curiozitate copilărească, de parcă ar fi așteptat cu sufletul la gură să explodeze un foc de artificii.

Cu hotărîrea lui categorică, o pusese pe Kazu într-o situație din care nu mai avea scăpare. În ultimă instanță, era vina ei că ajunsese aici și că avea acum de ales între cele două alternative. El nu făcuse decît să strîngă mai tare chinga, mai mult dintr-un soi de comoditate decît de nevoie. La drept vorbind, oricare ar fi fost răspunsul ei, lui Noguci îi era totuna.

Teama lui cea mare era că soția lui va reveni asupra hotărîrii luate. Asta i-ar aduce numai complicații și neplăceri. Iar el ardea de nerăbdare, ca un adolescent, să-și pună în ordine viitorul, să-și asigure pentru puținii ani care-i mai rămîneau de trăit o existență ferită de orice frămîntări. Se săturase de cîrpeli și reparații, ca și de planuri noi. Nu mai avea putere să suporte nici un fel de nesiguranță. Ca un fruct cufundat în gelatina încă lichidă, aștepta momentul cînd zeama din jurul lui se va prinde. Își închipuia că numai atunci cînd lumea în care trăia va încremeni definitiv, numai atunci va putea să contemple în liniște cerul, să admire în tihnă răsărituri și apusuri de soare și să asculte foșnetul frunzișului.

Ca atîția alți politicieni ce se retrăseseră din viața publică, avea de gînd să se dedice poeziei pentru tot restul vieții. Pînă acum nu avusese nici

vreme și nici prea mult chef să se ocupe de poezie, căci nu aducea nici un folos material. Pentru oameni ca el, farmecul stătea nu atît în poezia însăși, cît în dorința lor de a ajunge la ea. Poezia i se părea un simbol al statorniciei și al echilibrului lumii. Numai după ce dispărea teama de schimbări, după ce se vor stinge toate speranțele, incertitudinile și ambițiile, numai atunci poezia i se va dezvălui — ba chiar va trebui să i se dezvăluie.

Atunci se vor topi toate constrîngerile morale și pavăza logicii, care-l încorsetaseră o viață întreagă, și se vor preface în poezie, ridicîndu-se ca fumul alb în cerul de toamnă. Numai că despre refugiul pe care era în stare să-l ofere poezia, Kazu știa mai mult decît el — ea știa cît de inutilă și de neputincioasă e arta.

Noguci nici măcar nu-și dădea seama că nu e în stare să iubească natura. Altfel, ar fi iubit-o fără îndoială și pe Kazu mai mult. În plimbările lui prin Koganei și împrejurimi, descoperise locuri care-i aminteau de clasicele „cîmpii din Musașino" — și asta numea el frumusețea naturii ! Dar în cireșii cei bătrîni, în copacii uriași, în nori și în cerul de toamnă vedea doar o imagine naivă și stîngace, idealizată, a propriului său suflet.

Kazu încă mai ședea cu ochii închiși. Nemișcarea ei îl neliniștea cumplit : se simțea prins într-o legătură conjugală de a cărei nesiguranță poate n-avea să scape niciodată. Dacă ar pune acum mîna pe umărul ei și ar zgîlțîi-o, femeia ar rămîne mai departe ca o stană de piatră, fără să clipească măcar. Poate că totul va rămîne așa cum este, ani de-a rîndul, pînă la moarte, și lucrurile

vor încremeni în forma lor strîmbă de acum și niciodată n-au să se îndrepte după dorința lui.
Kazu deschise încet ochii.
În timpul cît îi ținuse închiși, trecuse cu curaj peste munți de opreliști și ajunsese la singura concluzie posibilă pentru ea. Se cufundase în sine însăși, pătrunsă poate pentru prima oară cu adevărat de influența soțului ei. Căci acum îi dădu un răspuns neașteptat de logic :
— N-am încotro. Am să deschid iar restaurantul. Și pînă la urmă tot îmi plătesc datoriile, chiar de-aș ști că mă voi speti muncind.

De data asta, Noguci simți că o urăște cumplit. Noaptea trecută spumegase de furie și, numai după convorbirea cu Yamazaki și apoi cu ea, mînia îi dispăruse, așa încît putea acum să gîndească cu răceală și obiectivitate. Nu se aștepta nici el la ura asta care venise din senin, cînd o auzi cum alege mîndră între cele două alternative pe care el însuși i le impusese.
Dar ce răspuns aștepta el, la urma urmei ? Oare n-ar fi urît-o la fel dacă s-ar fi decis pentru cealaltă alternativă ?
În orice caz, nici în seara cînd o bătuse, după ce aflase cum lucra de capul ei pentru campanie, nici atunci n-o urîse atîta. Acum Kazu îl învingea cu propriile lui arme, cu argumente logice. Devenise deci un dușman fățiș.
Spre deosebire de celelalte dăți, Kazu nu vărsă nici o lacrimă. Obrazul ei alb rămase senin și, cum ședea în fața lui plinuță și dreaptă, părea o păpușă delicată cioplită în lemn.

Kazu îl privi drept în ochi și citi în ei ura care ardea în tot trupul lui de bătrîn uscățiv și ascetic. Nu era privirea severă a unui pedagog nemulțumit și nici expresia plină de reproș din ochii unui părinte dezamăgit... Cînd pricepu, o străbătu un fior de bucurie.

De afară nu răzbătea nici un zgomot prin ușile închise. Lumina din odaie parcă deveni mai puternică : rafturile cu cărți, masa de scris, foarfeca și cele cîteva mobile lăcuite luceau mai tare, căpătînd contururi mai limpezi ca de obicei. Rogojinile noi miroseau a proaspăt.
Cei doi se priviră multă vreme. Era pentru prima oară cînd Kazu îndrăznea să-și privească soțul drept în față. Umerii lui Noguci tremurau de ură. O ura atît de tare, încît ea se temu că ura îl va distruge. Se sperie chiar că, dacă se va îmbolnăvi, va trebui să-l îngrijească. Dar oricum, n-o va face. Era singura care ar fi putut să-l scape de dezgustul care-l năpădise, dar nu mai era dispusă să-l ajute.
Cu el se petrecea același lucru. Ura i se mai potolise, dar își dădu seama că nu mai poate face nici o mișcare. După răspunsul ei limpede și răspicat, mîna lui n-o mai putea lovi. Oricît ar părea de ridicol, îl reținea pur și simplu politețea. O politețe care-i învelea trupul ca o cămașă de mort.
După o tăcere lungă, Noguci vorbi, în sfîrșit.
— Asta e deci hotărîrea ta. Atunci am să înaintez divorțul. Sper că n-ai nimic împotrivă.

ÎNAINTE DE BANCHET

CU CONSIMȚĂMÎNTUL ambilor soți, numele ei fu șters din registrul familiei Noguci. Kazu își împachetă lucrurile și se întoarse la Sețugo-an.

De cum se află de întoarcerea ei, apărură pe dată și vechii slujitori ai casei, care după închidere se risipiseră care încotro. Toți voiau să lucreze din nou pentru ea, și Kazu, mișcată, îi primi cu lacrimi de bucurie.

Clădirile avuseseră mult de suferit, dar mai ales grădina fusese lăsată în paragină. Grădinarul cel bătrîn se înființă cu cîteva ajutoare tinere și-și oferi serviciile, ca un dar de bun-venit. Îi făgădui că va pune grădina la punct în timpul cel mai scurt, întocmai cum fusese înainte.

Kazu ieșea în grădină îndată ce găsea o clipă liberă și se bucura văzîndu-i pe grădinari cum trudesc din zori și pînă-n seară, cosind iarba și potrivind tufele sălbăticite. Noaptea auzea țipăt de bufnițe, iar ziua vedea uneori uliul în cuibul lui din vîrful pinului. Cînd tăiară toate buruienile, ieșiră la iveală cîțiva fazani pitici, lipăind speriați pe gazon. Socul cel mare avea bobițe roșii în frunzișul lui încîlcit, dar mai rămăsese ici și colo cîte-o floare albă care răspîndea în aer un miros suav, ca de vis. Gardul viu se îmbrăcase în culori minunate, de toamnă, și arunca umbre melancolice peste poarta veche.

Kazu se bucura de grădina ei, care devenea tot mai frumoasă și mai îngrijită pe zi ce trecea, renăscînd în forma ei de odinioară. Dar parcă totuși nu mai era grădina ei de altădată, a cărei

imagine o purtase în suflet pînă în ultimul amănunt, o știuse pe dinafară, o ținuse ca-n palmă. Grădina ei luminoasă pînă la ultimul colțișor — grădina aceea n-o mai regăsea. Fiecare copac, fiecare piatră își avusese acolo locul și toate se potriviseră perfect cu sufletul ei. Această potrivire minunată se pierduse.

Gazonul creștea iar scurt și des, crengile prea încîlcite erau tăiate, și acum se zăreau iar petece de cer prin frunziș. Încet-încet, grădina își dezvăluia chipul, ca trezită dintr-un somn adînc cu vise încețoșate. Semăna întocmai cu chipul cel vechi, deși pentru Kazu nici o linie și nici un punct din noul tablou nu se mai potrivea cu lumea ei de altădată.

Într-una din zile vremea era prea urîtă și grădinarul nu se arătă. Abia spre seară cerul se înseninà : insulița cu stufăriș de bambus și apa iazului începură să strălucească în soare. Era o lumină neliniștită, cu sclipiri tremurate, și Kazu avu senzația că grădina întreagă respiră o bucurie exuberantă, cum nu mai cunoscuse niciodată.

Într-altă dimineață peste copaci se lăsă ceață, și pinul cel bătrîn cu ramurile răsfirate în aburul ceții părea cufundat în cine știe ce amintiri sumbre.

Cam pe-atunci primi Kazu într-o dimineață răspunsul lui Yamazaki la o scrisoare lungă pe care i-o trimisese. Ieși cu plicul în grădina încălzită de soarele blînd, ca de vară tîrzie.

Iazul sclipea în lumină, iar pe malul celălalt se înălța coroana întunecată a unui laur uriaș, dominînd crîngul de pini, castani și sîmbovină. Lan-

terna de piatră din mijlocul gazonului prinsese patină cît timp restaurantul fusese închis, şi părea un obiect de artă preţios şi plin de viaţă în gazonul îngrijit, plivit de buruieni. Cerul era limpede : ici şi colo se zărea cîte-un norişor subţire printre vîrfurile copacilor.

Grădina, care pînă de curînd păruse mică şi întortocheată, se desfăcea acum ca o floare în apă — nepătrunsă, plină de taine, de ierburi şi păsări neştiute. Mereu descoperea Kazu cîte ceva nou, comori pe care trebuia să şi le însuşească, să le ţină în palmă, să le pipăie cu degetele, să le cerceteze. I se părea că grădina ei ascunde comori nesfîrşite.

Trecu prin mănunchiuri de raze filtrate de frunze şi ajunse la banca de lîngă poteca îngustă. Se aşeză să citească scrisoarea lui Yamazaki.

„Îţi mulţumesc pentru rîndurile dumitale şi pentru invitaţia la banchetul de deschidere a restaurantului. Poate că nu se cade să mă bucur, dar aş vrea să uit o clipă de poziţia mea şi să te felicit din tot sufletul.

În scrisoare ai evitat să pomeneşti de schimbarea dureroasă care s-a petrecut recent în viaţa dumitale. Ai pomenit numai de amenajarea grădinii pentru redeschidere. Cred că înţeleg motivele acestei tăceri.

Cînd mă gîndesc că în anii care au trecut, încrederea dumitale în oameni a fost greu zdruncinată, că în loc de linişte sufletească ai găsit numai nesiguranţă, în loc de fericire numai amărăciune, în loc de dragoste ai cîştigat doar experienţă, că ai sfîrşit acolo unde voiai să începi

şi începi acum unde-ai crezut că toate s-au sfîrşit — cînd mă gîndesc că toate sacrificiile dumitale ţi-au adus în schimb numai nelinişte şi incertitudini, ei bine, să ştii că nu găsesc în mine compătimire pentru dumneata, ci numai un adînc respect.

Poate că dacă n-ar fi fost alegerile, ai fi acum fericită, şi domnul Noguci la fel. Totuşi, mi se pare că alegerile au distrus numai o fericire aparentă şi în fond au fost o ocazie binevenită, care i-a dezvăluit fiecăruia adevărul despre sine însuşi.

Eu unul m-am mînjit atît de tare în mocirla politicii, încît am ajuns s-o îndrăgesc. În politică te poţi chiar curăţa prin stricăciune ; aici ipocrizia spune adesea mai multe despre om decît sinceritatea călduţă ; aici pînă şi viciile sînt în stare să trezească încredere, chiar dacă numai pentru o clipă. În vîrtejul politicii nu mai desluşim ceea ce de obicei numim „caracter", aşa cum în centrifuga unei maşini de spălat care se roteşte prea repede nu mai distingi rufele. Dar să ştii că mie vîrtejul acesta îmi place. Nu e neapărat o purificare ; dar mă ajută, ca o beţie, să uit ceea ce trebuie şi ceea ce pot să uit. De aceea n-am să renunţ la politică, oricîte înfrîngeri şi lovituri mă mai aşteaptă.

E bine că te-ai întors la viaţa activă dinainte. După cum e bine şi pentru domnul Noguci că şi-a regăsit idealurile şi dragostea lui de dreptate. Poate că sună cinic în gura mea, dar văzînd lucrurile obiectiv, dinafară, mi se pare că toate şi-au găsit iar locul. Fiecare pasăre s-a întors la cuibul ei...

Se pare că vom avea o iarnă neobişnuit de blîndă. Totuşi, îngrijeşte-te de sănătatea dumitale. După toată oboseala fizică şi sufletească din ultima vreme, te-ai aruncat prea repede în vîrtejul unei munci istovitoare. Ştiu că-ţi va face bine, dar totuşi te-aş ruga să ai grijă de dumneata.

În ce priveşte invitaţia de a participa la banchet, primesc cu bucurie."

CUPRINSUL

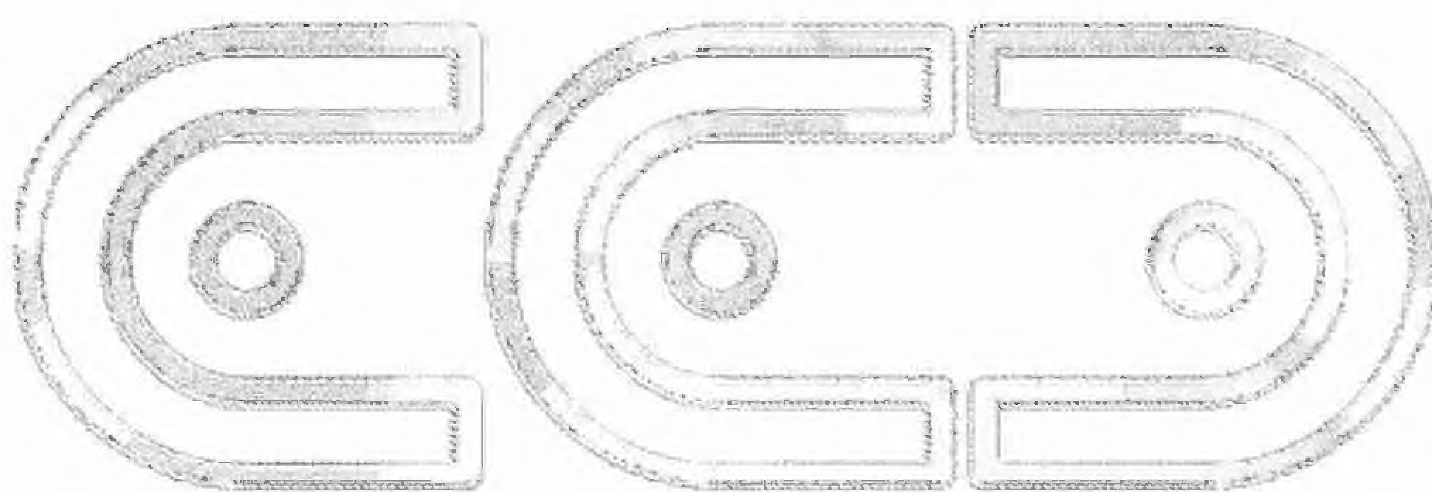
Lector : MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor : NICOLAE ŞERBĂNESCU

Tiraj 15 115 ex. broşate. Bun de tipar 9.III.1979. Coli de tipar 7.

Tiparul executat sub comanda nr. 2624 la
Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

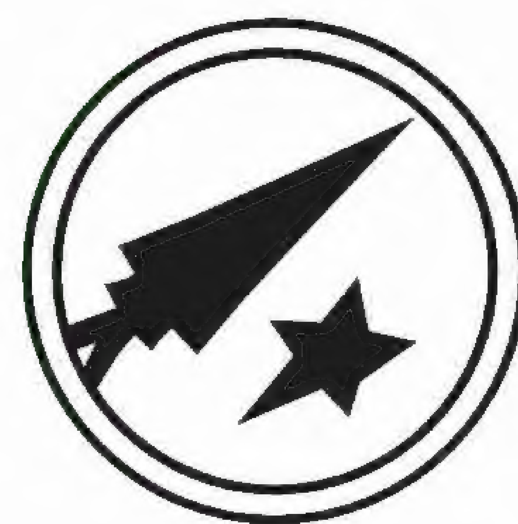

Anonim

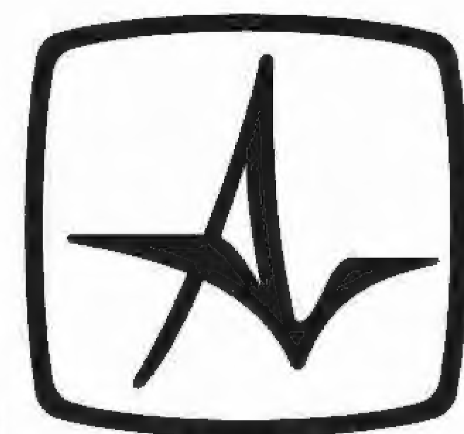
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

